

Rafúdoo Akarafa

Isipa máqannaasa Isaraee máqannaasa mandáikamma nímaqau.

1 ¹Yakooboona ámaaku óndamara misá faqa Isipa máqusai óoqu fúsa misá nuqu maaqímmينوo máridanoo. ²Reebeenáfa faqa Simeeonáfa faqa Réefifa faqa Yúdafa faqa ³⁻⁴Isakarafa fáqa Seeburunafa fáqa Beensamináfa faqa Dánnaafa faqa Napatarifa fáqa Kadaafa faqa Áseerafa faqa minamúsa faqa misá faiqínámu faqa nárì níkoona nínaakuna faqa Isipa máqa máaqaki óoqu fiqau. ⁵Moodáanaki ruqáuiqa óoqu fúsà qaaramóo fásiqa níku nísauku taikásee moó fásiqa ásaukuqará kai taikásee 70 Isipa máqa máaqaki óoqu maríqau. Yóoseefaafa óoqai miqóo máruqoo márínau.

⁶⁻⁷Miqóo máriiufaqa Yóoseefaafa faqa narí áfasausamara faqa aiqáma mi akiiqáusa kuqu taikáfufaqa misá faiqi námu níku nísauku fíndifufaqa faiqi moómoo uqanna maqasoofaqa kambíqau. Kambíqafiqa Isipa máqa máqa umbiqámma áqiqa maríqau. ⁸Faraoofa Isipa máqanna rakísirafa kuqufufanóo kísaaqasaa márinoo fúka moó Fáraoofa kambíqanau. Mifá Yóoseefaanara faqa aandaroo áukuana rakísiiunara faqa miná áiku ásaukuara faqa sía írinau. ⁹Faraoofa narí máqannaasa qímanniminoo qinau. Isaraee máqannaasa moómoo uqanna maqa máqa umbíafa máriafaqa maasá úridaaqaramáseeqa maasá rafáaqafu qímaqéefaara. ¹⁰Rákirafa kambíqainaqa misá maasá namuqáa faqa moodáanaki kámmafi maasá darusée quqásee sandée foora. Ínni saimbaqa náqiffee mándee óonumafi irisée misá rafáaqafúsaanaqee misá sía moómoo kambíqeefaree.

¹¹Miqí qímasoofaqa Isipa máqannaasa Isaraee máqannaasa karafúsa saika nímiqau. Afeeka rakisirausá misásaa rakísi maríqau. Isaraee máqannaasa karafúsaki máridaqa qaara maqusa áuqíqau. Moó máqusa áuqu Pitoona máqusa áuqusee moo máqusa áuqu Raqamaseesa máqusa áuqíqau. Mi maqusa qandá nárana afeedímaru maqusa qanda maríqau. Qafee máqannai kai máqa usakéemaríqau. ¹²Isipa máqannaasa Isaraee máqanna kafáa kafáa ummaara nímuufaqa moómoo kambíqafiqa maqa máqa qumbíqau. Isipa máqanna misá nínadafeeqa káaqa rufíee

máriqau. ¹³Miqúnara sía moómoo asumu kambíqaaqeera firaa kadaapí uqanná misá nímuaaqa quqásoofaqa misá mandá mārira máriqau. ¹⁴Isipa máqannaasa qufaqa Isaraee máqanna qafee máqa qumáree ausíra óniara foora moómoo áuquseeqa minánai máaqa usakéeqa kafia áfuqaki áinaina faqa ímaríqau. Miqí mārufaqa sía Isipa máqannaasa misára qimudádo qímaríqau.

¹⁵Faraoofa mi kadaapirírana Isaraee máqanna nimiséenoo quandáfinoo Isaree máqanna ánaasee qaaraqánda Sifaraa námmarisa Puaa námmarisa inaamuná fusásaa rakísimaru anaasee qanda qímannimínau. ¹⁶Ínneeqara innaamuná fídaqara dadaaqíqa faiqí maqaséeqa akoonaiqí aiqáma aaqee uqanná rutúkuuqa, mánaaqa kai káqi máriaqa. ¹⁷Mi anaaseeqandá Faraoona ufa iriséeqara Ánutuna ufara rufíaseeqa sía akoonaiqíuqa nárí maríqau, káqi máriqau. ¹⁸Faraoofa akoonaiqí moómoo kambíqoofanoo nínđafamáseenoo innaamuná nífiqaganu ánaaseeqanda náaramáseenoo níqinoo qinau. Ínneeqara náqaafee ifaqée sía akoonaiqí nárídee qiní ufa rukíáafanoo. ¹⁹Miqandá miná ufa iriséeqa qiqau. Heeburu ánaasee sía Isipa ánaasee naannaráidaqa misá káqi káqi faiqi máqaidaqa. Maaqandá óonu ráunaqa fáasai faiqi maqaqaafaqá óonu nínđafaidaqa.

²⁰Ánutufa mi anaaseeqandá óosana nínđafamáseenoo ámiqi ámiqimasoofaqá Isaraee máqannaasa moómoo kambíqafíqa afeeka maqanna máriqau. ²¹Miqandá Ánutunara ruffoofanoo miná ákiiqara Ánutufa miqandá faqa faiqi asumu níminau.

²²Faraoofa misá nínđafeenoo narí máqanna Isipa máqanna aiqámausa náaramáseenoo ufa afeeka ufa qímannimínau. Heeburu ánaasee akoonaiqí maqasáifaqa ínnee miná maréeqee nammári firaaná Niru námmariki áqusaiqa kúuqa. Aiqa kúuqaqeera mánaaqaqa kai káqi máriaqeera qinau. Miqí qímasoofaqa miqímí maríqau.

Misa sía Mooseena fáiqi ánaaqi áriqau.

2 ¹Mi kamúqoo mi aukuaná Réefina átiqíqari kumaaráa moó fannoo fíndi finoo mánaaqa Réefina óosanakí máranau. ²Maraséenoo faiqí moó akoonaiqí maqaséenoo miná ánoofa qáfoofanoo ámiqira faiqi mārufanoo Isipa máqannaasa árífoo qímaseenoo qaaramóó qúqoonasaa kukéeqa ámaqáqoofanoo mārínau. ³Qaaramóó qúqoonaa áiqaróofanoo faiqi ánaaqi káqikaaqóo áaqoo írufanoo miná ánoofa akoofa rafáaqafirara óonumafi írusia miná ánoofa fúraa ámanee úqa kísaaqa difaanará foora áuqinau. Mifá koorootáqa qumáreenoo fúraa úqamau sía nammári ruqíqaki kéeqánifeera akinau. Uqá áuquseenoo miná ánoofa faiqi ánaaqi uqáki rúmaseenoo fúraa moómoo nammári ámmásái mārúnaki kukéeqaqoofanóo minakí mārínau. ⁴Nammárikí mārufanoo mi faiqína ánaaafa níanaindari kukéeqanoo mārídanoo rakísi mārínau. Nánee kambíqaannoo qímasaidanoo rakísi mārínau.

⁵Fáraoona áraamuna nammári áuqaaneera narí rakísimaru manaaqáusa faqa mi nammarínai qúminau. Mifá nammári áuqaidanoo fúraaki qáfoofanoo uqá márínau. Márufanoo qáfamaseenoo narí aináini maru manaaqána qímamufanoo mi uqána nammárikinaana máranau. ⁶Marasoofanoo Fáraoona áraamuna ásaukukinaana maraséenoo uqá óo raqásee faiqi ánaaqi qáfanau. Faiqi ánaaqi ikíraqoofanoo miná írufanoo ámuqusufanoo qinai. Maafá Heeburu máqannaasa faiqi akoonaiqi márídanoo fee qinai. ⁷Mifá miqi qímarufanoo mi faiqi anaqína ánasaafa aniréenoo Faraoona áraamuna maaqi qímasee qímaminau. Amanée Heeburu ánaasee moó óoru áfiqee múqusaananóo fée náamma ámiannoo fee. ⁸Faraoona áraamuna eedóo qufanóo mi faiqi anaqína ánasaafa óoru narí nínoona uqanna áfiqee qúminau. ⁹Qumuroofanóo Fáraoona áraamuna fannoo maaqi qímaseenoo mi anaaseená qímaminau. Anée maa faiqi anaqína náamma ámidana rakísi márínaqa qinée maqee maqee feefaurú aní ámi maríauranoo. Mi anaaseefá eedóo qímaseenoo narí faiqi ánaaqi uqanna narí máaqai múnu qaqée ídanoo rakísi márínau. ¹⁰Mi faiqi anaqífa káqi kaaqóo innooqáfufanoo narí ánoofa áfiqeenoo Faraoona áraamuna máruqoo mínisoofanóo narí faiqi kámámbinai. Fúka ánoofa áuqu rarara maaqi qinai. Qinée nammárikinaana máraunannara áuqu Mooseeneé qianaura.

Mooseefa Midianna máqusai sandánau.

¹¹Máriiufanoo Mooseefa innooqáfufanoo moó kári narí máqanna Isaraee máqannaasa óonu níndafoofaqa firaa kadaapi rímariqau. Isipa máqannaa moó fánnoo Heeburu máqannaa Mooseena aqoónnana árimarufanoo Mooseefa qáfanau. ¹²Áranaqoofanóo faiqíara dínni dínni múnu áfu máqee míni afu maqee ufanóo faiqi sía márufanoo Isipa máqannaa fásíqa Mooseefa kuqá aruséenoo miná irí núkuda afaqáseenoo minakí kukéeqasee ákundanau.

¹³Iqáqoofanóo kanánaana rafúdamakufanoo Mooseefa narí máqannaa níndafarara kafáa finau. Óonuree níndafoofaqa Heeburu fásíqa qaaraqánda rákiqau. Mooseefa aqoónnana árimaruna qímaminoo qinai. Anée náqaafee ifanéé aneenná aqoónnana óosana síainaki fífau áridanee. ¹⁴Miqí qufanóo áru fásíqafa qinai. Yáfee aníara karaambáiqee qifanéé anée maasá ufa irisée andeeqáidanee. Eendá anée Isipa máqannaa áruanafa kafáa maqee qiní faqa dárínnaree qufanóo Mooseefa taútínau. Tautúmandee qinai. Dóo eendá árunnanara aiqáma kooróomminoo márídanoommifoo qímaseenoo rufíanau.

¹⁵Fáraoofa minára iriséenoo Mooseena kuqá áruaneera ufanóo Mooseefa minára ruffamareenoo Isipa máqa máaqa quqásee Midianna máqa máaqai nínanai sandánau. ¹⁶Sandee óonureenoo nammári mádika áfaisaa óoqu márínau. Midianna máqannaa amaana máqaki

aanáiqikirana miná áuqu Yeetarooná áraamuqmaaka dínni qísauku taikásee dínni óonu qaara marasée 7 máriqau. Mooseefa nammári madika áfaisaa márufafa mi manaqáusa nári níkoona sipsípauqa faqa mimmiúqa faqa nammári saka nímiáne qímasee aniraqau. ¹⁷Faiqí akaqáusa nári sipsípasaa rakísimarúsa mi manaqáusa niqiqoofaqá anirandée fufaqá misá nári sipsípa naaree nammári nímiáneera qufanó Mooseefa fíndifinoo misára qádo qímaseenoo mánaaqauqa náaroofoqá aniroofanó Mooseefa narí kai misá sipsípauqa faqa mimmiúqa faqa nammári saka níminau.

¹⁸Mi manaqáusa sipsípauqa nammári néeneesoofaqá nífiqee máaqai fiqau. Óonu roofanó misá níkoofa irámirinoo qinau. Ínnee náqifee ifaqée maqee fáasaanasaa ándee. ¹⁹Miqí qufaqá misá qiqau. Isipa máqanna fasiqa moó fánnoo faiqí sipsípasaa rakísi máriasa óonu raafanó misára qádo qímaseenoo maasá sipsípauqa narí kai nammári saka qumáree nímiisaifaqá dauní anidaqa. ²⁰Misá níkoofa miná írinoo qinau. Mifasiqáfa yáiffee máridanoo fee. Nánaree ínnee minní áisee ándee. Dóo sandée óonu áfiqai fanoo nárana ani náani. Miqí qímasoofafa óonu Mooseena áfiqee ániqau. ²¹Yeetaroofa Mooseenara qiní faqa máriannee qufanó eedóo qímasee márinau. Márufanoo Yeetaroofa narí áraamuna Sipooraa námmarína Mooseena ámufanoo máranau. ²²Maraséeno faiqí akoonaiqí máqanau. Maqaséeno Mooseefa narí faiqí áuquireenoo qinée ánaamuru maqusaki máridee qímaseenoo Keerasoommá née qinau.

²³Mooseefa miqóo moómoo ákuanaki márufanoo Isipa máqanna karaambáiqá Fáraoofa kúqinau. Kuqufufafa Isaraee máqannaasa Isipa máqannaasa afeeka rumbarana ámeemaanai káqi kai ánnadannada qídaqa máridaqa Ánutufinnai dadaaqánifeera innaaru qímaríqau. Misá innaaru qírafa Ánutufinnai ooru finau. ²⁴Ánutufa misá qikí ráqarana iriséeno Abarahaamána faqa Isakeena faqa Yakooboona faqa moodáanaki kára ufa qímaqoofa misá faiqinámu faqa dadaaqánifeera óonu máfi írinau. ²⁵Ánutufa misá mandáinainaki márufanoo misára óonu máfi írufanoo ámuqusinau.

Ánutufa Mooseena áranau.

3 ¹Moó kári Mooseefa narí áiraamaku Yeetarooná Midianna máqanna amaana máqaki aanáiqi kárafa máruna sipsípasaa faqa mimmísaa faqa rakísi márinau. Moó kári Mooseefa narí áiraamaku sipsípauqa faqa mimmiúqa faqa nífiqa máreenoo aadána máqa máaqa fiqareenoo Hooreeba náaquqara áaqanasaa múruqoofafa ándanda néemarufanoo rakísi márinau. ²Miqí márufanoo Ánutuna qangiroo Mooseena áfusaa tautúmme amaqáseenoo kooroomáfinoo saqári amimikíqari idáuru kambíqanau. Mooseefa miná qáfoofanoo idáuru firaafá qáidanoo sía mi saqári amimína qanau. ³Mooseefa miná

qáfamaseenoo moó áinainammifoo sáina aaqá óonuree qáfaa, nánaree saqári amimi sía qáidanoo fee qímasee aaqá finau.

⁴ Mooseefa quándakinoo aaqá óonu roofanóo Ánutufa minakíqari Mooseena áaraidanoo qinau. Moosee Moosee qinau. Mooseefa iriséenoo foó qímaseenoo qinau. Qinée màà márídaqa. ⁵ Miqí qímasoofanoo Ánutufa kafáa qímaminau Moosee sía anée adeedí ánia. Aneenná áiku ánaamu raipáqusee miqóo maría. Náaquqara maqa maaqa márínara aneenná áiku ánaamu màra áqua. ⁶ Miqí qímaseenoo Ánutufa kafáa qímaminau. Qinée aní ákoona Ánutusa márídaqa. Abarahaamána fáqa Isakeena fáqa Yakooboona fáqa Ánutusa márídaqa. Mooseefa mi ufána iriséenoo Ánutuna qáfaanoo qímaseenoo rufíaseenoo óorisaa ititánau.

⁷ Ánutufa kaifáa Mooseena qímaminoo qinau. Qini fáiqí ánaasee Isaraee máqannaasa Isipa máqasaa firaa aupurarana ními máriafaqa níndafaidaqa. Misá qiníara maasá afeeka rakísira rakísi máriasa nísaukukinaana rafía quqáannee qímasee qini dáaree máriafaqa írídaqa. Qinée misá aiqáma áupurarana máree márianara írídaqa. ⁸ Qinée innaarúnaindari qumurée Isipa maqánnaasa nísaukukinaana maréeqee firaa máqa máqa áinoo faqáa máqa aiqáma ainaina rairaá ímariqoo quqánaura. Mi maqánasaa Kannaana máqannaasa fáqa Heeta máqannaasa faqa Amoorá máqannaasa faqa Peerisita máqannaasa faqa Hifita máqannaasa faqa Yeebusa máqannaasa faqa misáuqa máriaqoo quqánnisaanura. ⁹ Isipa máqanna Heeburu máqanna radámi máriafaqa misá qikí ráqee máriafa dóo qini dáaqoosaa rifaqa níqafaidaqa. ¹⁰ Qinée aní Isipa máqanna karaambáiqá Fáraoo finnai aiqánana óonureenana qini fáiqí ánaasee indaarúnna kámma nímaqainaqa Fáraona maqa máaqakíqari quqásee ániaqa.

¹¹ Mooseefa mi ufána iriséenoo Ánutunara qádo qídanoo qinau. Akasáa qinée maaqírausa náqimáseeqee Fáraoo finnai óonuree fee Isaraee máqannaasa Isipa máqa máaqaki máriana nífiqaanaúree. ¹² Ánutufa iriséenoo qinau. Qinée anífaqa márianana anee Isaraee máqannaasa Isipa máqasaa qaraana nífiqamaree maa aaqannásaa anirée qini qimoo qifáranoo. Miqínna oosanafa qinée aní aiqáfannanara kooroo íannoo.

¹³ Mooseefa iriséenoo kafáa Ánutuna qímaminoo qinau. Anée qini diqiqáanáqa qinée Isaraee máqanna innannai óonu réeqa maaqí qianáura. Ínni nísaiifaqausa nínaakusa Ánutufa qini diqiqaifaqá ínni qímannimirara ánídaqa. Miqí qánaqa misá maaqí qímasee qini ireefáranoo. Miná áuqu yáfee márídanoo fee qífaqa qinee náqifee qímasee qímannimianauree. ¹⁴ Ánutufa iriséenoo Mooseena qímaminoo qinau. Qinée qeeqá márúnausa qídaqa. Anee maaqí qímasee qímannimia. Naríara qinée qeeqá márúnausee qímarifa diqiqaiifaqa ínnee iannai ánídaqa. ¹⁵ Maaqí qímasee kafáa moó fáqa qímannimia. Ínni níkausa Abarahaammána fáqa Isakeena fáqa Yakooboona fáqa Ánutusa Yáaweesa

máridaqa aní Isaraee máqanna iannái aní aqíqáidaqa. Qíní mi duqúfa náaruara máriannoo. Kásooqee kambíqainausa qíní mi duqúna reefáranoo. ¹⁶Ánutufa kaifáa Mooseena qímaminoo qinau. Anée óoquiree Isaraee máqanna úriqararaura súqusee maaqí qímasee qímannimia. Yáaweefa inni nínaakusa Abarahaammána fáqa Isakeena fáqa Yakooboona fáqa Ánutusa qíní qífusaa kooroo máfinoo qímaqiminoo. Misá qímannimia, qinée misá iannái anirée qáfaunaqa Isipa máqannaasa qumaara moómoo nímmariafaqa qáfaiidaqa. ¹⁷Qinée Isipa máqa máaqakinaana máraanauree qímasee írídaqa. Misá fíraa aupurarana kínaana nífíeeqee áinoo faqa máqasaa irairaa ída réemindéemiri máriqoo Kanna máqasaa faqa Heeta máqasaa faqa Amoorá máqasaa faqa Peerisita máqasaa faqa Hifita máqasaa faqa Yeebusa máqasaa faqa quqánnisaanaura.

¹⁸Moosee anée Isaraee máqannaasa mi ufána qímanniminaqa írifara. Ánee Ísaraee maqanna úriqararaura faqa nífiqamareenana Isipa máqanna karaambáiqua márinnaí óonuree maaqí qímasee qímamia. Maasá Heeburu máqannaasa Yáaweefa maasá Ánutufa maasá qífusaa kooroo máfinoo qímanniminoo. Maqee anée maasára eedóo qínaqa qaaramóó fáasaana aadána máqa máaqaki óonuree maasá Yáaweena maasá Ánutuna tatúfirana suqá ámianee qía. ¹⁹Qinée írídaqa anée qímaminoo Isipa máqanna karaambáiqua fánnoo sía inni níqáinaqa fífáranoo. Qinée miná áidafirana ámiananoo miqóo inni níqáannoo. ²⁰Qinee qeeqá afeekannái Isipa máqannaasa óosana óosana náaquqara áinainannai fitíqnarana nímmianaura. Nímmiananóo Fáraoofa miqóo inni idukúannoo.

²¹Qinée Isipa máqannaasa ínniara náaquqarana nímmianaqa ínnee Isipa máqasaaqari sía káqi fífáranoo. Aináina nímfifaqa máree fífáranoo. ²²Ínnee fírarifaqa inni nínaaqmaaka Isipa máqanna ánaaseeuqa nári naaqá mária ánaaseesa faqa náriqa máaqaki máriasara faqa qífaqa qamunna faqa kóora faqa siruáa faqa nífaaqa áuqi maria ainaináusa faqa nímfifaqa ínneeqa faiqi námu níraamuqmaaka Isipa máqanna ámiqira qámunna ainainá kai afisúnnímaqifaqa máree fuaqa. Miqínnanannai ínnee Isipa máqannaasa aináina máree fíara foorá ífáranoo.

Ánutufa Mooseena óosana óosana kúdifaanna áuaqani féera afeeka áminau.

4 ¹Mooseefa Ánutuna ufa iriséeno kaifáa irámirinoo qinau. Misá Isaraee máqanna sía qíní ufa qaindúsia, sía qíní ufa íría qíníara únna fee qímasee Yáaweefa sía aní áfusaa kooroo ifaná únna qiaanoo qífaqa qinee náqifee íanáuree. Náqifee íánaqee misá qíní óosana qáfee fee kúqaa fee qífáree. ²Miqí qufanoo Ánutufa qinau. Aní ásaukuki anee nánee úqirafa nídanee, qufanóo Mooseefa qinau. Sáunu úqiraura nídaqee qinau. ³Ánutufa iriséeno

qinau. Dóo miná maqásaa áqua qufanóo maqásaa áqusoofanóo mi saunúfa sakáni kambíqa fufanoo Mooseefa miná qáfamaseenoo rufiasee sandánau.

⁴Ánutufa kafáa qímaminoo qinau. Aneenná ásaukunnai mara miamí ámeesa qúmaraa qufanoo qumároofanoo kafáa ásaukuki sáunù kámmafinau.

⁵Miqóoqari Yáaweefa Mooseena qímaminau. Anée óoqu Isaraee máqannaa nífusaa miqínaqa misá qinára Abarahaamána faqa Isakeena faqa Yakooboona fáqa misá Yáaweefa misá Ánutufa kúqaa aní afusaa kooroo úfofo qifáranoo.

⁶Yáaweefa kafáa Mooseena qímaminau. Anée aneenná siútaki ásauku upeekáa. Miqí qufánoo Mooseefa miqímminau. Ásauku upeekáseenoo radúkusee qáfoofanóo ásaukumau aiqáma namúandáundau inóo márufanoo qáfanau. ⁷Ánutufa kafáa qinau aneenná ásauku kafáa upeekáa qufanóo upeekáseenoo radúkuseenoo qáfoofanoo ásauku máu namúandáundau írafa sía marínau. Dínniara foorá kai márinau. ⁸Ánutufa kafáa Mooseena qímaminoo qinau. Anée indaarú sáunù uqannífiqaina sía írifana innaaqiana ásauku uqannífiqáinaqa íriaqa. ⁹Misá aní mi ainaina qandá qáfamasee sía aní ufa írifana anée Niru námmani saka qumáreenana aadána máqasaa adíásainanoo fidíka kai mandiffnaqa qáfaaqa.

¹⁰Mooseefa Yáaweena ufa iriséenoo qímaminau. Óo Yáawee sía qiní diiqáa. Qinee óoqaindari sía ámiqimmasee faiqí nífusaa ufa qúnausa máridaqa. Maqee anée qiní qímá qímiannaqooqari sía mifa qiní maréeqee ufa qímarunusaikammá qiseenoo. Qinee sía ufa qúnausa ufara mammá qímarunusa máridaqa. ¹¹Miqí qufanoo Ánutufa Mooseena qímaminoo qinau. Yáfee nífauru nímidanoo fee. Yáfee sía ufa qíasaika faqa náaqoo qaunírausaika faqa mánnisaidanoo fee. Yáfee nífu máqarana faqa nífu dimbarana faqa nímidanoo fee. Qinée Yáaweesea kaí miqídaqa. ¹²Moosee anée doo fúa. Qinée aní ufa dadaaqi aakápaananá qinnáranoo.

¹³Mooseefa kaifáa Yáaweena qímaminoo qinau. Óo Yáawee anée móó aqiqáinanoo fúani. ¹⁴Yáaweefa miná iriséenoo áranaqoofanóo qinau. Dóo amaná aní áfasaafa Áaroonafa Reefina átikinaafa andeeqásee ufa qímarifa máriafa qinee íridaqa. Mifá maqee aníara randánoo ánidanoo. Mifá aní paqúrimándeé asasiannoo. ¹⁵Anée miná qímaminanoo mifá misá qímannimiani. Qinée ínniqára dadaaqianaqa ufa qímannimifaranoo. Qinée ínneeqára ifándinna áinaina qímannimianaqa áuqefaranoo. ¹⁶Ánutufa kafáa Mooseena qímaminau. Áaroonafa aní ufa maréeqee faiqí ánaasee qímannimíannoo. Mifá ani óora foorá márinana anée miná Ánutufara foorá máridana mifá áuqaanínna áinaina anee aakápeennáranoo. ¹⁷Anée aneenná sáunù faqa úqirafa fúa. Minánnai óosana óosana ainaina faiqí sía amana áuqaqaa ira áinaina áuqeennaranoo.

Mooseefa Isipa máqusai kafáa anirandée finau.

¹⁸Mooseefa Yáaweena ufa iriséenoo narí áiraamaku Yeetaroo funnáí óonureenoo qímaminoo qinau. Amanée qinée Isipa máqusai kafáa

anirandée óonuree qeeqá áinaina níqafaanauree. Misá káqi fee márídee doo fee kúqia. Miqíqufanoo Yeetaroofo iriséeno eedóo qímasee aiqanau.

¹⁹Mooseefa Midianna máqa máaqai káqi márufanoo Ánutufa kafáa qímamino qinau. Dóo fíndi fínana kafáa Isipa máqusai fúà. Aní árirari marúsa dóo kúqia. ²⁰Mooseefa irisée eedóo qímaseeno nari ánaaq faqa faiqi námu faqa maréeqee doonkísaa quqáseenoo finau. Ánutufa máree fúannee qu sáununa faqa máree finau.

²¹Ánutufa Mooseena qímamino qinau. Anée Isipa máqa máaqai óonureenana misá karaambáiq a fúsaa faiqí sía amana áuqaaqáa íra áinaina qinee ámiafanna áfeekanannoo áuqaa. Miqí márínaqa qinee Fáraona kaukaata qíra írirana ámiananoo sía eedóo qínaqa Isaraee máqannaasa fifáranoo. ²²Anée maaqí qímaseenana Fáraona qímamia. Yáaweefa maaqí qídanoo. Isaraee máqannaasa qiní óoqa faiqiará foorá márídamiaafoo qia. ²³Qinée aní qímamidaqa. Anée qiní óoqa faiqiuqa Isaraee máqannaasa quqásainaqa misá óonuree qiní qimooqiaqa, qúnana anee qádo qánaqa doo maqee aní óoqa faiqí áruanaura.

²⁴Mooseefa nari faiqí ánaasee faqa fídanoo eendúfanoo aanaí faiqanau. Eendáki Ánutufa aniréeno Mooseena kuqá árirara ínau. ²⁵Miqufanoo Mooseena ánaqa Sipoora námmarifa óoni raiqárana qumáreenoo nari ámaaku afaqa áti aukúseenoo minánnoo Mooseena áiku áuqamáseenoo maqásaa quqánau. Quqáseenoo qinau. Anee qini qifaaqi fidíka ánaaqi fasiqa máríananoo fee qinau. ²⁶Miqimmásoofanoo Yáaweefa Mooseena sía árinau.

²⁷Miqí qímarufanoo Yáaweefa Áarona qímamino qinau. Anée aadána máqa máaqai fídana Mooseena paqúria. Áaroonafa eedóo qímasee Ánutuna náaquqara áaqanai óoru Mooseena paqúrinau. Paqúrimasee ámooga nanau. ²⁸Ámóoqásoofanoo Mooseefa Isipa máqa máaqai fúanífeera Yáaweefa qímamuna faqa óosana óosana áinainara faqa Áarona qímaminau. Yáaweefa faiqí sía amana áuqaaqaa íra áinaina áuqánnee quná faqa Áarona qímaminau. ²⁹Mooseesa Áaroonasa Isipa máqa máaqai óoqureeqa Isaraee máqannaai faiqí firaasá nárama quqáqau. ³⁰Quqáseeqa Yáaweefa Mooseena qímamu ufáusa aiqáma Áaroonafa qímannimisoofanoo Mooseefa faiqí sía amana áuqaaqaa íra áinainauqa misá nífusaa áuqanau. ³¹Isaraee máqannaasa Áarona mi ufána iriséeqa kúqaa mifoo qiqau. Misá Yáaweefa misá unnai ánunara náriqa firaa aupuraranara irisée kummá rámafufaqa innaaru qiqau.

Mooseesa Áaroonasa Isipa máqannaasa kínna óonu qáfaqau.

5 ¹Innaaru qímasoofaqa Mooseesa Áaroonasa Fáraoo funnáí óonuree qímamiqa qiqau. Óo Fáraoo, Yáaweefa maasá Isaraee máqannaai Ánutufa aníara maaqí qinoo. Anée qiní faiqi námu idukúsainaqa aadána máqa máaqaki óonureeqa oomáqa mándee qiníara innaaru qídaqa

qimooqiaqee qinoo. ²Fáraoofa miqandá ufa iriséenoo qinau. Yáaweefa yáfee. Nánaree mina ufara eedóo qímasee Isaraee máqannaasa niiqána fifáree. Sía qinée Yáaweenara írídaqa. Míndara qínee sía uqanna Isaraee máqannaasa niiqaanáura.

³Mooseesa Áaronása kafáa Fáraoona qímamiqa qiqau. Maasá Heeburu máqannaasa Ánutufa maasá qífusaa koorooinoo. Anee maasára eedóo qínaqa qaaramoó fáasaana aadána máqa máaqaki óonuree Yáaweena maasá Ánutuna tatúfirana suqá ámianaúra. Maasa sía miqíananóo mifa firaa manda auriranannái fee firaa dáriranannai fee maasá aiqáma dárúannoo. ⁴Fáraoofa iriséenoo Mooseesa Áaronasa qímannimino qinau, ínneeqara nánaree faiqí ánaasee qiní aináini máriasa nífiqee fuafaqee minnísee fídee. Sáina kafáa anirandée aináiniranaki fuaqa. ⁵Ínnee Isaraee máqannaasa maqee moómoo kámmafi qiní aináinirana minnísararee féé qídafee.

⁶Mi faasaaná kai Fáraoofa Isipa máqanna karabusasaa rakísi márusa faqa Isaraee máqanna niquónausasaa rakísi márusa faqa qímannino qinau. ⁷Ínnee maqee sía kafáa uíta asaki atekásee Isaraee máqanna nímiqaa minánnoo máqa usakee maría simmeerána áuquqa. Sáí faqá nári kai máraaqa. ⁸Maraseéqa sía órudupi masee áuquqa. Aiqáma kári áuqi máriana amana kái áuquqa. Misá kudikí maríasa máridaqa qiníara maasá idukúsáinaqa maasa óonuree Yáaweena nári Ánutuna tatúfirana suqá ámianee qídaqa. ⁹Miqí qídaqifaqa ínnee firaa kadaapi nímiqaa misa óonauqee anauqee ídaqa Mooseesa Áaronasa qínna únufausa sía íríaqa.

¹⁰Miqí qufaqa karabúsasaa rakísi márusa faqa Isaraee máqannaasa nári niquónausasaa rakísi marusa óonuree maaqí qímasee Isaraee máqannaasa qímannimiqau. Fáraoofa maasára sía uíta asaki rarakú míni nímiqee qídanoo. ¹¹Mifa ínniara ínneeqá kai minakínai randásee máree míniseeqa óoqai áuqiu simmeerana amana kái áuquqee qinoo. ¹²Miqí qufaqa misa Isipa máqa máaqaki aiqámatinai nídaqa uíta asaki randásee suqímáriqau. ¹³Isipa máqanna karabúsasaa rakísi márusa fuki faakí qídaqa qiqau. Ínnee óoqai maasá uíta asaki nímiqafana áuqeeundee másee miná amana kai simméera áuquqa. ¹⁴Miqí qímaseeqa karabúsasaa rakísi maru Isipa maqanna fasiqáusa Isaraee máqannaasa nári niquónausasaa rakísiaqeéra mara quqáqoosa nuruséeqa qiqau. Ínnee nánaree simméera óoqai áuqiuna amana sía áuqídee.

¹⁵Qufaqa Isaaraee máqanna rakísirausa Fárao funnaí óonuree qímamiqa qiqau. Oo úriqararafa. Anee náqaa fee ifanée maasá maaqímma qímaqaidanee. ¹⁶Misá sía uíta asaki nimiseeqa káqi maasára simméera áuquqee qídaqa. Miná sára maasá dária. Sía maasá óosanasáa fau. Ínneeqa óosanasaa fifau miqíafanoo.

¹⁷Fáraoofa iriséenoo qímanniminau. Ínnee kudikí maríasa aináiniranara níkoqaiqaa qiníara maasá idukúqísainaqa Yáaweena

tatúfirana súqamianee qímáriefanoo. ¹⁸Dóo káqi káqi anirandée ínneeqa aináinai fuaqa. Misá sía ínnei úita asaki nímifaranoo. Ínneeqa kai úita asaki maree míniseeqa óoqai ùndée kai moómoo simmeera áuquaqa. Dóo fuaqa.

¹⁹Isaraee máqannaasa nári niqóónausasaa rakísi marúsa Fáraoofa óoqai áuqiundee kai másee áuquaqee qunára irisée doo maasa ummaaraki márídee qiqau. ²⁰Fáraoo funnaindari quqásee ánidaqa Mooseesa Ároonasa misá nífeesidaqa márufaqa ani paqúriqau. ²¹Ani paqúrimmasee qímannimiqa qiqau. Yáaweefa ínniqara óosana qáfamáseenoo miná ákiiqara nímiannoo. Ínneeqara óosana arasaafanóo minásaara Fáraoofa narí rakísirausa faqa maasá dárúannoo. Ínneeqará Fáraoofa maasá dárúanifeera andaana rúmasaafanóo dárúannoo.

Mooseefa aundurá ummaara roofanóo Ánutu funnai anunú rinau.

²²Mooseefa misá úfa iriséenoo quándakufánoo óonureenoo Yáaweenara innaaru qinau. Óo Yáawee, anée náqaafee ifané Isaraee máqanna máa mandáikána mánnimaqaidanee. Anée náqi fee ifané qiní maí diiqéenee. ²³Qinée Fáraoo funnai óonureeqa ani ufa qímamíafanna qooqari Fáraoofa Isaraee máqannaasa mandáika kai mánnímaqaidanoo. Anée sía uqanna dadaaqíra kári máríananoo.

6 ¹Yáaweefa Mooseena ufa iriséenoo qímaminau. Amaná dóo anée maqee qiní óosana qáfeennáranoo. Qinee Fáraoona afeekaikámmasee qímamíananoo qiní faiqí ánaasee idukúsainaqa fifáranoo. Sía káqi idukúannoo qinée qíananoo idukúseenoo fuki faakí qínaqa miná maqásaaqari quqásee fifáranoo.

Ánutufa kafáa Mooseena áaranau.

²Ánutufa kafáa Mooseena qímaminóo qinau. Qinée Yáaweesa márídaqa. ³Qinée Abarahaamána faqa Isakeena fáqa Yakooboona fáqa misá nífusaa aiqáma áfeeka faqáa Ánutusa qeeqá dúqu kooroo iqíafana. Qinee sía qeeqá fúka náaquqara dúqu Yáaweesee qírana qímannimi qíafana. ⁴Qinée qeeqá moodáanaki kára ufa misá faqa qídaqa Kannaana máqa máqa misá nímiraree qíma afeekaikíqíafana. Misá minakí asaqíraa fáira foora máríunaki quqánnisaanauranoo fee qíqíafana. ⁵Qinee maqee Isaraee máqannaasa Isipa máqanaasa karáfúsaki márídaqa aupúraida annada annada ímaríanara iriséeqa qinee qeeqá moodáanaki kira ufara óonu máfi íriqa.

⁶Moosee anée Isaraee máqannaasa maaqí qímasee qiní ufa qímannimia, qinée Yáaweesa márídaqa. Ínnee Isipa máqanna rumbáranaki máríana qinée ínnei idúkeeqee asumu máríranaki quqánnisáanaura. Qinée afeeka qisaukunnái mandá áupurarana Isipa máqannaasasáa quqáanaura. Quqáseeqa ínnei Isaraee máqannaasa asumu

máraanaura. ⁷Qinee ínni qeeqá faiqí ánaaseekammáseeqa qinee ínni Ánutusa márianaura. Qinée ínni Isipa máqanna karabúsa kínaana idukú nisaanaqa miqóo ínnée qiní Anutusara írifaranoo. ⁸Qinee ínni nífeeqee kúqaa qíma afeekaikammásee Abarahaammána faqa Isakeena faqa Yakooboona faqa nímiánauree qíafannaqoo quqánnísánaura. Qinee ínni nímiánanoo mi maqáfa ínnindi kámmiannoo. Qinée Yáaweesa qídaqa. ⁹Mooseefa Isaraee máqannaasa qíma nímuafaqa misa sía miná ufa íriqau. Misá firaa ummaara máree márufa mifá misá náaqoo nífu fúrufára másoofaqa sía íriqau.

¹⁰Ánutufa kafáa Mooseena qímaminoo qinau. ¹¹Anée Isipa máqanna karaambáiqfa Fáraoo finnai ónuree Isaraee máqannaasara qímamia. Misá karafúsaki máriana idukúsaina fuaqa. ¹²Mooseefa mi ufána iriséeno Yáaweena qímaminoo qinau. Isaraee máqannaasa rirímma sía qiní ufa íria náqaa fee másee Fáraoofa íriannoo fee. Qinée ufa qírara mammá qímarunaua máridaqa. ¹³Yáaweefa Mooseena faqa Áaroonaa faqa qímanníminoo qinau. Ínneeqara Isaraee máqannaasa faqa Fáraoonaa faqa maaqí qímasee qímannimiaqa, qinée aní Mooseenara Isaraee máqannaasa Isipa máqa máaqaindaraana nífiqee fúannee qúnnaara qímannimia.

Mosseesa Áaroonasa níku nísauku núqu.

¹⁴Yakooboona indaarúqaa faiqi Reeubeenáfa qaara faqa qaara faqa 4 faiqi máqanau. Misá núqu Hanoókafa faqa Paruafa faqa Heesaroonaa faqa Karamifa faqa minamúsa máriqau. Misá nári nifaafaurára máqa máaqakina márusa nínaakusa mára máriqau. ¹⁵Simeeonafa qísauku dínni taikásee dínni ani moodáa marasée 6 fáiqi máqanau. Misá núqu Yeemueerafa faqa Yaminafa faqa Ooqadafa faqa Yakinafa faqa Sooqarafa faqa Sauroofa faqa máriqau. Sauroona ánoofa Kannaa ánaasee márinau. Misa nári nifaafau rára máqa máaqakina márusa nínaakusa mára máriqau. ¹⁶Réefifa qaara moó fáiqi máqanau. Misá núqu Keerasoonafa faqa Kooqatafa faqa Meerarifa faqa máriqau. Misá níkoofa Réefifa 137 aukuaana maraséeno kúqinau. Misa nári nifaafaurára máqa máaqakina márusa nínaakusa mara máriqau. ¹⁷Keerasoonafa qaara faiqi máqanau. Miqandá nuqu Ribinifa faqa Simeeifa faqa máriqau. Miqandásaaqari moómoo kambíaqau. ¹⁸Kooqatafa qaara faqa qaara faqa 4 fáiqi máqanau. Misá núqu Amarammafa faqa Isaqaranafa faqa Heebooroonafa faqa Usieerafa faqa máriqau. Misá níkoofa Kooqatafa 133 aukuaana marasée kúqinau. ¹⁹Meerarifa qaara faiqí máqanau. Miqandá núqu Maqarifa faqa Musaqifa faqa máriqau. Reefina faiqi námu ánaiqi mara miqímmiqa máriqau.

²⁰Amarammafa narí ákoona áuna narí amaamúna Yookebeeda námmarina maraséeno Áaroonaa faqa Mooseena faqa máqanau.

Amaramafa 137 aukuana maraséeno kúqinau. ²¹Isaqarafa qaaramoó fáiqi máqanau. Misá núqu Kooraafa faqa Neefeekafa faqa Sikirifa faqa máriqau. ²²Usieerafa faqa qaaramoó fáiqi máqanau. Misá núqu Misaeerafa faqa Eerasafanafa faqa Sitirifa faqa máriqau. ²³Ároonafa Aminadafana áraamuna Nasoona ásookina Eeriseepa námmarina maraséeno minásaa Nadabana faqa Abiquna faqa Eeriasarana faqa Itamarana faqa máqanau. ²⁴Kooraafa qaaramoó fáiqi máqanau. Misá núqu Asirafa faqa Eerakanafa faqa Abiasafa faqa máriqau. Misá Kooraanasaa ani aruakí kambíqainausa nínaakusa mara máriqau. ²⁵Ároona ámaaku Eeriasarafa Putieerana áraamuna maraséeno Fineeasana máqanau. Miqímmásee doo Réefinakiqari ani aruakí faiqí óosana óosana máriqau.

²⁶Yáaweefa Ároonasa Mooseesara kái qufaqa Isaraee máqannaasa Isipa máqannaasa rumbárana kínaana nífiqá maree ániaqee qímaqoo qanda máriqau. ²⁷Miqandá kai Isipa máqanna karambáiq Fáraona Isaraee máqannaasa idukúanifeera qímamiqau.

Yáaweefa Mooseena faqa Ároona faqa ufa níminau.

²⁸Yáaweefa Isipa máqa máaqaki maaqí qímasee Mooseena qímaminau. ²⁹Qinée Yáaweesa máridaqa. Anée Isipa máqanna káaraambaíqa Fáraona aiqáma qinée qúnufana qímamía. ³⁰Mooseefa iriséeno Ánutuna qímaminoo qinau. Qinée ufa qírara mammá qímarunausa máridaqa. Fáraoofa náqifée másee qiní ufa íriannoo fee.

7 ¹Yáaweefa Mooseena qímaminoo qinau. Qinée aní aiqáanana anée Fáraona áfusaa Ánutufara foorá márinnaranoo Ároonafa aní áfasaafa aní tamummáqara fásiqara foorá máriannoo. ²Qinée aiqáma ufa qímamunnana anée Ároona qímaminanoo mifá Faraona qímaminanoo Isaraee máqannaasa Isipa máqa máaqaki rumbáqa máriana idukúsainaqa mi maqa maaqána quqásee fuaqa. ³Ínneeqara Fáraona qímami márifaqa qinée kaukaata qímasee qáoo qíra írirana ámiananoo sía ínniqára ufa íriannoo. Qinée moómoo náaquqara áinaina Isipa máqa máaqai áuqáananoo sía ínni ufa íriannoo. ⁴Qinée firaa aupurarana uqanná Isipa máqannaasa nimiséee qeeqá faiqí ánaasee aiqáma faiqí óosaa indaarúnni kíqa nífiqee fuanáura. ⁵Qinee Isipa máqannaasa nuruséeqa Isaraee máqannaasa misá maqa máaqaki máriana nífiqée fúánaqa Isipa máqannaasa qinée kái Yáaweesa márunnanara misa írifaranoo.

⁶Mooseesa Ároonasa Yáaweena ufa iriséeqa dóo miqímmiqau. ⁷Mooseefa Fáraona fáqa ufa quú kári Mooseefa 80 aukuana faqáafa márufanoo Ároonafa 83 áukuana faqáafa marínau.

Ároona sáunù.

⁸Yáaweefa Mooseesa Ároonasa qímannimino qinau. ⁹Fáraoofa ínni qárara moó náaquqara áinaina áuqamásaiifaqa kúqaa ánoonèe qianée

qínaqa Moosee anée Áarooná qímaminanoo mifá narí ásaukukinaa sáunù maqásaa Fáraona áfusaa áqusainanoo sakánikiani.

¹⁰Mooseesa Áaroonasa Fáraoo funnái óonuree Yáaweefa qímannímundee qiqau. Áaroonafa narí sáunù Fáraona faqa miná úriqarara fásiquaqa faqa nífusaa áqusoofanoo sakáni kinau. ¹¹Fáraoofa miná qáfamaseenoo narí írirana faqáa fásiquaqa faqa narí afunee fásiquaqa faqa náarooafaqa aniréeqa narí afuneennóo Áaroonafa áuqòo ainaina áuqaqa. ¹²Mi afunee fasiqáusa faqa náriqa sáunù maqásaa áqusoofanoo sakánikinau. Sakáni kámafufanoo Áarooná sáunù fannoo misáindi nambíqamásanau. ¹³Fáraoofa miná qáfamaseenoo Yáaweefa qundée ínoo kaukaata qíra írirafa káqi minakí márufanoo sía Mooseesa Áaroonasa ufa írinau.

Mandáinaina Isipa máqannaasaki kambíqanau.

¹⁴Sía írufanoo Yáaweefa kafáa Mooseena qímaminoo qinau. Fáraoofa káaqa kaukaata qíra írirafa minakí márifanoo idukirara ákóoqaidanoo. ¹⁵Dúna kanánaana Fáraoofa Niru nammári áuqarara óoqufínaqa ínneeqara miná minní óoqu paqúriaqa. Sakániki mári saunúna faqa mara máree nammári áfainni óoqu márida minára rakísiaqa. ¹⁶Paqúri máseeqa maaqí qímasee qímamiaqa. Yáaweefa Heeburu máqanna Ánutufa maaqandá diqiqaifaqá Isaraee máqannaasa anée idukúsáinaqa aadána máqa máaqai óonuréeqa qiníara innaaru qiaqée qifaqa aní qímamidaqa. Anee sía íri máriananoo. ¹⁷Maqee Yáaweefa aníara maaqí qídanoo. Anee qinée áuqáanna ainaina qáfamasee anee qiníara Yáawe fée qímasee írinnaranoo. Anée qáfáinaqa qinée nammari ámuuqa maa saunúnannoo rukámu ámiananoo nammári fannoo fidíkaika míannoo. ¹⁸Miqínanoo noodáanna minakínaafauqa aiqáma kuqu taikáinanoo nammári faqa mandá únda ínaqa Isipa máqannaasa sía amana mi nammarína neefáranoo. ¹⁹Yáaweefa Mooseena kafáa qímaminoo qinau. Anée Áarooná maaqí qímasee qímaminanoo narí sáunù qumáree aiqáma námmaryuqa faqa oorákinaa námmaryuqa faqa ákámmandira námmaryuqa faqa aiqáma námmaryi ámummaqa uqéeraani. Nammari fánnoo aiqáma fidíkaika kaí máfuannoo. Aiqáma Isipa máqa máaqakinaa námmaryuqaki fidíka kaí máriannoo. Difáaniki faqa afeekí faqa sakaqáinafa faqa kaí fidíka áruannoo.

²⁰Mooseesa Áaroonasa Yáaweefa qímá nímúndee iqau. Fáraona faqa miná úriqarara rákísirausa faqa nífusaa Áaroonafa narí sáunù uqéereseenoo nammári ámuuqa árufanoo aiqáma mi nammárisa fidíka kaí árinau. ²¹Noodáanna aiqáma námmaryikinaafa kuqu taikáfufanoo nammári káaqa mandá úndúfaqa Isipa máqannaasa sía mi nammarísa née máriqau. Aiqáma Isipa máqa máaqakinaa námmaryuqaki fidíka kai árinoo márinau.

²²Fáaroona afunee fásiquauqa náriqa afuneennóo Áaroonafa undée iqau. Miqúfanóo Fáraoofa Yáaweefa qundée ínoo kaukaata qínoo Mooseesa Áaroonasa ufa sía írinau. ²³Fáraoofa miná qáfamáseenoo narí máaqai óonureenoo sía mi ainainúsara írinau. ²⁴Isipa máqannaasa nammáriara randóosia Niru námmaryi áfaiqara núkuda indufúsaida ámiqira námmaryi sakasáidaqa néemariqau. Ánoona nammari mandáikinoo márúnara sía néemariqau. ²⁵Qísauku dínni taikásee dínni ani qaara marasée 7 fáasaana nammári káqi fidíka árinoo márínau.

Eeqamoosauqá kambíqauqau.

8 ¹Yáaweefa kafáa Mooseesa Áaroonasa qímanniminoo qínau. Ínneeqara Fáraoo finnaí óonuree maaqí qímasee qímamiaqa. Yáaweefa aníara maaqí qídanoo. Anée qiní qíku qísauku idukúsainaqa misá qiníara innaaru qídaqqa qimooqiaqée qínoo. ²Anée qádo qínaqa qinée eeqamoosa moómooora qíánaqa aniréeqa aní maqa máaqa qumbíqeeferanoo. ³Niru nammárikiki faqa eeqamoosa kái qumbiáqa márifaranoo miqóoqari anée kóoti marianna fíraa maaqánaki fáqa kéeqeeferanoo. Anée faiqée máriannanaki fáqa kéeqeefera. Aní qaarí qamunnasáa fáqa qumbíqeeferanoo. Aní faiqí fíraasá fáqa aní máqannaasa fáqa misá óonidaki faqa afeekí fáqa qumbíqeefera. ⁴Eeqamoosa fannóo ururéeno aní fáqa aní aináinirausasaa rakísi máriasa fáqa aní máqannaasa faqa nifaaqai akareefáranoo. Miqí qufanóo Fáraoofa sía mi ufána írinau.

⁵Yáaweefa kafáa Mooseena qímaminau. Anée Áaroonaa maaqí qímasee qímamia. Dóo aneenná saunù uqéeráseenana aiqáma nammári fáqa oorákinaa námmaryi fáqa áká mándira námmaryiqa fáqa uqéera uqafiqasainanoo eeqamoosa fannóo moómoo ururéeno Isipa máqa máaqa rafáaqa fúani.

⁶Áaroonafa Mooseena ufa iriséeno saunù uqéeráseenoo aiqáma námmaryiqa nimummaqa uqéeranau. Uqéerasoofanoo eeqamoosauqá moómoo nammárikikiqari ururéeqa maqa máaqa rafáaqa fiqau. ⁷Isipa máqannaafunee fásiquauqa misá faqa nári afunee áquusoofanoo eeqamoosa moómoo nammárikikiqari Isipa máqa máaqaki qumbiáqau.

⁸Fáraoofa eeqamoosara ákooqoofanoo Mooseena fáqa Áaroonaa fáqa náaramásee qímanníminau. Ínneeqara óonu Yáaweenara innaaru qímasaifanóo kafáa eeqamoosa niqáani. Éeqamoosa aiqáma niqámásainaqa qínee Isaraee máqannaafunee karabúsakinaana idukúsaanaqa óonureeqa Yáaweena aandáu tatúfirana suqá ámiaqa.

⁹Mooseefa Fáaroona ufa iriséeno qímaminau. Qínee ínniara innaaru qírara asasámmidaqa. Aneenná kai yáiree fee innaaru qíannee qínaqa qinée aníara faqa aní aináinirausasaa rakísirausara faqa aní máqannaara faqa innaaru qianáura. Mi faasaanná kai ínni máaqakiaqa qari eeqamoosauqa quqásee Niru námmaryi kai óoqu márifaranoo.

¹⁰Fáraoofa iriséeno dúna kai innaaru qìannee qufanoo Mooseefa iriséeno qímaminau. Anée qíanandee íanáura. Miqìanana anee miná qáfamaseenana sía moó maqásaa anutufa Yáaweena maasá Ánutuna fooqáafa márídanoo fee qímasee írinnaranoo. ¹¹Aníki faqa aní aináiniranasaa rakísirausaki faqa aní máqannaasaki faqa mária eeqamoosáusa taiká fúannoo. Sía uqanna moodaa faqa káqi máriannoo. Niru nammáriki kai márifaránoo.

¹²Mooseefa fáqa Ároonafa faqa Fáraoona máaqakiqari ráudeeqa óonuroofanóo Mooseefa Yáawee funnáí eeqamoosa Fáraoona faqa narí máqannaasaki faqa quqáqoona taiká nísanifeera innaaru qinau. ¹³Yáaweefa Mooseefa iroóndee inau. Aiqáma máaqakinaa eeqamoosauqa faqa máaqa naambeeqá qara máru eeqamoosáusa faqa máaqa saqama atiqara marusa faqa aiqáma qufaqá kuqu taikáqau. ¹⁴Isipa máqannaasa mi eeqamoosáusa kúqiranauqa maréeqáida moodáanaki quqéesoofaqa putaa íqa aiqáma maqá máaqaki putaá úndi marínau. ¹⁵Eeqamoosa kuqu taikáfufanóo Fáraoofa qáfamaseeno Yáaweefa qundée inóo kaukaata qímaseeno sía Mooseena faqa Ároona faqa úfa írinau.

Aakúkauqa kambíqau.

¹⁶Yáaweefa Mooseena qímaminoo qinau. Ároona maaqí qímasee qímamia. Ároona anée aneenná sáunù qumáree maqá rupéemma áminanoo kookooma fannoo qúandaki aakúkáikamafi Isipa máqa máaqaki umbiqáni. ¹⁷Ároonafa narí sáunù sámu kookooma rupéema ámufanoo aiqáma Isipa máqa máaqakinaa kóokoomma fánnoo aakúkáikinau. Mifa faiqí ánaasee faqa aandáuqa faqa nifaaqasása qumbiáqa márída ukaqá ními máriqau. ¹⁸Isipa máqannaafunee fásiquaqa Ároona óosana qáfamaseeqa misá fáqa nárì afuneennáí aakúka amanammásee qáfaanee qímasee amanufanoo sía ufaqa minnísaqau. Minnísoofaqa aakúkauqa aiqáma átinai amanaikíqa máriqau.

¹⁹Afuneé fásiquaqa Fáraoona qímamiqa qiqau. Ánutufa maa ainainá áuqaidanoo. Fáraoofa misá ufa iriseénoo Ánutufa qundée inóo kaukaata qímasee Mooseesa Ároonasa ufa sía írinau.

Faufáariuqa kambíqau.

²⁰Yáaweefa Mooseena kafáa qímaminoo qinau. Dúna kanánaana uqanna Fáraoofa nammári áuqarara óoqu fúannoo. Anée kanánaana fíndifinana óoquirenana paqúrimasee maaqí qímasee qiní ufa qímamia. Fárao Yáaweefa aníara maa ufána qinoo. Anée qiní qíku qísauku idukúsinaqa qiní qimoo qiaqée qinoo. ²¹Qinee aní aaqu qímáma qáidaqa anee sía idukínaqa qinee aní faqa aní aináiniranasáa rakísirausa faqa aní máqannaasa faqa faufáarinnoo aupúrarana nímiánaura. Isipa

máqannaasa máaqauqaki faufári kai qumbíqaannoo. Aiqáma misá máqa maaqa faqa rafaqa fuannoo.

²² Miqí máfinaqa qinee Kooseena máqa máaqaki qiní faiqí ánaasee máriasasaa ititásána sía faufári íannoo. Qinee miqíánana anee qiní Yáaweesara mi maqa maaqánaki máridanoo fee qinnáranoo. ²³ Qinée aní faiqí ánaasee faqa qeeqá faiqí ánaasee fáqa rainánaura. Mi rainaráfa náaquqara áinaina dúna kambíqaannoo.

²⁴ Kanánaana Yáaweefa qufaqá faufári moómoo uqanna núkudara foorá aniréeqa Fáraona ufa írira máaqaki faqa miná aináiniranasaa rakísi márusa máaqakiaqa faqa aiqáma Isipa máqa máaqaki faufári fánnoo mandáika uqanna másanau.

²⁵ Miqímmásoofanoo Fáraofa Mooseesa Áaronasa náaramáseenoo qímaminiau. Ínnee maaqóo Isipa máqa máaqaki moó átinai ínneeqa Ánutuna tatúfirana suqásee innaaru qiaqa.

²⁶ Mooseefa narí qímaminoo qinau. Maasá sía amana miqíánaura. Isipa máqannaasa Yáaweena maasá Ánutuna tatúfirana suqá ámiranara níkoóqáandooraa. Maasá maa andaúsannoo tatúfirana suqárafa Isipa máqannaasa níkoogarana nímianaqa maasá qíqáfamaseeqa óonisamu maasá kuqá dárifooraa. ²⁷ Maasá qaaramoó fáasaana aadána máqa máaqaki óonuree aandáu tatúfirana Yáaweena maasá Ánutuna narí qímaminúndèe kái íqa suqá ámianaura.

²⁸ Fáraofa iriséenoo qinau. Dóo amaná ínnee aadána máqa máaqái óonu máridaqa aandáu tatúfirana suqásee Yáaweena ínneeqa Ánutuna ámiaqa. Sía níanai fuaqa, adeedí máridaqa innaaru qídaqa qiníara faqa innaaru qiaqa.

²⁹ Mooseefa Fáraona úfa iriséenoo qímaminiau. Aní máaqakiqari ráudeeqa qumuréeqa innaaru qianaura. Dúna kanánaana faufári taikáannoo. Aní máaqaki fáqa aní aináiniranasaa rakísirausa máaqaki fáqa aní máqannaasa máaqáki faqa dúna kanánaana taikáannoo. Fáraoo sía kaifáa únna qímaseenana qádo qia. Isaraee máqannaasa Yáaweena tatúfirana suqámiranara sía kafáa qádo qia. ³⁰ Miqí qímaseenoo Mooseefa Fáraona máaqaki áiseenoo ráudamáfinoo Yáaweenara innaaru qinau. ³¹ Yáaweefa Mooseena írara ufa iriséenoo faufári Fáraona máaqakinaana faqa miná aináiniranasaa rakísi márusa máaqakinaana faqa miná máqannaasa máaqakinaana faqa aiqáma taikánnisanau. Sía moodáa fáufári káqi márinau. ³² Miqí márufanoo Fáraofa kafáa kaukaata qímaseenoo sía Isaraee máqannaasa idukúsoofaqa fiqau.

Isipa máqannaasa fírimaru aandausá kúqiqua.

9 ¹ Ánutufa kaifáa Mooseena qímaminiau. Anée Fáraoo finnaí óonureenána maaqí qímaseenana qímamia. Oo Fáraoo, Yáaweefa Heeburu máqanna Ánutufa aníara maaqí qídanoo. Anée qiní qíku

qísauku idukúsainaqa qiníara innaaru qímaseeqa qimooqiaqee qinoo. 2-3 Anée kaifáa qádo qímasee Isaraee máqannaasa sía idukínaqa, qinée mandá áuriranara qíananoo aní aandáu qóosauqa faqa doonkúfuqa faqa kaméerauqa faqa burimakáúqa faqa sipsípauqa faqa mimmíuqa faqa mi aurirána nímianauranoo. 4 Qinée aandáu rainánaauranoo Isipa máqanna aadáu aurirána nímianauránoo. Isaraee máqannaasaindi sía aurirána nímianaqa sía misáindi kúquannoo.

5 Qinée Yáaweesa dúna fáasaana miqíanauranoo fee qídaqa. 6 Iáqoo kanánaana Yáaweefa narí qundée inau. Isipa máqannaasa aandáu aiqáma kúqu taikáqau. Isaraee máqannaasa aandáu sía moó kúqinau. Káqi maríqau. 7 Fáraoofa minára iriséenoo narí máqannaasa niqíqoofaqa óonu qáfamásee anirée Fáraoona qímamiqau. Isaraee máqannaasa aandáu sía uqanna moodáafa kúqinoo. Miqí qufanoo Faraoofa kaukaata qímasee sía Isaraee máqannaasa idukúsoofaqa fiqau.

Isipa máqannaasa nifaaqái abeemáúqa kambíqanau.

8 Yáaweefa kafáa Mooseena faqa Áaroono faqa qímaniminoo qinau. Moosee anée danda qoodaa ásaukunoo afaqámaree Fáraoona óorinni óonuree innaarúnai áqua. 9 Miqímmásáinanoo mi dandáfa kookoomara foóra aiqáma Isipa máqa máaqakinai áqufínoo aandáuqa faqa faiqí ánaasee faqa nibeemá náruani. Naru fínoo radíqinoo namúana firaafá kambíqani.

10 Mooseefa faqa Áaroonafa faqa Yáaweena ufa iriséeqa dandá afaqámaree Fárao funnáfiqau. Faraoona óorinni óonu kíkíqa máfufaqa Mooseefa mi dandána innaarúnai áqinau. Áqusoofanoo maqásaa áqufínoo mi dandáfa aandáuqa faqa faiqí ánaasee faqa abeemá nímínau. Nimisoofanó mifa radíqinoo namúana firaafa narí márínau. 11 Isipa máqannaafunee fásíqauqa sía amana Mooseena áfusaa ánirana amanaíkiqau. Misá faqa aiqáma Isipa máqanna undée kai ínoo abeemá narí márúnara sía Mooseefa máruqoo ániqau. 12 Miqufanó Yáaweefa qufanó Fáraoofa kaukaata qímasee Yáaweefa qundee ínoo sía Mooseesa Áaroonasa ufa írinau.

Firaa aaku faqa pupúsamu faqa áqufinau.

13 Yáaweefa miná qáfamaseenoo kafáa Mooseena qímaminoo qinau. Ínneeqara dúna kanánaana fíndifíqa óonureeqa Fáraoona maaqí qímasee qímamiaqa. Heeburu máqanna maasá Ánutufa Yáaweefa aníara maaqí qídanoo. Anée qiní faiqí ánaasee idukúsainaqa misa qiní qimooqiaqee qídanoo. 14 Anée sía miqínaqa mi karí qinée sía aní aináiniranasaa rakísirausa faqa aní máqannaasa faqa kaí náruanauranoo, aní faqa aupúrarana ámianauranoo. Miqínanana anee írinnaranoo, sía moó fannoo qiní daanna rarafa aiqáma máqa máaqaki márídanoo. 15 Qinée

aní faqa aní máqannaasa faqa mandá áuriranannai amaná náru taikáunaiqini. ¹⁶Qinee ínni qeeqá afeeka uqannífiqarara ínni minní nísauanaqa káqi márianara qini áfeeka dúqu aiqáma máqa máaqaki dáraaniannoo. ¹⁷Fáraoo, anée káqi kai ramoo rámaa ídana sía qiní faiqí ánaasee idukúsánaqa fídammia. ¹⁸Dúna súani áfu máà maqee márina amanasaa ururáinaqa qinee qíananoo aaku firaafá pupú sámú námufaqa áqufuanoo. Miqíra púpu sámú Isipa máqannaasa óoqai faqa maqee máriaqooqari faqa sía qáfoo áinainafa maqee kái kambíqáannoo. ¹⁹Dóo aneenná máqannaasa qímännimínaqa náriqa aandáuqa faqa aiqáma áinaina mádaanai mári ainaináusa faqa maréeqee máaqaki quqáaqa. ²⁰Mádaanai márinna áandausasáa faqa faiqí ánaaseesaa faqa fira pupusamu áqufínoo kuqá náruannoo. ²¹Akaqáusa Yáaweena ufa irisée níkoóqoosa misá náriqa aináinira fásiquauqa faqa náriqa aandáuqa faqa káqi mádaanai quqáqoofaqa máriqau.

²²Iáqóofanoo Yáaweefa Mooseena qímamínoo qinau. Aneenná ásauku innaarúnai uqéeraa. Uqéerasainanoo pupú samu aiqáma Isipa máqa máaqakínaa fásíqa ánaaseesáa faqa aandáuqasaa faqa aiqáma áfuqakínaa náranauqasaa faqa áqufuaní. ²³Miqí qufanoo Mooseefa narí sáunú innaarúnai uqéerasoofanoo Yáaweefa innaarúnai qírana fáqa aakuasáa faqa pupúsamu faqa quqásoofanoo maqásaa qúminau. ²⁴Yáaweefa aaku faqa pupú samu faqa quqáseenoo aakuasáara qufanóo aiqáma átinai úqi márinau. Óoqai Isipa máqannaasa miqírana sía qáfaqu. Mi karí kai firaafá uqanna kambíqoofaqa qáfaqu. ²⁵Pupú samu fánnoo aiqáma Isipa máqanna maqúsai quqáqoo áinainausa faqa aiqáma faiqí ánaasee faqa aandáuqa faqa nárinau. Mifá aiqáma áfuqakínaa nárana faqa saqári qaqama née márunauqa faqa itairí aqinau. ²⁶Kooseena máqa máaqaki Isaraee máqanaasa máruqoo kái pupú samu sía áqufínoo nárinau.

²⁷Fáraoofa miná qáfamaseenoo Mooseena faqa Áarona faqa náaramáseenoo qímännimínau. Maqee qinée áaqamámma séeqa. Yáaweefa andeeqárafa máridanoo. Qinée faqa qeeqá máqannaasa faqa áaqee márúnausa máridaqa. ²⁸Ínneeqara óonuree Yáaweenara innaaru qiaqa. Maasa innaarúnai qíranara faqa pupú sámuaa faqa qíko uqanna qéenoo. Qinée ínni idukúsaanaqa fifáranoo fee qímasee qíma afeekaikídaqa. Ínnee sía maaqóo kísaaqasaa márifaranoo.

²⁹Miqí qufanoo Mooseefa qímamínau. Qinée ani maqúsa naambeéqai óonureeqa qísauku Yáawee finnai uqéerasee innaaru qíananoo innaarúnai qírafa faqa pupú samu faqa taikáannoo. Miqímmásaanana anée maa maqa maaqánara Yáaweenaindi fee qímasee írinnaranoo. ³⁰Qinée írídaqa anée faqa aní aináiniranasaa rakísirausa faqa sía Yáaweena maasá Ánutunara rufíee máriafanoo.

³¹Mi karí Isipa maqannaasa reepaa fáqa ráisa fooqáa íra áinaina baari fáqa mandáikínau. Baarí fánnoo akuqámáfufanoo reepaa qaqama írarara

deedaqa máfufanoo pupú sámu fánnoo áqufínoo mandáika másanau. ³²Sía moodáa uíta fánnoo mandáikinau. Mifa ínaaqianna úmmaqirafa márídanoo maqee úri marúnara sía mifá mandáikinau.

³³Mooseefa Fáraona máaqakiqari ráudeenoo naambeéqai qumuréennoo ásauku innaarúnai uqérasee Yáaweenara innaaru qináu. Innaaru qufanoo innaarúnai qírafa faqa pupú sámu faqa aaku fáqa aiqáma taikánau. ³⁴Taikáfufanoo Fáraoofa qáfamaseenoo kafáa áaqanau. Mifá faqa narí aináiniranasaa rakísi márusa faqa káqi kai kaukaataqíqá áni maríqau. ³⁵Óoqai Yáaweefa Mooseena qímámúndee kai ínoo Fáraoofa kaukaata qímaseenoo sía Isaraee máqannaasa idukúsoofaqá fiqau.

Pándaqaquqa moómoo kambíqaqu.

10 ¹Yáaweefa kafáa Mooseena qímaminoo qináu. Anée kafáa Fáraoo finnaí fúa. Qinée Fáraona faqa miná aináiniranasaa rakísirausa faqa kaukaataqíra írirana nimiséeqa qeeqá faiqí sía áuqaqaqa íra áinaina misá qámbara áuqarara miqánaura. ²Ínnee ínneeqa faiqí námú fáqa nínaiqimara faqa, qinée Isipa máqannaasa faiqí sía áuqaqaqa íra áinainannai misá mara fúrufáirausaika mánnimaqaafánnanara qímammíma. Ínnee aiqámausa qiní Yáaweesara írifaranoo. ³Mooseefa faqa Áaronafa faqa Fáraoo funnái óonuree maaqí qímasee qímamiqa qíqau. Yáaweefa Qeeburu máqannaasa Ánutufa aníara maaqí qídanoo. Kísaaqasaa fee anee qádo qídanee sía fee aneenná áuqu mara máree múqufisee qiní qímeemaanai márinnaree. Anée qiní faiqí ánaasee idukúsainaqa óonureeqa qiníara innaaru qiaqee qídanoo.

⁴Anée káqi kai qáoo qímarinaqa qinée dúna pándaqa moómoo mara quqásanaqa aní máqa máaqaki qumbiqáanno fee qinoo. ⁵Pándaqa moómoo uqanna kambíqafi maqá ititáfinaqa sía maqá qáfeefáranoo. Pupúsamu fánnoo nárídanoo máfísaí ándandausa aiqáma náma taikéefaranoo. Saqári máfísaínáuqa faqa neefáranoo. ⁶Mi pandaqáusa aní ufa írira máaqaki faqa aní aináiniranasáa rakísi máriasa máaqakiaqa faqa aní máqannaasa máaqakiaqa faqa qumbiqéefaranoo. Aní akeekú akaakú máruqooqari faqa maqee anée máriannaqooqari faqa sía qáfaa áinainafa mandáinaina uqanna márianno. Miqí qímaseenoo Mooseefa ráudamaki finau.

⁷Fáraona aináinirana sáa rakísi márusa Fáraona qímamiqa qíqau. Maa fasiqáfa Mooseefa kísaaqasaa maasá ummaara qímidanoo. Isaraee máqanna idukúsainaqa óonuree nári Ánutuna Yáaweenara innaaru qiaqa. Anée sía féé qáfaidanee Isipa máqa máqa doo mandáikidanoo.

⁸Miqí qufaqá Mooseesa Áaronasa nífiqee Fáraoofa máruqoo mínísoofanoo Fáraoofa qímammiminoo qináu. Ínnee óonureeqa ínni Ánutuna Yáaweenara innaaru qiaqa. Ínneeqa fíranara faqa ámiqi másee qímaqímifaqa íria. Yáyúusee fifáranoo fee.

⁹Miqí qufanóo Mooseefa narí qímaminoo qinau. Maasá aiqámausa fuanáuranoo. Maasá qeeqá faiqi asooqá faqa fuanáuranoo. Maasá qeeqá sipsípauqa faqa mimmíuqa faqa burimakáuqa faqa aiqáma ónuree Yáaweena oomáqa suqámianauranoo.

¹⁰Miqí qufanóo Fáraoofa qinau. Qinée Yáaweena áuqu rámasee qeeqá qimana aiqámásee maaqí qídaqa. Qinée sía eedóo qànaqa ínnee ínneeqa faiqi ánaasee nífiqee fifáranoo. Ínnee akooqóo maasa mandáikamma qímaqarara típundaara máqaqee miqí máriafanoo. ¹¹Minára qinee inniara faiqí kai ónureeqa ínnee íri maríandee Yáaweenara innaaru qímaseeqa amooqiaqa. Miqí qímasee narí sundíauqara qufaqá Mooseesa Áaronasa niioofofa ráudee fiqau. ¹²Yáaweefa miná qáfamaseenoo Mooseena qímaminoo qinau. Aneenná ásauku Isipa máqa máqa amummaqa uqéerasáinaqa pándaaquqa ániaqa. Aniréeqa misá Isipa máqannaasa nárana amanee aiqáma naaqa. Pupú samu áridanoo máfisoona námataikáqa.

¹³Mooseefa iriséeno narí sáunú uqéerasoofanoo Yáaweefa úfaira qufanoo súani óosanaindari mi faasaanná faqa mi eendánaki faqa úqinau. Kanánaana úfai fánnoo pándaaquqa moómoo máree úrinau.

¹⁴Pándaaqa moómoo núkudara foorá ururéeqa aiqáma Isipa maqá máqaqaki amanaíkiqa máriqau. Moómoo indarú ooqbíqasee úrufaqa kafa ináaqfana akaqáusa ooqbíqasee úrufaqa, miqí kai másaida moómoosa uru maqa máqa qumbiáqau. Óoqai sía miqírana qáfaqau, náaru faqa sía qáfeefaranoo. ¹⁵Mi pandaaqáusa aiqáma maqá rafáaqafúsoofanoo sía maqá áti faqa kooroo inau. Maqá faqa kaí kudima árinoo márinau. Pupú samu fánnoo áridanoo máfísoo ándándáusa faqa aiqáma saqári qaqama faqa námasaqau. Sía saqári amanee árira áinaina, saqárisaa faqa úmmaqira áináinasáa faqa Isipa máqa máqaqaki márinau.

¹⁶Fáraoofa Mooseesa Áaronasara ániaqee qufaqá aniroofanoo qímanniminai. Qínee Yáaweena ínnei Ánutuna faqa ínnei faqa mandáikamma nímaqeeqa. ¹⁷Ínneeqara qini áaqarana ákiqara kafa maqee kái minní qísaaqa. Minní qíseeqa Yáaweena ínneeqa Ánutufinnai innaaru qífanoo maa kuquaqa ira aupurarána mara áqu qísaani.

¹⁸Mooseefa iriséeno ráudamaku fánnoo ónureenoo Yáawee funnai innaaru qinau. ¹⁹Yáaweefa qufanóo úfai fánnoo súani áfu óosana qáannaindari úriufa mara quandásee súani áfu kéeqée márunnaindari afeeka ufai uqanná úqinoo aiqáma pándaaquqa fuaqá Taatuqée óoruku námmarinni áqinau. Sía uqanna moodáa pándaaqa Isipa máqa máqaqaki káqi márinau. ²⁰Yáaweefa qufanóo Fáraoofa kaukaata qímasee sía Isaraee máqannaasa idukúsoofaqá fiqau.

Asukuna firaafá nárinau.

²¹Yáaweefa kafáa Mooseena qímaminoo qinau. Anée aneenná ásauku innaarúnai uqéerasainanoo asukuna fannóo aiqáma Isipa

máqa máaqa rafáaqa fuani. Asukuna firaafá misá nifaaqái atooqánoo máridanoorá foorá inoo máriannoo. ²² Mooseefa narí ásauku innaarúnaí uqéerasoofanoo Isipa máqa máaqa asukuna firaafá qaaramoo fáasaana ititánnimaqánau. ²³ Isipa máqannáasa mi karí sía narí qáfee narí qáfee ímariqau. Sía aaná nímariqau, máaqaki kai máriqau. Isaraee máqannaasa máruqoo kai káaqa qée márufaqá márinau.

²⁴ Fáraoofa Mooseena áramáseenoo qímaminau. Aneenná máqannaasa faqa dóo ónureeqa Yáaweenara innaaru qímaseeqa amooqiaqa. Ínnee ínneeqa faiqí ánaasee faqa aiqáma nífiqee fuaqa. Ínneeqa aandáuqa maaqóo quqásee ínneeqá kai fuaqa. ²⁵ Miqí qímasoofanoo Mooseefa qinau. Maasá náriqa aandáuqa faqa máree ónureeqa Yáaweenana maasá Ánutuna tatúfirana suqá ámianaura. ²⁶ Maasá qeeqá aandáuqa máree fuanáura. Sía moodáa maaqóo káqi máfi quqánaura. Maasá qeeqá kai nána ándau fee aruséeqa Yáaweenana maasá Ánutuna tatúfirana suqá ámianaurée. Maasá maqee sía íridaqa. Miqóo ónuree írianaura. Nána ándaunnóo fée tatúfirana suqánaúree.

²⁷ Yáaweefa qufanoó Fáraoofa kaukaata qíra írirana maraséeno ititamáseenoo Isaraee máqanna sía idukínau. ²⁸ Miqí qímaseeno Fáraoofa Mooseena qímaminau. Dóo qinée qáfee máriana qiní qífusaaqari fífu. Qinée sía kaifáa aní qáfaanaura. Aní qáfaanana kúqinnaranoo. ²⁹ Mooseefa miná ufa iriséeno Faraona qímaminau. Anée kúqaa qíanano. Anée sía kafáa qiní qíqafeennaranoo.

Akoonaiqí óoqa faiqiuqa kúquaqee qiqau.

11 ¹ Miqí qímasoofanoo Yáaweefa Mooseena qímaminoo qinau. Qinée moodáa ummaará kai Isipa máqannaasa karaambáiqqa faqa miná máqannaasa faqa nímianaura. Miqímmasáanano mifa ínni idukúsáinaqa fífáranoo. Kuqáa uqanna mifa sía reendeenásaa ínni níiqáanno. Kaukaata qídanoo níiqáanno. ² Moosee anée aneenná maqannaasa maaqí qímasee qímannimia. Misá aiqáma Isipa máqannaasa nári naaqá máriasa irámirifaqa nifaaqa áuqi maría áinainna siruáanno faqa kóorannoo faqa áuqirana nímiaqa. ³ Yáaweefa qufaqa Isipa máqannaasa Isaraee máqannaasara úriqararausee qiqau. Isipa máqanna Fáraona aináiniranasaa rakísi márusa faqa aiqáma faiqí ánaasee faqa Mooseenara káaqa úriqarara fée qímasee aináina nímiraree qiqau.

⁴ Mooseefa Yáaweenana mi ufana iriséeno óonu Fáraona qímaminoo qinau. Yáaweefa aníara maaqí qínoo. Eendámúqusai uqanna qinée Isipa máqa máaqaki nuanáura. ⁵ Isipa máqanna akoonaiqí óoqa fáiqiuqa aiqáma kúqifaranoo. Aní Fáraona faiqi aní ámaaqa máqáaninnana sáaqari óosana arasee miqóoqaraasa óoqa fáiqiuqa faqa káaqa uréeqaraura óoqa faiqiuqa faqa aiqáma naru taikáanno. Aiqáma burimmakáuqa óoqa ánaaqiuqa faqa kúqifaranoo. ⁶ Aiqáma Isipa

máqa máaqaiki ikifáafau qírafa firaafa máriannoo. Óoqai sía miqíra iki ráqarafa márinau. Kásooqaqee faqa sía miqíra qíkíraqarafa máriannoo. ⁷Miqí márifanoo sía uqanna fainí fánnoo Isaraee máqannaasa faqa misá aandáuqa faqa níndafeenoo káu káu qíànnoo. Miqínana anee qinée Yáaweesa Isaraee máqannaasa faqa Isipa máqannaasa faqa rainée márunnanara írinnaranoo. ⁸Mooseefa kafáa Fáraona qímamidanoo qinau. Aní aináiniranasaa rakísi maríasa aiqámausa qinée íannannai aniréeqa qiní dóorinni niqoori sáunú arafíqa qíníara doo aneenná máqannaasa nífiqee fúànnee qifáranoo. Miqí qífaqa qinee doo fuanáuranoo. Mooseefa miqí qímasee áranaoqofanoo ánoomáseenoo ráudanau.

⁹Ráudamáfufanoo Yáaweefa Mooseena qímaminoo qinau. Fáraoofa aní ufa sía uqanna írinnanoo. Miqí márinaqa qinee faiqí sía áuqaaqaa íra áinaina moó faqa moó faqa áuqaanaura. ¹⁰Mooseefa faqa Áaronafa faqa Fáraona óorisaa mi oosana oosanna áinainna áuqoofanóo mifa sía írinau. Yáaweefa qufanóo kaukaata qíra írirana maraséenoo sía niqiqoofaqa miná maqa máaqaqiqari fiqau.

Áinnaaqarara qóomaqa óosana arasée naqau.

12 ¹Mooseena faqa Áaronafa faqa Isipa máqa máaqaiki Yáaweefa kafáa qímanniminoo qinau. ²Ínee aiqáma áukuanaki maa quqoonnára maasá indaarúqaa qúqoona fée qifáranoo. ³Ánutufa Mooseena qímaminoo qinau. Aiqáma Isaraee máqannaasa maa ufána qímannimia. Maa quqoonnása qísaukuqara taikásee fáasaanasáa moodáa moodáa fásíqa óonu sipsípa ánaaqi fée mimí ánaaqi fée nári máaqaiki maríasa naaqéera máraaqa. ⁴Mi maqánakinaasa óodaa márídaqa sía mi andaúna náma taikáaqáa ínaqa misá naaqá márinausa náaramásee misá faqa amana rainásee naqa. Faiqí ánaasee nimana nimana kái aukúsee níminaqa náifanoo taikáani. ⁵Ínee sipsípa ánaaqi fée mimí ánaaqi fée ákoona kai moodáa áukuana marasáinnana, sía moó nammúana faqa aurírana faqa márinnana máraaqa. ⁶Mi quqoonnánaasa qísaukuqara taikásee qíkunni qaara faqa qaara faqa marasée 14 faasaana eenée márinaqa kai aiqáma Isaraee máqannaasa mi andaúsa áruaqa. ⁷Sipsípa arusáifaqa miná fidíka sakaséeqa máqa kooqúqa dínni dínni áfáimau faqa mirínni auní ríranasaa faqa ákuqa. Ínee mi andaúsa neefándinna máaqana kooqí aku ámaqaqa. ⁸Mi eendánaki kai mi andauná amaqí idásaa kasooqammásee sukáqée mári adasána námufaqa naqa. Sía innooqée mari pauraqána áqira béreeta suqásee sipsípa amaqí námufaqa naqa. ⁹Sía fúka naqa. Nammáriki faqa sía suqásee naqa. Idáki kai ákiiqa faqa áiku faqa árada faqa suqásee naqa. ¹⁰Eendáki miná aiqáma taikáaqaa. Miná átaraasa sía kanánaana káqi máriani, idá qarásáinanoo taikáani. ¹¹Ínee maaqímmasee mi

aandauná naaqa. Amunnandá máraseeqa níku ánaamu afisúseeqa, sáunù nísaukuki qumáreeqa doo káqi káqi naaqa. Námaseeqa maaqóoqari ínnee mi narannára Yáaweefa áinnaaqaróo nárana fée qiaqa.

¹²Mi eendánaki qinee Isipa máqa máqa aiqámai ónuree anirée ídaqa aiqáma óoqá ákoonaiqi faqa óoqasaa andáu ákoonauqa máqarana faqa kuqá náruanaura. Qinée Yáaweesa Isipa máqannaasa únna anutusa faqa aupúrarana nímianaura. ¹³Fidíka kooqí áfaisaa aku ámaqarafa mifá kai ínnee mária maaqána koorooíannoo. Qinée Isipa máqanna aiqáma náriqá fidaqa ínni máqa kooqísaa fidíka qáfamasee áinaaqaránaura sía ínni náruanaura.

¹⁴Ínnee mi faasaanná amaana qóomaqa fáasaanara foorá márinaqa qinée Yáaweesa áuqaafánna ainainara náaqoo áuqáinaqa irisée asasifáranoo. Ínnee aiqáma kari mi faasaannára asasifáranoo.

Pauráqa sía quqára bereeta néemaru firaa faasaanáfa.

¹⁵Yáaweefa kaifáa maaqí qinau. Qísauku dínni taikásee dínni ani qaara marasée 7 fáasaana innooqée mari pauraqána áquqaa béreeta sía naaqa. Sía pauraqa áqira beréeta kaí naaqa. Oomaqá indaarúqaa fáasaana íneeqa máaqakiaqa aiqáma innooqée marí pauraqána mara áqusaaqa. Oomáqaki faiqí moó fannoo innooqée marí pauraqána áqira beréeta náinna fasiqanara sía Isaraee máqanna fée qiaqa. ¹⁶Oomáqa indaarúqaa faasaana faqa qoomáqa taikára fáasaanara faqa náaquqara fáasaanee qímasee suqúfi innaaru qiaqa. Sía moó áináinirafa mi faasaana qandásaa máriani. Nárana deedaqírafa kai máriani.

¹⁷Ínnee miqímmasee qoomáqa náida máriaqa. Mi faasaanná qinée ínni faiqí óosana faiqí óosana Isipa máqa máqaqindaraana nífiqee ániqiafana. Ínnee aiqáma kári mi faasaannásaa qoomáqa sákeera foorá mi faasaannára asiaqa. ¹⁸Indaarúqaa quqoonasaa 14 faasaanasaa eenée márinaqa óosana arasée fíffinaqa mi quqoonána 21 faasaanasaa ínnee sía innooqée mári pauraqána áqira bereeta naaqa. ¹⁹Ínnee 7 faasaana qoomáqa nára fáasaana innooqée mári pauraqáfa sía ínni máaqakiaqa máriani. Ínnikiqari faiqí moó fannoo fée moó ánaamuru ani márina fée innooqée marí pauraqána áqira béreeta náinaqa ínnee sía minára Isaraee máqanna fée qiaqa. ²⁰Ínnee yáì yáì fee máridaqa sía innooqée mári pauraqána áqira béreeta kai naaqa.

Indaarúqaa áinnáaqarara qóomaqa.

²¹Ánutufa Mooseena mi ufána qímamisoofanoo Mooseefa Isaraee máqannaasa úriqararasa qímannimino qinau. Ínnee moodáa moodaa sipsípa ákoona fée mimmí ákoona timmusa fée íneeqa faiqí ánaasee nimana kái mara mínisee aruséeqa áinnaaqaróo qoomaqána suqásee náidaqa asiaqa. ²²Aandáu aruséeqa fidíka difáaniki sákaqa.

Ínnee hisoopa sáqari ámanee raudásee minánnoo fidíka dífaaniki raaraammásee kooqí áfai dínni dínni faqa mirínni faqa ákuqa. Akuséeqa ínnee sía ráudaaqa, máaqaki kái márifanoo iáqáani. ²³Fáfaa eendáki Yáaweefa Isipa máqannaasa óoqa fáiqi náríndo fídanoo ínnee kooqí mirínni faqa dínni dínni faqa fidíka qáfamaseenoo náríndo nímári gangiroonára qínanoo sía mi maqánaki kéeqáanno.

²⁴Ínnee faqa ínneeqa faiqi námu faqa náaru náaru maaqí kaí iqá fuaqa. ²⁵Ínnee Yáaweefa qíma afeekaikámasee nímiraree qímaqoo máqannaasa óonureeqa maaqímmiqa fuaqa. ²⁶Kásooaaqee ínnee faiqi námu mi qoomáqana qáfamaseeqa miná óosanara iráifaqa ínnee maaqí qímasee qímannimiaqa. ²⁷Maa qoomaqáfa Yáaweefa áinnaaqaróo qoomaqáfa máridanoo fée qímasee qímannimiaqa. Óoqai mifá Isipa máqa máaqaki maasá áinnaaqareenoo Isipa máqannaasa óoqa fáiqiúqa nárínoo maasá sía dárinau foo qiaqa. Mooseefa miqí qímasoofaqa Isaraee máqannaasa iriséeqa aiqáma kummá rámafi Ánutunara susúiqau. ²⁸Susúmmaseeqa misá daráanimáfíqa Yáaweefa Mooseesa Áaroonasa nímú ufa maú fíqa aiqáma áinaina andeeqásee deedaqíqau.

Isipa máqannaasa akoonaíqi óoqa fáiqiúqa kúqíqau.

²⁹Mi eendánaki kai eendá ámuqusai Yáaweefa Isipa máqannaasa óoqa akoonaíqíúqa nárína. Fáraona ámaaku narí ákoona aináina máraaninnana sáaqari óosana arasée rumbáranaki máriasa faiqi námu faqa aiqáma nárína. Aandáù ánaaqíúqa ákoona óoqasaa máqaranauqa faqa Yáaweefa nárína. ³⁰Narusoofoqa mi eendánaki Fáraoofa faqa narí aináinasaa rakísi márusa faqa aiqáma Isipa máqannaasa faqa aiqáma tautí fíndifíqau. Ikí fáafau qírafa firaafá Isipa máqa máaqaki márinau. Sía moó máqaki káqi máriqau, aiqáma máaqaki kúqirafa márunara ikí raqée máriqau.

³¹Mi eendánaki kaí Fáraoofa Mooseena faqa Áaroonaa faqa náaramáseenoo qímannimína. Ínneeqara faqa ínneeqa máqannaasa Isaraee máqannaasa faqa qíní maqa máaqakiqari quqáseeqa ínneeqa qiannái óonureeqa Yáaweena amooqiaqa. ³²Ínneeqa sipsípauqa faqa mimíúqa faqa burimakáúqa faqa doo fuaqa náni. Óonuree qíní faqa ámiqi ámiqimma qímaqáaniféera innaaru qiaqa. ³³Isipa máqannaasa faiqi ánaasee misá faqa Isaraee máqannaasa niqíqéeqa qíqau. Ínnee kái káqi fuaqa. Ínnee káqi máriafaqa maasá aiqáma kuqu taikáanóora. Ínnee doo fuaqa. ³⁴Miqí qímasoofaqa Isaraee máqannaasa innooqée máru pauraqána sía áqira béreeta sía suqárana dífaaniki qamunnasaa kukúqamma quqásee níkmáaqa akumáree fíqau ³⁵Isaraee máqannaasa Mooseefa qundée kai íqa Isipa máqannaasa nifaaqa áuqímaru ainainára siruáara faqa kóorara faqa qamunnaara faqa iraqau. ³⁶Yáaweefa qufaqa Isipa máqannaasa Isaraee máqannaasara úriqararausee qímasee misá iróo

áinainna káqi nímiqau. Miqúnannai Isaraee máqannaasa Isipa máqannaaiqáma ainaina máree fiqau.

Isaraee máqannaasa Isipa máqa máaqa minnísee fiqau.

³⁷Isaraee máqannaasa sandéeqa Ramaseesa máqusa quqásee Sakoota máqusai fiqau. Misá nambáqa maaqímminoo márínau, 600,000 faiqí kaí máriqau, sía faiqí ánaasee nísana riqau. ³⁸Moómoo maqúsanaasa Isipa máqa máqaki ani márusa misá faqa nári burimakáuqa faqa sipsípauqa faqa mimmiúqa faqa máree fiqau. ³⁹Misá aanái fídaqa fúka bereeta innooqée mari pauraqána sía áqirana máree funá suqá naqau. Isipa máqannaasa Isaraee máqannaasa nífaqasoonara áaqmùríqa beréeta innooqée maru pauraqána sía áqirana máree fiqau.

⁴⁰Isaraee máqannaasa 430 aukuana Isipá máqa máaqa máqaki máriqau. ⁴¹430 aukuana taikárana námu faqa faiqí aiqáma óosana Yáaweena áiku ásauku Isaraee máqannaasa Isipa máqa máaqa quqásee fiqau. ⁴²Eendáki Yáaweefa Isaraee máqannaasa qumeé rakísidanoo nífiqee finau. Aiqáma ákuanaki mi eendiránara kaí Yáaweenaindi fée qímasee innaaru qídaqa rakísi máriqau.

Áinnàaqaróo oomaqána suqára náakáparufa.

⁴³Yáaweefa Mooseena faqa Áaroono faqa qíma níminau. Áinnàaqaraafánna óomaqana suqára náakapara úfa maaqímminoo máriannoo. Moó máqanaindari ani márínafa sía amana mi oomaqána náannoo. ⁴⁴Ínneeqa munnimmannái feefaurúmmáqoo áinainira fásiquasa fáinándùqu sáifaqa misá amaná neefáranoo. ⁴⁵Úfáasu ani máriasa faqa feefauruara aináini máriasa faqa sía neefáranoo. ⁴⁶Aiqáma mi aandau naranná deedaqía máqanaki kai náma taikáaqa. Sía uqanna mádaanaí máree fuaqa. Sía aandàù ámudaani itairíqa. ⁴⁷Aiqáma Isaraee máqannaasa mi oomaqánara asasiaqa. ⁴⁸Sía fáinanduqira fásiqua fannoo sía amana náannoo. Ánáamuru fásiqua ínni qámbara márínafa áinnàaqaróo oomaqánara asasídanoo Yáaweena áuqu uqéerararée qínaqa ínnee miná máaqa máqaki máriasa akoonaiqíuqa fáinanduqu sáifaqa misá faqa mi oomaqánara asasiaqa. Miqí másaifanoo mifa Isaraee máqannaasaki kambíqara fára foorá máridanoo mifá faqa oomáqa náranaki máriani. ⁴⁹Ínnee faqa moó máqanna ínniki aní márínafa faqa moodáa sánda máu kai fuaqa. ⁵⁰Yáaweefa Mooseesa Áaroonasa qíma nímundee Isaraee máqannaasa iqu. ⁵¹Mi faasaanná Yáaweefa Isaraeerana áiku ásauku Isipa máqasaa qaraana nífiqee finau.

Isaraee máqannaasa akoonaiqí óoqa fáiquqara Yáaweena ámiqau.

13 ¹Yáaweefa Mooseena qímaminau. ²Ínnee aiqáma akoonaiqí óoqa fáiquqara qiní kai qímia. Aiqáma Isaraee máqannaai óoqa faiquqara

faqa aiqáma aandáu óoqásaa maqarana ákoonauqa faqa qiníndi márinarana qiní qímiaqa.

Innooqée marí pauraqána sía áqira béreeta suqoo oomaqáfa.

³Mooseefa Isaraee máqannaasa qíma níminóo qinau. Ínnee maa faasaannára íriaqa. Ínnee karabúsakiqari maa faasaanná Yáaweefa narí afeekannóo nífiqee ánunara innooqée marí pauraqána áqira béreeta sía naaqa. ⁴Ínnee maqee Abiba qúqoona indaarúqaa fáasaana márifaqa Isipa máqa máqa quqásee áni máriafanoo. ⁵Yáaweefa ínni nikeekú nikaakú faqa óori kándamasee qíma afeekaiká másee Kannaana máqa máqa fáqa Heeta máqa máqa fáqa Amoorá máqa máqa fáqa Hifita máqa máqa fáqa Yeebusa máqa maaqa fáqa misá maqa máqa ínni nímiraree qinau. Mifa ínni nífiqeenoo áinoo faqáa máqa aináina rairaá ímariqoo múnu sáinaqa ínnee aiqáma áukuana indaarúqaa qúqoonasaa maa oomaqána sakasee náidaqa asasiaqa. ⁶Dínni taikásee dínni ani qaara qánda marasée ⁷fáasaana innooqée marí pauraqána sía áqira bereeta naaqa. Ínnee miqímmáseeqa náidaqa mi ⁷faasaanáfa taikáinaqa miqóo ínnee Yáaweenara úriqarara fee qímasee firaa oomaqa sakasée naaqa. ⁷Dínni qisauku taikásee dínni ani qaara qánda marasée ⁷fáasaana innooqée marí pauraqána sía áqira bereeta kai naaqa. Mi kamúqoo ínni máaqaki fáqa ínni maqa máaqaki fáqa innooqée marí pauraqáfa faqa innooqée mári pauraqána áqira béreeta faqa sía uqanna máriani. ⁸Mi oomaqána náinna kari ínneeqa faiqi námu maaqí qímasee qímannimiaqa. Maasá Isipa máqa máaqakinána Yáaweefa nífiqee ánunara maa oomaqána sakasée náidaqee qiaqa. ⁹Mooseefa kafáa Isaraee máqanna qímannimidanoo qinau. Maa oomaqána nárafa ínni náaqoo áuqaannoo. Nísaukuki sánda rumbéera foorá faqa níqinaaqa rumbéera foorá inóo máridanoo, mifa ínni náaqoo áuqainaqa ínnee Yáaweena sándufa qírana faqa miná ufa ásaana rúmasee írirana faqa náaqoo áuqaannoo. Yáaweefa narí afeekannóo ínni Isipa máqa máqaqaindaraana nífiqee ánunara miqífaqa. ¹⁰Aiqáma áukuanaki maa faasaanná maa oomaqána sakasee náidaqa asasiaqa.

Akoonaiqí óoqa fáiquuqa.

¹¹Yáaweefa óoqai ínni faqa ínni nikeekú nikaakú faqa nímirara qíma afeekaikámmasee Kannaana máqa máqa níminaree qímaqoonnai nífiqee fúannoo. ¹²Mifa ínni mi maqána níminaqa ínnee óoqá fáiqi akoonaiqíuqa Yáaweena amiaqa. Aiqáma áandau óoqasaa maqarana ákoonauqa Yáaweenaindi máriani. ¹³Doonkí óoqasáa maqarana ánaaqi minísee sipsípa ánaaqi moodáa maraséeqa doonkí ánaaqi ámaqa maqasáifanoo doonki ánaaqi káqi máriannoo. Ínnee sía moó áandaunnai doonkí ánaaqi ámaqa máqaani qímasee doonkí

ánaaiquqa ninuka qumáree kurídiaqa. Ínnee ínneeqa óoqa faiquqa faqa Yáaweenaidikinoo márina kafaa ínneeqa feefauriaqa. ¹⁴Kásooqagee ínnei faiqi námu mi suqanara oosannára ínnei iráifaqa ínnee maaqí qímasee qímannimiaqa. Yáaweefa narí firaa afeekannóo maasá Isipa máqa máaqai rumbáranakinána qífiqee áninau foo qiaqa. ¹⁵Fáraoofa kaukaata qímasee sía maasá idukíraee qufanóo Yáaweefa óoqa fáiquqa akoonaiquqa Isipa máqa maaqakinána aiqáma nárinai. Aiqáma ándau ákoona óoqasaa máqaranauqa faqa nárinai. Minára maasá aiqáma óoqasaa máqara ándau Yáaweena tatúfirana suqá amiséeqa nári faiqi námu kafáa máraidaqa. ¹⁶Maa oomaqána nárafa maasá dáaqoo áuqaannoo. Nísauku sánda rumbéera foorá faqa níqinaaqa rumbéera foorá inóo márídanoo, mifa maasá dáaqoo áuqainaqa Yáaweefa maasá Isipa máqa máqaqaindaraana narí firaa afeekannóo nífiqee ánunara írianaura.

Ánutufa qasurukí faqa idáuruki faqa márídanoo misá nífiqee fináu.

¹⁷Fáraoofa Isaraee máqanna idukúsoofaqa fimáruvanoo Ánutufa Firistianní qúsa aatata sía nífiqee finau. Isaraee máqannaasa Firistia maqannaasa faqa rákíqa anirandée kaifáa Isipa máqa máaqai fífóo qímaseenoo nífiqee moo áatata finau.

¹⁸Minára iriséenoo Ánutufa misá nífiqeenoo aadána máqa máaqai fíquinoo taatuqée námari fímarunnai nífiqee fíquinai. Fídaqa Isaraee máqannaasa rákira áinaina deedaqa múqiraua fiqau. ¹⁹Óoqai Yóoseefaafa káqi márídanoo maaqí qímaseenoo Isaraee máqannaasara qufaqá nóori kándamasee miná ámudaani máree fírara qíma afeekaíkiqau. Yóoseefaafa maaqí qímasee qímannimainai. Kásooqagee Ánutufa ínnei nífiqee fínaqa ínnee qiní qímudaani faqa maa maqúsánakinaana máree fuaqa. Mooseefa minára iriséenoo Yóoseefaana ámudaani faqa maréenoo finau.

²⁰Isaraee máqannaasa Sakoota máqusaiqari fífiuafaqa aadána máqa máqa átinni Eetama máqusai óonuree miqóo úiqaana máqauqa usakásee faiqaqau. ²¹Yáaweefa fáasaana oonnámuki márúfanoo oonámu fánnoo nífiqee fímarinai. Eendáki mifa idáuruki márúfanoo idáuru fannoo káaqa qámannimaqee márúfaqa eendáki faqa fáasaana faqa káqi kai fímariaqau. ²²Aiqáma faasaana oonnámu misá nóorinni fímarinai. Aiqáma eendaki idáuru faqa miqíkaí ímarinai.

Misa Taatuqée óoruku námari táqaqau.

14 ¹Yáaweefa Mooseena qímaminoo qinai. ²Anee Isaraee máqannaasa qímannimainaqa misa óonurandee quándaki Píqaqiroota máqusa óorinni Mikadoora máqusa dínni taatuqee óoruku námari dínni miná qámabaana Baa Seefoona máqusa aqa úiqaana máqauqa usakáqa.

³Fáraoofa maaqí qímasee írriannoo, Isaraee máqannaasa aadána máqa máaqaki fíranara rufíqaidaqa maqa máaqaki óonuree anirée idámniaafoo qiannoo. ⁴Qinée Yáaweesa kaukaata qira írirana Fáraoona ámiananóo mifa ínni nínaaqiana nífaqee fúànnoo. Qinée Fáraoona fáqa miná rákira fásiquaqa faqa úrinnaaqararanannái fíraa dúqu máraanura. Miqímásaanaqa Isipa máqannaasa qiní Yáaweesara írífáranoo. Miqí qímasoofaqa Isaraee máqannaasa Yáaweena ufa máu fíqa anirandée fiqau.

⁵Isipa máqannaasa karaambáiqqa Fáraoofa narí aináiniranasaa rakísirausa fáqa Isaraee máqannaasa quqásee funára kaifáa óonu máfi írufanoo sía andeeqóofanoo qinau. Maasá nána fúrufaree qímarunaqee Isaraee máqannaasa idukúaki quqásee fídaqee. Maasá Isaraee máqannaasa quqásaafaqá fuafanóo yáfee maasá aináinira fáiqi kíannoo fee. ⁶Miqí qímasoofanóo Faraoofa narí qóosa rarisée máru rakira karána faqa narí rákira fásiquaqa fáqa deedaqinau. ⁷Fáraoofa qóosa rarisée maru rakira karáusa ámiqiranauqa kai sikis handaréeta 600 fáqa Isipa máqa máaqaki máru qoosa karáusa faqa minásaa rakísi márusa faqa mara quqásoofaqa Isaraee máqannaasa nífaqee fiqau. ⁸Yáaweefa kaukaataqíra írirana Fáraoona Isipa máqannaasa úriqararana ámufanoo Isaraee máqannaasa idukúakiqa fídaqa nàsuriqá fímarufanoo Fáraoofa nífaqee finau. ⁹Isipa máqannaasa súdiauqa náriqa qóosauqa faqa nári qóosa rarisée maru karáusa faqa daraiwáauqa faqa Isaraee máqannaasa nífaqeeqa Taatuqée óoruku námari aaqá Piqaqiroota maqúsa dinni Baaraseefoona máqusa dínni qámbaraana úiqaana máqa usakásee márufaqa óonu paqúriqau.

¹⁰Óonuroofaqá Isaraee máqannaasa Fáraoona faqá miná rákira fásiquaqa faqa níqafamáseeqa tautúmáseeqa ruffaaidaqa Yáaweefa dadaaqianíféera fáaqariqau. ¹¹Fáaqaridaqa Mooseena qímamiqa qiqau. Isipa máqasaa madika sía amanaikifanee anée maasá qífiqueenane maa aadana maqa maaqánaki kúquaneera áninanee. Anée maasá Isipa máqa máaqakinaana qífiquee ánianafa quandáfina qáfaa. ¹²Óoqai maasá aní ufa qímamiqiafana maasá Isipa máqa máaqaki káqi máridaqa maa ainaináfa kambíqaannoo fee qiqíafana. Maasá ani qímamiqiafana sáina maasá káqi Isipa máqannaasa aináinira fáiqi kíqa máriane qiqíafana. Miqóo máridaqa misá aináinira fáiqikirafa ámiqirafa máriqini anée maa aadana maqa maaqánai fífa qífiquee mínisàanáqa kúquanura.

¹³Mooseefa misá ufa iriséenoo qímannimino qinau. Ínnee sía ruffaaqa, káqi nímatautásee máridaqa Yáaweefa ínnee asumu máriaqeeera ititá nímaqáinaqa qáfeefaranoo. Maqéé ínnee Isipa máqannaasa ámiqimasee níndafaqa. Ínnee maaqóoqari sía kafáa níndafeefaranoo. ¹⁴Yáaweefa ínni rákirana nímaaqa maqa fínoo misá sáimbaqa rákuannoo. Miqínaqa ínnee sía moó áinaina áuqaaqa, káqi kaí máriaqa.

¹⁵Miqí qímasoofanóo Yáaweefa Mooseena qímaminau. Anée nánaree qiníara dadaaqiànnnee qímasee fáaqaridane. Anee Isaraee máqannaasa

qímanniminaqa nóori mundúqáannai fuaqa. ¹⁶Anee aneenná sáunù nammári áummaqa uqéeraa. Miqímma sáinaqa nammári rainá fínaqa Isaraee máqannaana amaná aadána máqasaa táqaqa. ¹⁷Qinee Yáaweesa Isipa máqannaasara qíanaqa káaqa firaqóo kaukaataqíra írirana marasée Isaraee máqanna nínaaqiáanna nífaqee fifáranoo. Qinée Fáraona faqa miná sundíauqa faqa miná qóosa rarisée mári karáusa faqa daraiwauqa faqa rákirana úrinnaaqararanannai firaa duqu máraanaura. ¹⁸Qinée misá úrinnaaqaramá sánaqa misá qiniara Yáawee fee qifáranoo.

¹⁹Ánutuna qangiroom fannóo Isaraee máqannaasa nóorinni máriufa áiqareenoo nínaaqiánnai finau. Oonnámu faqa miqí kai ínoo áiqaree nínaaqiánnai finau. ²⁰Mi oonnamúfa Isipa máqannaasa dínni Isaraee máqannaasa dínni qámbaana márinau. Mi oonnamúfa Isipa máqannaasa asukuna nimisé Isaraee máqanna káaqa qámannimaqánu. Miqínoo márufafa mi eendánaki Isipa máqannaasa faqa Isaraee máqannaasa faqa sía narí aaqá narí aaqá fiqau.

²¹Mooseefa ásauku nammári amummaqa uqéerasoofano Yáaweefa súani áfu úrimarúnnaindaraa afeeka ufainnóo ooruku námmani rainánu. Mi ufaifá mi eendánaki úqidanoo máriufanoo ooruku námmani rainásoofanoo aadána máqa kooroinau. Miqímmafufanoo nammári rainánu. ²²Miqímmafufafa Isaraee máqannaasa ooruku námmani qámbaana aadána máqasaa táqaqau. Dínni dínni nammári fannoo safásara foorá inóo márufafa fiqau.

²³Isipa máqannaasa misá níqafamaseeqa misá nínaaqianna nífaqeeqa nammári qámbaanai óoquraqau. Isipa máqannaasa náriqa qóosauqa faqa náriqa qóosa rarisée maru karáusa faqa náriqa daraiwáauqa faqa Isaraee máqannaasa nífaqee námmariki óoqu raqau. ²⁴Iáqaróoka Yáaweefa oonnámukiqari fáqa idáurukíqari fáqa Isipa máqannaasa nínafamáseenoo mapáaraa írana niminau. ²⁵Yáaweefa qufanóo qóosa rarisée maru karáusa misá níku utúsamafufafa fírara firaqóo anuqí máriqau. Miqúfaqa Isipa máqannaasa qiqau. Yáaweefa Isaraee máqannaasa sáaroo qínoo maasá dáridanoo. Máraifaqa quqásee fúa.

²⁶Miqímasoofanoo Yáaweefa Mooseena qímaminau. Aneenná ásauku nammári amummaqa uqéerasainanoo kafáa nammári fánnoo qúminoo Isipa máqanna nári qóosa rarisee maru karáusa faqa daraiwauqa faqa rafáaqa fuani. ²⁷Mooseefa iriséenoo ásauku nammári amummaqa uqéeranau. Miqímmá soofanoo iáqarooka nammári fánnoo kafáa óonurandeenoo óoqai máriundée kai máfinau. Isipa máqanna sandéeqa fuanéera qufanoo Yáaweefa misá maréeqee námmariki áqinai. ²⁸Nammári fánnoo kafáa qúminoo Fáraona rákira fásiquaqa fáqa qóosa kára fáqa daraiwáauqa fáqa aiqáma Isaraee máqannaasa nífaqee námmariki óoqúroosa aiqáma rafáaqa finau. Sía uqanna moodáafa káqi márinau.

²⁹Isaraee máqanna ooruku námmani qámbara aadána máqasaa táqaqau. Nammári dínni dínni safásara foorá inóo márufafa fiqau.
³⁰Mi fáasaanná Yáaweefa Isaraee máqannaasa Isipa máqannaasa nísaukukinaana máranau. Marasoofaqá Isaraee máqannaasa quandáfi níqafóofafa Isipa máqanna nammári áfaiqara kúqíqeeqee máriqau.
³¹Isaraee máqannaasa Yáaweena moó áinaina afeeka eeraarirana rákiranaki Isipa máqannaasa úrinnaaqaróonara írufanoo náaquoofafa nári saqárikirana Yáaweenasaa fáqa miná aináinira fáiqi Mooseenasáa fáqa mundíqau.

Mooseena Idí.

15 ¹Mi karí Mooseefa fáqa Isaraee máqanna fáqa maaqí qímasee Yáaweena amooqíra idí raqau.
 Qinée Yáaweenara idí raanáuranoo.
 Mifa rákiranaki úriqàrainara miqíanaura.
 Mifá qóosauqa fáqa qóosasaa márusa fáqa ooruku nammáriki mara áqinara idí raanáura. ²Yáaweefa qiní afeeka ititárafa máridanoo.
 Mifá qiní asumu maróofa máridanoo.
 Mifa qini Ánutufa márifaqa qinee miná amooqianáura.
 Qini qíkoona Ánutunafa márifaqa qinee miná afeekara idí raanáura.
³Yáaweefa áfeeka rákira fasiqá máridanoo.
 Miná áuqu Yáaweefa máridanoo. ⁴Mifá Isipa máqanna súndiauqa faqa misá qóosa karauqa faqa rafúsu ooruku námmariki áqinoo.
 Miná úriqarara súndiauqa Taatuqée Óoruku Námmariki ukúqneea.
⁵Ooruku námmani farúma fánnoo misá rafáafa fúsaifaqa misa óonira foorá meemaqóo maqásaa óoqu márifaqa.
⁶Óo Yáawee aní ásauku uqannai ásauku fánnoo náaquqara afeeka máridanoo.
 Mi asaukúfa namuqáa naruséeno utitíqeenoo. ⁷Anéenna fíraa uriqararanannai aneenná namuqáa rafúsu áquananoo.
 Ani áanoo qírafa idá dudáaqasaaqari qéera foora mánnimaqaananoo. ⁸Anee óoruku námmani fuaqásáanánnoo nammári mandi máreenoo áaqanara foorá óoru finoo.
 Nammári dínni dínni innooqá maree safásara foora óoru finoo.
 Nammári dínni dínni rainá fufanóo maqá meemáqoo afeekaiká minoo.
⁹Namuqáauqa maaqí qíqau.
 Maasá misá nifaqasee qumáraanauranoo.
 Misá qumáraseeqa misá ámiqira áinaina maasá dídimarína aiqáma máraanaura.
 Maasa qeeqá rákira páipanannai naruséeqa misá aiqáma áinaina mararee qia. ¹⁰Miqí qiafaná anée Yáaweefa moodáannai áidoo fuaqásáanánnoo Isipa máqannaasa ukúqneea.

Miqímma saifaqá misá óniara foora firaa difukunakí óoqu fià.

¹¹ Yáawe, yáfee únna ánutusakiqari aní fooqáafa máridanoo fee.
Sía moó fannoo.

Yáfee aní amana máridanoo káaqa náaquqara ándeeqarafa
máridanoo fee.

Yáfee faiqí sía amana áuqaaqaa íra áinaina faqa áfeeka áinaina
ané ímarianándeé másee áuqaannoo fee. ¹² Aneenná
ásauku uqannannai uqéerá sáananoo maqá fánnoo namuqáa
nambíqeenoo.

¹³ Anéenna qíma afeekaikíranasaa mapukúsee máridana faiqí ánaasee
mandáinainaki máriusa nífiqa maree fímariananoo.

Aneenná afeekannóo misá indaarúnni kámma nímaqa maree
aneenná náaquqara ándeeqara máqasaa quqánni séennaranoo.

¹⁴ Ánaamuru mínára írifanoo náaquqéenoo náindiri ráannoo,
Firistia máqannaasa íriafanoo mapáraairafá misá qumáreenoo.

¹⁵ Idooma máqanna karambáiqauqa fáqa íriafanoo náaquqeenoo.
Mooapa máqanna afeeka fasiqauqá faqa náindiri ráidanoo.

Kannaana máqannaasa afeeka faqa nammári kídanoo. ¹⁶ Mápaa
írafa faqa firaa rufiarafa faqa misakí máridanoo.

Misá ani Yáaweena afeeka qáfamásee náaquqai faqa káqi muqúríqa
mária faqa aní faiqí ánaasee karabúsakinaana idukú sánausa misá
nífusaa fíqaráidaqa. ¹⁷ Anee misá nífiqa maree aneenná áaqanasaa
múnuséenana asumu ainainara foorá úmmaqu sáananoo.

Anee Yáaweefa aneennára utáaqamá qaanná maqusánaki
múnusáanánoo.

Amaana máqa aneenná usakáqaanna maqusánaki múnusáanánoo.

¹⁸ Ané Yáaweefa náaru náaru úriqarara kárambáiqa
márináranoo.

Miriamma námmarina idí.

¹⁹ Isaraee máqannaasa óoruku námhari qámbara aadána máqasaa
táqáqau. Fitaqafufaqá Isipa máqannaasa qóosa kára faqa nári qóosauqa
faqa nári daraiwáauqa faqa mi ooruku nammarínaki óoqu roofanóo
Yáaweefa kaifáa nammáriara qufanóo qúminoo misá rafáaqa finau.

²⁰ Áarooná ánasaafa Miriama námmarifa Ánutuna tamummáqara
ánaasee márufa márinau.

Isipa máqannaasa nammárika kúqutaiká fufanoo dukaanaa
qumáreenoo áridanoo idí ranau.

Ánaasee aiqáma qáfamaseeqa nári dukaanaa maree miná faqa
ónuree áridaqa niqoori ráqee máriqau. ²¹ Miriamma námmarifa
maaqqí qímasee idí ranau.

Yáaweenara idí ráaqa.

Mifá rákirana firaaqóo úraaqareenoo,
mifá qóosauqa faqa qóosasaa nímariasa faqa ooruku nammáriki
rafúsu aqinoo.

Sukáqee marí nammarífa.

²²Mooseefa Isaraee máqanna taatuqée óoruku námmarindaraana nífiqeenoo Suraa aadána máqa máaqaki quqánau. Qaaramoo fáasaanasaa aadána máqa máaqaki fidaqa sía nammári paqúriqau. ²³Misá Maraa máqa máaqaki óonureeqa nammári moó paqúrimasee noofanoo suká nárufafa sía naqau. Minára mi maqa maaqána áuqu Maraa fée qiqau. Mi auqúna óosana sukáqee marí fee qiqau. ²⁴Isaraee máqannaasa Mooseena áanoo qímamaqáidaqa qiqau. Maasá nána námmaryi fee naanáree.

²⁵Mooseefa iriséenoo afeekaiká máseenoo Yáaweenara innaaru qinau. Innaaru qufanóo Yáaweefa Mooseena saqári moo uqafiqóofanoo Mooseefa mi saqarína nammáriki áqusoofanoo nammári ámiqinau. Miqóo Yáaweefa narí sánda ufa mi mau fuaqéera nimiséenoo miqóo misa nimana másee qáfanau. ²⁶Yáaweefa qímannimino qinau. Ínnee qiní ufa qaidúsiqa qinée andeeqára áinainee qímarunnana áuqeeqa kafáa qiní sánda ufa mau fífaqa qinee sía mandá áupurarana Isipa máqanna nímiafánnandee íqa ínni nímiana. Qinée Yáaweesa ínni auríra taikánnisée márúnausa márídaqa.

²⁷Miqóoqari Isaraee máqannaasa fífiuufaqa Eerimma máqa máaqaki óonuraqau. Miqóo qísaukuqara taikásee qíkunni ooqu qaara marasée 12 nammari maqákiqari ururée márúna faqa fásaafana fooqáa íra saqari moómoo 70 márúna. Miqóo nammári áfainni misa úiqaana máqa usakásee márúqau.

Isaraee máqannaasa mannaa faqa ufini faqa mara naqau.

16 ¹Isaraee máqannaasa Isipa máqa maaqáindari quqásee ánuqooqari ínaaqíanna quqoona 15 fáasaanasaa Sinái áaqana dínni Eerimma máqa máqa dínni qámbara Sinnaa aadána máqa máaqaki óonuraqau. ²Misa aiqámausa aadána maqa maaqai funára Mooseesa Áaronasa kaukaata qímannimaqasee qiqau. ³Maasá Isipa máqa máaqaki máriafánnaqoo Yáaweefa dárúqaana. Miqóo maasa márídaqa aandáu faqa akaqá nára maasá dídi márúna maasá qimana kái néemariqiafana. Ínnee qara miqóoqaraana maasá qífiqeeqeeqa maa aadana maqa maaqánaki quqásaafaqa aandaroo dárúnaqa kuqu taikána.

⁴Yáaweefa misá úfa iriséenoo Mooseena qímaminoo qinau. Qinée maqee ínni aiqámausa náranara qínanoo innaarúnaindari aakuara foorá áqufina mára neefáranoo. Faasaambáasaana nára quqásaanaqa faiqí ánaasee ráudamáfiqa moodáa faasaana amanakái máree márifaranoo.

Qinée miqímmasee misá nimanamásee qáfaanaura. Misá qiní ufa írifaree sía fee írifaree. ⁵Moodáannai qisauku taikásee dínni ani moodáa marasée ⁶faasaana qaara eenda nárana amanasáa mara deedaqammá quqáaqa. ⁶Mooseesa Áaroonasa Isaraee máqanna aiqáma suqúsee qímannimiqa qiqau. Maqee eenée márinaqa ínnee Yáaweenara Isipa máqa máaqaindari nífiqee ánunara írifaranoo. ⁷Kanánaana ínnee Yáaweefa maasáki márídanoo dároo dáraa ida káaqa qéemarína qáfeefaranoo. Innee minára áanoo qímariana dóo mifá írinoo. Innee sía maaqandá ràu qímariafanóo fáu. Maaqandá faiqí faiqí kai márídaqa miná naakápurufa máu fídaqa miná kai qímannimidaqa. ⁸Mooseefa kafáa qímanniminoo qinau. Eendínanoo Yáaweefa aandáu níminaqa neefáranoo. Kanánaana beréeta fooqána ínni nimana kái nímianno. Innee miná firaqóo áanoo qímarianara miqíanno. Innee maasára áanoo qímariana sía maasárau miqí máriafanoo, Yáaweenara áanoo qímaríafanoo.

⁹Mooseefa Áaroonaa qímaminoo qinau. Anée Isaraee máqanna aiqáma qíma níminaqa Yáaweena óorinni ani kikíqiaqa. Mifá misá aanooqira ufa írinara miqíqiaqa.

¹⁰Áaroofa faiqí ánaasee ufa qímannimi márufaqa quandáfi aadána máqa máaqai qáfoofanoo oonámuki Yáaweena dároo dáraa íra káaqa qárafa koorooína.

¹¹Yáaweefa Mooseena qímaminoo qinau. ¹²Qinée Isaraee máqanna áanoo qíra ufa dóo íriqa. Maaqí qímasee qímannimia fáfaa eendínoo mammandí márinaqa misa aandáu nímianaura dúna kanánaana uqanna beréeta fooqána nári nárana nimana kái nímianaura. Nimisánaqa ínnee qiní Yáaweesa ínneeqa Ánutusara írifaranoo.

¹³Miqí qímasoofanoo eendí márufanoo áfidauqa moómoo qaqamáridaqa anirámeeqee úiqaana máqusa amanaíkiqau. Kanánaana qifífaramu úiqaana máqa aiqáma fíqu fíqu inóo márinau. ¹⁴Qifífaramu taikáfufanoo adamanná áinaina káqikaafauqa aadána máqa mau márinau. Mi ainaináfa pupúsámuara foorá káqikaafáua márinau. ¹⁵Isaraee máqannaasa miná qáfamaseeqa miná óosanara randéeqa narí qímami narí qímamiqa qiqau. Maana nána ainaina féé márídanoo fee qiqau. Miqí qufanóo Mooseefa maaqí qímasee qímanniminou. Yáaweefa nárana naaqéera nímidanno. ¹⁶Yáaweefa maaqí qímasee qímanniminou. Innee ínneeqa faiqí ánaasee faqa ínneeqa nimana kái máraaqa. Inneeqa máaqaki máriasa nimana nimana kái susufínna qumbiqá quqáaqa. ¹⁷Isaraee máqanna irisée miqímmiqau. Akaqáusa moómoo mároofaqa akaqáusa qóodaa máraqa.

¹⁸Aiqámausa suqúsee narí amaní narí amaní másee qáfoofanoo akaqáusa moómoo suqúfanoo akaqáusa óodaa suqíqau. Moómoo suqúsa námasoofanóo nímuuqumminou. Óodaa suqúsa misá faqa námasoofanoo nímuuqa kaimminou. Aiqámausa nári nimana kái suqíqau. ¹⁹Mooseefa

qímanniminoo qinau. Sía átaraasa dúna náraree qímasee quqáaqa. Aiqáma naaqa.

²⁰Miqí qufaqá akaqáusa Mooseena ufa rukíasee dúna kanánaana náraree qímasee quqásoofanoo putaá úndufanoo qimí kai qumbiqóofanoo Mooseefa áranaqoofanoo ánoomannímaqanau.

²¹Aiqáma kanánaana nári nimana kái suqúsaida néemariqau. Kaqi máfisoofáuqa súani ururéenoo idídiufanoo nammári nammárimma taikánau. ²²Dínni ani moodáa marasée 6 fáasaanasaa qaara kari suqárana amana kái máraqau. Miqí másoofaqa Isaraee máqannaasa úriqararasa anirée mi ainainára Mooseena qímamiqau. ²³Mooseefa iriseenoo moó ufa maaqí qímasee qímanniminoo. Dúna Yáaweena náaquqara idooara fáasaana máriannoo. Mi faasaanná mináindi máriannoo. Ínnee nána áinainee suqáraree qínnana maqée suqáaqa. Káqi márinna nárana áaduma quqáqafanoo márinaqa dúna suqá naaqa.

²⁴Misá Mooseefa qímannimúndee íqa dúnaindi káqi máaqaki quqáqau. Iqáqoofaqa qáfoofanoo sía putaa ínoo qimí márinau ámiqinoo márinau.

²⁵Mooseefa minára qímanniminoo qinau. Dóo maqee miná naaqa. Maqee Sabáta idooára fáasaana Yáaweenaindi máridanoo. Minára ínnee fúka nárana úiqaana máqusa naambeeáqara márarafa sía máriannoo.

²⁶Ínnee qísauku dínni taikásee dínni ani moodáa marasée 6 fáasaana nárana suqú quqáaqa. Qísauku dínni taikásee dínni ani qaara marasée 7 fáasaana idooára faasaana márinaqa sía miqóo nárana máriannoo.

²⁷Qísauku dínni taikásee dínni ani qaara marasée 7 faasaanasaa akaqáusa nárana suqúanee qímasee óonu qáfoofanoo sía márinau.

²⁸Ánutufa miná qáfamasee Mooseena qímaminau. Ínnee kísaaqasaa fée qiní ufa rukíaidaqa sía qiní sánda ufa áfaqéefarèè. ²⁹Ínnee íriaqa. Qinee Yáaweesa idooára fáasaana nímiqa. Miqúnannara qinee dínni taikásee dínni ani moodáa marasée 6 fáasaanasaa qinee qaara faasaana nárana amana kái nímiñanaura. Aiqámausa mi faasaanná ínneeqa máriaqoo kai máriaqa, sía kásiaqa. ³⁰Faiqí ánaasee minára iriséeqa dínni ani qaara marasée 7 fáasaanáikufaqa sía aináini máriqau. ³¹Isaraee máqannaasa mi narannára mannaa fée qímariquau. Mifa oooróána qaqama fooqáafa éekara árirafa márinau. Miná námasoofanoo miná adíafaa írafa ookasaasá ánoonannái áuqira biskítara foorá ímarinau. ³²Mooseefa Yáaweena úfa iriséenoo maaqí qímasee qímanniminoo. Yáaweefa ínniara maaqí qídanoo, qinée mannaa nímmunnana akaqána afeekí mara quqáqai márinaqa ínneeqa nínaiqimara nikaakú uqannífiqaidaqa maaqí qímasee qímannimiaqa. Yáaweefa Isipa máqasaaqari maasá aadána máqasaa nífiqee aniréenoo qímufaqa náafannanee qímasee uqannífiqaaqa.

³³Miqí qímasee qímannimiseenoo Mooseefa Áaroona qímaminau. Anée qafee moó mara máree mannaa súqeeqee Ánutuna áfusaa quqásainaqa kásooaqee kambíqáinausa qáfaaqa.

³⁴Yáaweefa Mooseena qímamúndee ínoo Áaroonafa mi naranná mara máreenoo moodáanaki kíra bóokisa aaqá quqássoofanoo márínau. ³⁵Isaraee máqannaasa 40 áukuanaki mannaa néemariqau. Mi naranná naqá fifiufaqa Kannaana máqasaa náriqa máriraree quqóo ónurau. ³⁶Mi karí misa ummaara amana másee qáfee márufa qaaraqánda márínau. Moó fannoo moodáa káqikaa susufínna amana márínau. Moo fannoo qísaukuqara 10 káqikáa súsufínauqa amana márínau.

Óonikiqari nammári qúminau.

(Namba 20:1-13)

17 ¹Yáaweena ufa mau fíqa Isaraee máqannaasa Sinnaa aadána máqa máaqákiqari quqásee fiqau. Fídaqa misa maqúsa maqusa faiqáqá fímaríqau. Misa Reefidimma máqa máaqáki nammári sía máruqoo óonu máríqau. ²Sía márúfaqa misa Mooseenara kaukaata qídaqa qiqau. Anée nammári nímína naanée qufanóo Mooseefa qímammínino qinau. Ínnee nánaree qiní áanoo qíma qímaqáidee. Nánaree ínnee Yáaweena amanammásee qáfaídee.

³Isaraee máqannaasa nammáriara káaqa nídufaqa Mooseena káqi kai áanoo qímamaqee máríqau. Misa maaqí qiqau. Nánaree anee maasa Isipa máqa máqaíndaraana qífíqee míni sáananoo fee nammáriara dídírafa maasá faqa maasá faiqi námú faqa maasá aandáuqa námúfaqa kuqá dárúannoo fee.

⁴Miqí qufanóo Mooseefa afeekai kámmaseenoo Yáaweenara innaaru qídanoo qinau. Óo Yáawee qinée maa fasiqa anaaseesá náqífemma nímaqánauree. Misá qúsasaa óonísamu qiní dárífaranoo. ⁵Yáaweefa Mooseena qímamínino qinau. Moosee anée Isaraee máqannaasa úriqararawsa nífíqee indaarú fua. Óoqai anee Niru nammári árunna saununa faqa máree fua. ⁶Qinée Sinai áaqanasaa ínni nóorinni óonísaa kíkíqíqa máríanaura. Aneenná sáunú samu óoni arusáinanoo nammári minakíqari qúminau faiqí anaasee naaqa. Miqí qufanoo Mooseefa Isaraee máqanna úriqararawsa nífusaa miqímandoofanoo nammári qúminau. ⁷Misá mi maqa maaqána áuqu qaara auqú raqau. Masaa fáqa Meeribaa fáqée qiqau. Mi auqu qandá óosana amana másee qáfarafa faqa áanoo qírafa fáqee qiqau. Áanoo qídaqa qiqau. Yáaweefa maasá faqa márídanoo fee sía fee márídanoo fee. Misa mi ufánannai Yáaweena amana másee qáfaqau.

Isaraee máqannaasa Amareeka máqannaasa faqa rákiqau.

⁸Isaraee máqanna Reefidimma máqa máaqai márúfaqa Amareekana áiku ásauku aniréeqa misá náriqau. ⁹Mooseefa misá nídafamásee Yoosuaana qímamínino qinau. Anée akaqá fásíqauqa mara quqásainauqa dúna kananaana Amareekana áiku ásauku faqa óonu rákúauqa. Qinee

áaqanasaa Ánutufa márana núannèe qímasee qímaqimu saunúna uqusée kikiqíqá márianaura. ¹⁰Yoosuaafa eedóo qímasee kanánaana iqáqoofanoo dóo Amareekana áiku ásauku faqa rákirara nífiqee finau. Fufaqa Mooseefa fáqa Áaroonafa fáqa Hurafa faqa áaqanaí óoru fiqau. ¹¹Mooseefa áaqanasaa kikiqamámbufanoo ásaukuqara uqéerasoofaqa Isaraee máqannaasa rákiranaki afeekafkiqau. Kafáa narí ásauku múqufisoofaqá Amareekana áiku ásauku rákiranaki afeekafkiqau. ¹²Mooseena ásauku anudá qoofaqa Áaroonasa Hurasa óoni ufiqíssoofanoo Mooseefa minásaa óoqu marifufanóo Áaroonasa Hurasa Mooseena ásaukuqara uaqéufanoo kísaaqasaa márufanoo súani kéeqanau. ¹³Miqímmasee uaqéunara Yoosuaafa fáqa narí rákira fásiquaqa fáqa Amareekana áiku ásauku ámiqímmásee naruqaraasiqau. ¹⁴Miqímmásoofanoo Yáaweefa Mooseena qímaminau. Anée papiqakí maa rakiránara ákararumma quqáa. Miqínoo márinaqa káqi íriqa nuaqa. Yoosuaana qímamia. Qinée Yáaweesa Amareekana áiku ásauku kurídi taikásaanura. ¹⁵Rákirafa taikáfufanoo Mooseefa óoniuqa qumáreenoo mi maqa maaqánaki qaindá áuquseenoo mi qaindána áuquireenoo Yáaweefa qiní rákira sáqari fée qímasee mi qaindána áuqu ranau. ¹⁶Mooseefa kafáa qinai. Ínnee Yáaweena rákira saqari uqéeraaqa. Yáaweefa káqi kai Amareekana áiku ásauku faqa naaruara rákida máriannoo.

Yéetooroofa Mooseena ani qáfanau.

18 ¹Yeetaroofa Midianna máqannaasa aanáiqikirafa Mooseena áiráamaku márinau. Aiqáma áinaina Anutufa Mooseena faqa Isaraee máqannaasa faqa dadaaqí márúnara faqa Isipa máqa máaqakinaana nífiqee ánunara faqa Yeetaroofa írinau.

²Iriséenoo mifá faqa Mooseena ánaaqa Sipooraa námmarina maqúsai quqásee ánuna afiqee áninai. ³Miná faiqiqara Keerasoommana faqa Eerieesarana faqa nífiqee áninai. Mooseefa maaqí qinai. Qinee ánaamuru máqa máaqaki asaqráafai ani márídee qimasee narí ámaaku áuquireenoo Keerasoommaneé qinai. ⁴Mooseena ínaaqíanaa faiqi áuqu Eerieeseerafa márinau. Miná ánoofa maqasoofanóo Mooseefa qinai. Qiní kíkoona Ánutufa qiní dadaaqínoo Fáraoona durú féefa óokinaana qiní ititáqisáinaree qinoo miná áuqu Eerieesaraneé qinai.

⁵Yeetaroofa Mooseena ánaaqa faqa miná faiqi qára faqa nífiqeenoo aadána máqa máaqaki náaquqara áaqana aaqá Mooseefa úiqaana maqa usakásee máruqoo aniranai. ⁶Yeetaroofa Mooseenara ufa quqáidanoo qinai. Óonuree maaqí qímasee qímamáqa. Aní áiraamaku faqa aní faiqi ánaasee faqa ánidammiaafoo qíà.

⁷Mooseefa mi ufána iriséenoo narí áiraamaku óonu aaná paqúrimáseenoo miná óorinni aqoori sáunú arafufanóo miná ámooqá

nanau. Miqí másoofaqa nári máriranara narí irée narí irée máseeqa doo Moosena úiqaana maqaki kéeqaqau. ⁸Minakí óoru márídanoo Mooseefa narí áiraamaku óosana óosana aupúrarana Yáaweefa Fáraoona faqa Isipa máqannaasa faqa nimiseenoo Isaraee máqannaasa mároonara qímaminau. Mifa Isaraee máqannaasa aanái ánidaqa moómoo ummaara máree márufanoo Yáaweefa dadaaqunára faqa qímamínau. ⁹Yeetaroofa mi aiqama ufána iriseenoo asasinau. ¹⁰Asasammáseenoo qinau. Yáaweefa Faraoona ásaukukinaana faqa Isipa máqannaasa nísaukukinaana máránara miná ámooqía. Yáaweefa narí faiqí ánaasee rumbárana kínaana idukúnara miná amooqiaqa. ¹¹Doo maqée qinee írídaqa, Yáaweefa aiqáma únna anutusa úrinnaaqararafa márídanoo. Isipa máqannaasa ínni mandáikamma nímaqee márufanoo ínni idaaqámma nísoonannai mifa aiqáma únna anutusa úrinnaaqararafa márídanoo. ¹²Miqí qímaseenoo Yeetaroofa aandáu marasée aruséeno múduka idá aiqáma qáma taikára tátufirana Ánutuna suqá áminau. Kafáa mifa akaqá tátufirana faqa Ánutuna suqá áminau. Ároonafa fáqa Isaraee máqanna úriqararaisa faqa aniréeqa Mooseena áiraamaku faqa Anutuna amooqídaqa mi naaquqara qoomaqána naqau.

Misa akaqá síaasa mara quqáqau.

(Lo 1:9-18)

¹³Iáqoo kanánaana Mooseefa fíndifinoo narí máqanna qámgaanai óonureenoo misá kóotauqa írinau. Kanánaana óosana arasée kóotinoo fíffi ufanoo eendá kai másanau. ¹⁴Yeetaroofa Mooseena kadápirirana qáfamaseenoo maaqí qímaseenoo Mooseena qímaminau. Anée nánaree aneennáraa maa saikáusa áuqaidanee. Faiqí ánaasee kanánaana kóotirara ani márída rakísi maríafanóo eendídanoo.

¹⁵Mooseefa iriseenoo qímaminoo qinau. Qinée miqíànaqa faiqí ánaasee qinée únannai anirée Ánutuna áidiranara írifaranoo. ¹⁶Qaara fasiqa qára ufa raináida narí áfu máu narí áfu máu máseeqa qinée únannai aniraafaqa qinée andeeqái fásiqanara maafá andeeqée foo qímaseeqa Ánutuna sánda ufa naakápaidaqa.

¹⁷Yeetaroofa Mooseena qímaminoo qinau. Anee sía andeeqée máríananoo. ¹⁸Anée miqídana aneenná afeeka taikáinaqa maa fasiqa anaaseesá faqa miqí kai ifáránoo. Aneennáraa sía amanaikí máríananoo. ¹⁹Anée maqee qiní ufa íria. Qinee ámiqira áakapara úfa aní ámianaura. Anee írinanoo Ánutufa aní faqa márída dadaaqianno. Anee andeeqáseenana Ánutuna áfusaa aanáiqikina márídana faiqí anaasee ummaara Ánutuna qímami máríananoo. ²⁰Anée Ánutuna sánda ufa qímannimisee andeeqára márírana óosana naamúa qímasee misa ifándinna áinainara faqa qímannimia. ²¹Qíma nímiseenana anee miná ámúaaqa írirana fáqaa fásiqua mara quqásainaqa Isaraee máqannaasa

úriqarararusaikiqa máriaqa. Akaqáusa wan tauséenna 1000 fásiqa ánaaseesaa rakísifaqa akaqáusa wan handareetasaa 100 rakísifaqa akaqáusa fiftísaa 50 rakísifaqa akaqáusa teennasaa 10 rakísifaqa. Misá Ánutunara rufíee máriasa máridaqa misa andeeqára óosana faqáasa máridaqa sía umeé raaqée múnnimma máree márinausa máriaqa. ²²Mi fasiqáusa aiqáma kari faiqí ánaasee kóota ufa írimarinausa máriaqa. Moo áfeeka ainaina firaa ainaina kambíqafinaqa máree mini aní ámifana ané miná andeeqáa. Káqikaa ainaina nári kai andeeqáaqa. Misá miqímandee aní qummaara rainá máraifanoo aní afaaqa aufadáni. ²³Ánutufa eedóo qínana qíní ufa máu fínana sía kudoosaápeennáranoo. Miqínaqa maa fasiqa anaaseesá ánoo qírafa taikáfinaqa quqásee nímaaqa fifáranoo.

²⁴Mooseefa Yeetaroono ufa iriséeno mi máu kai finau. ²⁵Mooseefa írirana faqaasa Isaraee máqannaasa kínaana mara quqásoofaqa úriqarararusaikiqau. 1,000 fásiqasaa rakísiraua faqa 100 fásiqasaa rakísiraua faqa 50 fásiqasaa rakísiraua faqa 10 fásiqasaa rakísiraua faqa mara quqásoofaqa rakísimariqau. ²⁶Misá aiqáma kári síasara foorá náaruara mariqau. Máridaqa káqikaa kóotauqa misá andeeqée máriqau. Firaa kootá Moosee funnáí máree fímaríqau.

²⁷Miqímmásee Mooseefa Yeetaroono ámándàma soofanóo ámaaqa finau.

Isaraee máqannaasa Sinái áaqana áikunni ani máriqau.

19 ¹⁻²Isaraee máqannaasa Isipa máqa máaqakiqari Reefidimma máqa máaqaki ani máriuafaqa miqóoqari qaaramóo úqoona indaarúqáa fáasaanasaa Reefidimma máqa máaqaindari Sinái aadána máqa máaqai óonu máriqau. Miqóo misa Sinái áaqana áikunni úiqana máqa usakásee máriqau.

³Mooseefa miqóoqari Sinái áaqanasaa Ánutuna faqa ufa qíraee qímasee óoru finau. Yáaweefa áaqana sáaqari Mooseena áaramaseenoo qímaminau. Anéee Yakooboona áiku ásauku Isaraee máqannaasa maaqí qímasee qímannimia. ⁴Ínnee qíní óosana qáfee máriafanoo. Qinée Isipa máqannaa nárunnana ínnee qáfaafanoo. Qinée ínnee quqamu ánaaqiara foorá itáteeqeeqa qíqóosásaa quqásèeqa uqéereeqee qeeqá márunannai quqáqunaqa máriafanoo. ⁵Ínnee qíní ufa iriséeqa qíní moodáanaki kára ufa mau fíqa qíní faiqí ánaasee márifaránoo. Aiqáma maa maqa maaqáfa faqa faiqí ánaasee faqa qíníndi kai máridaqa ínnee qinée qeeqára útaaqama qáunaua máriafanoo. ⁶Ínnee qíníndi uqanna máridaqa qíní aanáiqi kárausa máriafanoo.

⁷Mooseefa irisée óoqureenoo Isaree máqanaa úriqarararusa suqúseenoo aiqáma Yáaweefa qímamu ufána qímanniminau. ⁸Faiqí ánaasee Yáaweena ufa iriséeqa aiqámausa moodáa kari nóo raqá máree qiqau. Yáaweefa aiqáma ufa qínna maasá írianaurée qiqau. Miqí qufanóo Mooseefa misá ufa iriséeno Yáaweena qímaminau.

⁹Yáaweefa misá úfa iriséeno Mooseena qímaminoo qinau. Qinée ámatooki áriira óonnamukiqari anée íannánnai qumurée aní faqa ufa qíanaqa faiqí ánaasee iriséeqa miqóoqari áni ufara kúqaa fee qífáranoo. Miqí qímasoofanoo Mooseefa faiqí ánaasee quú úfana Yáaweena qímaminau.

¹⁰Qímamisoofanoo Yáaweefa kafáa Mooseena qímaminoo qinau. Anée kafáa óoquree faiqí ánaasee maaqí qímasee qímannimia. Misá aiqáma maqee faqa dúna faqa nári qamunna nammári uqusée nári nifaqa ánukamasee qiní qimooqírara deedaqiaqa. ¹¹Deeda qímarifaqa dúna káqi mári mooná qinee Sinái áaqanasaa qumuránaqa aiqáma faiqí ánaasee qiní qíqafeefáranoo. ¹²Anée áaqana ameemaanai fíqu fíqumma óosumma sáinaqa sía faiqí ánaasee mina fíaaqaráaqa. Miqímmáseenana qímanniminaqa sía áaqanaí óoru fuaqa, sía uqanna miná aaqá fuaqa. Minásaa áiku ráinafa kúquanoo. ¹³Ínnee miqínna fasiqana sía uqanna nísaukunnaí áruaqa, óoní sámu fee feefannái fee kúqa áruaqa. Maa ufána faiqí faqa aandáura faqa qídaqa. Miqínna fásiqa fée andaú fée kúquanoo. Ukeena fuaqáifaqá kaí faiqí ánaasee áaqana áikunni óoru fuaqa.

¹⁴Mooseefa áaqanaindari qumuréeno faiqí ánaasee Yáaweenara deedaqa másee amooqiaqéera qímanniminau. Miqí qufaqá faiqí ánaasee náriqa qamunna nammári úqiquau. ¹⁵Miqí márufanoo Mooseefa qímanninau. Dúna káqi mári mooná deedaqiaqa. Maqee óosana arasée sía ánaasee sakasée faiqaaqa.

¹⁶Qaara afuru faisoofanóo qaaramoókufanoo kanánaana áaqanasaa ukeena firaaná fuaqárana námu fáqa qámatooki kira óonnamu námu fáqa aakuasáa innaarúnai námu faqa ufaqa faiqí ánaasee úiqaana máqaki máriusa aiqáma náindiri roofaqá rufíaqau. ¹⁷Mooseefa faiqí ánaasee aiqáma úiqaana máqakínaana nífiqeenoo Yáaweena paqúrirara áaqana áikunni óonu kíkíqino márinau. ¹⁸Yáaweefa idáuruki qari Sinái áaqanasaa qumu márúnara idá muna fannoo áaqana aiqáma rafáaqaffínoo márinau. Mi munáfa fíraa ida múnara foorá óoru fúfaqa faiqí ánaasee qáfoofanoo firaaqóo náindiri ranau. ¹⁹Ukeena feendúndáanài qímarinau. Miqí qímarufanoo Mooseefa Yáaweena qímamufanoo Yáaweefa kafáa innaarúnai dárara qíranakiqari narí qímaminau. ²⁰Yáaweefa Sinái áaqanasaa qumuréeno Mooseena áaroofanóo óorufinau. ²¹Óoru roofanóo Yáaweefa Mooseena qímaminoo qinau. Anée óoquree faiqí ánaasee qímanniminaqa sía óosu áíàaqaree qiní qíqafarara ániaqa. Misá miqíqa moómoosa kúqifaranoo.

²²Aanáiqikirausa faqa qiní daaqá ániàní qímasee ánukamafíqa ániaqa. Sía miqífaqa misá aupúrarana nímianauna. ²³Mooseefa Yáaweena úfa iriséeno qímaminoo qinau. Faiqí ánaasee sía amana Sinai áaqanasaa úrifaranoo. Anée aneenná kai maasa daakápàma seenana náaquqara áaqana fíqu fíqumma amusá arasáanáqa sía úrifaranoo.

²⁴Yáaweefa iriséeno Mooseena qímaminau. Óoquireenana Áaroonaa faqa áfiqee úrua. Qini aanáiqikirausa faqa faiqí ánaasee faqa sía qini qíqafararee qímasee amusá rapéemmásee úruaqa. Miqífaqa qinee misá ummaara nímanaura.

²⁵Mooseefa iriséeno óoquireeno faiqí ánaasee aiqáma Yáaweefa quú úfana qímanniminau.

Ánutuna qísauku qára sándufa.

(Lo 5:1-21)

20 ¹Ánutufa maaqi qinoo. ²Qinée Yáaweesa ínni Ánutusa máridaqa. Qinée Isipa máqasaa rumbáranaki márúna ínni maréeqee maí quqáfanausa máridaqa. ³Ínee sía moó ánutuna amooqiaqa, qini kai qimooqiaqa. ⁴Ínee sia innaarúnai mári ainainausa faqa maqásaa mári ainainausa faqa nammáriki mári ainainausa faqa nimana áuqusee maasá anutufee qiaqa. ⁵Minára sía moó áinaina amana áuqirana óorinni mapámufida innaaru qídaqa amooqiaqa. Qinée Yáaweesa ínni Ánutusa márúnnanara sía mi ainaináusa nimooqiaqa. Qinee sía uqanna moó ánutunara qánanoo qini qímaaqa máqaannoo. Faiqí qiníara fídiqaa inausa aupúrarana nímananoo misásaa faqa misá faiqí námú sáa faqa misá nínaiqimara sáa faqa nísáifaqausa sáa faqa máriannoo. ⁶Moómoosa qiníara rídaqa qini sánda ufa mau fínausa qinée misá faiqí námú kásooqee núkudara foora kambíqáinausa qeeqá dídirana uqannífiqaanaura. ⁷Ínee sía qini dúqunnai mandá óosana áuqaaqa. Qinee Yáaweesa ínni Ánutusa qini dúqa fífaufau inausa aupúrarana nímanaura. ⁸Ínee Sabáta fáasaanara náaquqara fáasaanee qímasee íriqa fuaqa. ⁹Dínni taikásee dínni ani moodáa marasée 6 fáasaana ínni aináinira fáasaana máriani. ¹⁰Dínni ani qaara marasée 7 fáasaanasaa qini Yáaweesa adooára faasaana máridanoo. Mi faasaannásaa sía uqanna moodáafa faqa aináiniani. Ínee faqa ínni faiqí námú faqa ínni aináinira faiqúuqa faqa ínni aandáuqa faqa ánaamuru ínniki ani máriasa faqa sía uqanna aináiniaqa. ¹¹Dínni taikásee dínni ani moodáa marasée 6 fáasaana qinée Yáaweesa innaarúna faqa maqá faqa ooruku námmaryi faqa mináuqaki mári ainaináusa faqa áuqí qíafana. Dínni ani qaara marasée 7 fáasaanasáa qinée qidooa qíafana. Minára qinée Yáaweesa Sabáta fáasaana afaaqóoqa qímasee náaquqara fáasaanee qídaqa. ¹²Íneeqa nínausa níkausara qeeráiridaqa misá ufa qaindúsuaqa. Ínee miqíqa qinée nímianna máqanasaa kísaaqasaa márifaranoo. ¹³Ínee sía faiqí ánaasee núqu qímasee náruaqa. ¹⁴Ínee faiqí ánaasee sia narí úmmuari narí úmuariaqa. ¹⁵Ínee sía mooná aináina úmuariaqa. ¹⁶Ínee sía akaqúsara únna qímasee misá kíkiqa ususée ufa nímia. ¹⁷Sía mooná maaqa umíasanara ámuqusiani. Sía mooná ánaqara amukáni miná aináinira fasiqa anaaseera faqa misa aandáù ainainara faqa miná aiqáma ainainara faqa sía amukáni.

Faiqí ánaasee Ánutunara ruffiaqau.*(Lo 5:22-23)*

¹⁸Faiqí ánaasee aiqáma innaarúnai qírana faqa aakuasáa faqa ukeena firaaná faqa áaqanasaa idámuna namu faqa qáfoofanoo náindiri reenoo náaquqoofaqa níanasaa márída qáfee máriqau. ¹⁹Miqí másee misá ruffiasee Mooseena qímamiqa qiqau. Ánutufa maasá qímaqiminaqa maasá irisée kúquanóra ruffaidaqa anée kai maasá qímaqiminaqa íria.

²⁰Mooseefa iriséenoo qímannimainau. Ínnee sía ruffiaqa Ánutufa ínni nimanamásee qáfáinaqa aiqáma kari minára ruffiasee miná ameemaanai márídaqa numóo ainaina sía áuqaaqeera. ²¹Miqí qímasoofaqa faiqí ánaasee níanai márufanoo Mooseefa kái Ánutufa asukuna árira óonamuki márúna aaqá finau.

Aidaraindáraa sándufa.

²²Yáawefa Isaraee máqannaasa qímannímianifeera maaqí qímaseenoo Mooseena qímaminau. Qinée innaarúnaindari ínni faqa ufa qímarunaqa ínnee ínneeqa nífunnai miná qáfaafanoo. ²³Ínnee sía siruáannai faqa kóorannai faqa únna ánutuna amana áuqusee qiní Yáaweesa faqbaqa másee amooqiaqa.

²⁴Ínnee maqánnai qaindá áuqusee minásaa ínneeqa sipsípa faqa burimakáu faqa míniseeqa idá qáma taikára tátufirana suqásaifaqa faiqí anaasee qiní faqa moodáanaki kiaqa. Aiqa máqusa ínnee qiní qimooqiaqéera utáaqama qáunna máqusanaki óonureeqa miqífaqa qinee ínnee iannai qumurée ámiqi ámiqimma nímaqanaura. ²⁵Ínnee óoninnai qiní aidara áuqiraree qímasee sía faiqí rukámuqaa óoninannai áuquqa. Ínnee faiqí rukámuqaa óoninannai áuquséeqa minásaa tátufirana suqá qímirafa sía amanaikíannoo. ²⁶Ínnee sía áidara áuqusee minní àkarára írirasu áuquqa. Ínnee miqíqa umeé nífaqa kooroo ifáqa qáfeefoora.

Fífaú aináinira fáiqi kiqa máriasasaa rakísira óosana.*(Lo 15:12-18)*

21 ¹Ánutufa Mooseena qímaminoo qinau. Anée maa sandufána Isaraee máqannaasa qímannimi. ²Ínnee Heeburu máqannaasa aináinira faiqi munnimmannái feefaurúmasaifanoo mifá ínni faqa moodáannai taikásee dínni ani moodáa 6 marasée áukuana aináina másainaqa dínni ani qaaraikínaqa 7 dóo quqásaiifanoo káqi fúani. Idukínnana ákiiqara sía feefauráni. ³Mifá adeedaaná máridanoo aní aináinira fáiqikinoo máriinafa ámaaqa fírarinoo sía ánaasee máree fúannoo. Kafaa ánaasee faqáafa ínni aináinira fáiqi kinóo máriinafa ámaaqa finoo amaná narí ánaqa áfiqée fúannoo. ⁴Miná feefaurú miná rakísiifa ánaasee áminanoo mifá faiqi maqaséenoo máriinanoo miná

aukuana taikáinanoo ánaasee faqa faiqi faqa miqóo quqáseenoo káqisamu ámaafa fuani. Mi anaaseená faqa miná faiqi faqa rakísiranaindi kai márifaranoo.

⁵Aináinira fásiqa fannoo narí faiqi ánaaseera ámuqusinanoo sía amana uqánauree qímaseenoo ⁶qinée qeeqá rakísiranara dídimarifaqa qímaseenoo sía qinée taikásee fuanáura káqi rumbáranaki márianauree qímasainanoo miná rakísirafa miná qumáreenoo amaana máaqaki múnuseenoo qúka qumáreenoo kooqí mámmaaqai áaqoo ruqiaani. Ruqíasainanoo mi fasiqáfa náaruara aináinira fáiqi máriinanoo miqóo kúquanoo.

⁷Faiqí moó fannoo narí áraamuna aináinira mánaaqaikianífeera amisáinanoo sía aináinira fásiqauqa idukú nísandee másee idukúsaina fúannoo. ⁸Mi manaqána aináina faqaafa feefaurú méeqéenoo narí aináiniranaki quqásee qínaaqara máraanauree qímasee máriinoo ákooqai fannoo sía mareenoo. Miqínannái mi manaqána mandáikama ámaqaseenoo sía ánaamuru nimisée feefaurú máraannoo. Narí ákoofa kai kaifáa feefauríannoo. ⁹Faiqí moó fannoo narí faiqi ámiraree qímaseenoo aináinira mánaaqafa feefaurú máseenoo narí áraamunara foora rakísiani. ¹⁰Faiqí moó fannoo ánaasee faqaafa moó maraséenoo indaarúqaana nárana faqa qamunna faqa miná aináina dadaaqírana faqa sía minnísaani, óoqai iúndée kai íani. ¹¹Mi fasiqáfa indaarúqaana sía mi ainaináusa andeeeqá ámaqeenoo mi fasiqáfa mi anaaseená aiqáinanoo fínanoo sía feefaurú máraannoo.

Rákirana andeeqára sándufa.

¹²Faiqí moó fannoo moó fásiqa kuqárusáinaqa narí faqa kai kuqáruaqa. ¹³Faiqí moó fannoo sía moó fásiqa áuqu qímasee árinafa mifá amaná qinée ínni útaaqama nímaqa qáunna máqusanaki kéeqafinoo asumu máriannoo. ¹⁴Yáfee moó fannoo moónara áranaqainanoo áuqu qímasee árinafa mifa faqa kúquani. Qiní aidaraí mifá óonu kukéeqafi asumu márianauree qínaqa ínnee mindáraana rarisámasee kuqá áruaqa. ¹⁵Yáfee moó fannoo narí ánoona ákoona nárinaqa ínnee miná kuqá áruaqa.

¹⁶Faiqí moó fannoo moó fásiqa mareeqeenoo narí aináinira fáiqi kée íannoo fee moó átinai nimisée feefaurú fée márinnana kuqá áruaqa.

¹⁷Yáfee moó fannoo narí ánoona ákoona mandá úfa qímannimaqáinnana miná kuqámma áruaqa.

¹⁸⁻¹⁹Faiqí misá tínooramámaree fídaqa faiqí moó fannoo mooná óoni samu fée sáamu samu fée arusáinanoo sía kúqirai aurída máriinanoo fíndifinoo nímarinaqa ínnee miná akiiqara ári fásiqana sía aupúrarana ámiaqa. Árinna fásiqafa narí qaarísaa máriinanoo fíndifinoo mádaanai sáunúsaa óoquree ururée írana amanaikínanoo ári fásiqafa miná feefaurú auríranaki máriinna fáasaana amana kai feefaurú amisée minásaa

rakísi márinanoo fíndi fuani. ²⁰Faiqí moó fannoo narí feefaurúmmáqai aináinira fasiqa nee mánaaqa nee sáamu qumáree arusáinanoo aaqee kúqinaqa ínnee miná ákiiqara narí faqa moó ápurarana ámiaqa. ²¹Mi ainainira fasiqá nées manaaqá nées sía aaqee kúqirai moodáa éenda fée qaara eenda fée káqi máriinanoo kúqinaqa ínnee sía miná úriqararafa miná árinna ákiiqara ámiaqa. Narí aináinira fáiqiara aupúrama ámaqáifa narí áriranasaa ititéenoo.

²²Faiqí rákinnanaki moó fásiqa fánnoo ámuuqa faqáa ánaasee arusáinanoo kúqira fáiqi maqaséenoo miná ánoofa káqi márinanoo mi anaaseená afaaqi fannóo nána feefauruaree iráinanoo mi fasiqáfa feefauríannoo. Síasauqa eedóo qínna feefauruná kai ámiannoo. ²³Mi anaaseefá moó ápurarana márainaa miná árinna fasiqana faqa mi aupuraranná kai ámiaqa. Kuqá árinaqa narí faqa kuqá áruaqa. ²⁴Nífu dimbásainaqa narí áfu faqa dimbáaqa. Nífaí itairísainaqa narí áfai faqa itairífaqa. Nísauku raudásainaqa narí ásauku faqa raudáaqa. Niku itairísainaqa narí áiku faqa itairífaqa. ²⁵Idatí raqúru níminaqa narí faqa idatí raqúru ámiaqa. Kaakadi nárinaqa narí faqa kaakadi áruaqa. Sáamu nárinaqa narí faqa sáamu áruaqa.

²⁶Faiqí moó fannoo narí aináinira mánaaqa fée fásiqa fée arumáreenoo áfu qimbáseenoo miná ákiiqara idukúsee aiqáinanoo ámaaqa fuani. ²⁷Kafaa mifá narí aináinira fásiqa fée mánaaqa fée arumáree áfai itairíseenoo miná ákiiqara idukúsee aiqáinanoo ámaaqa fuani.

Burimakáu fannoo áaqama sáinnana andeeqára ufa.

²⁸Burimakáu ákoona fánnoo faiqí fée ánaasee fée kuqá narusáinaqa óoni samu mi burimakau akoonná kuqá aruséeqa miná amaquí sía naaqa. Mi burimakau akooná arusáifanoo mína ákoona aupúrarana ámirafa sía máriannoo. ²⁹Mi burimakau akoonnáfa óoqai faiqí narí márifa máridanoo kafáa moo fásiqa kuqá árinaqa miná ákoofa sía quqúsaki mara quqáinanoo kafaá nárinaqa miná ákiiqara óoni samu mi burimakauná kuqá aruséeqa miná ákoona faqa kuqá áruaqa. ³⁰Kúqina ákiiqara áqira feefaurúara óoqai áuqu rámaqaana amana kái áquseenoo narí kúqiranasaa ititáannoo. ³¹Burimakau ákoona moó fannoo mánaaqa fee akoonaiqí fee nárusáinaqa ínnee óoqai qímaqa ufa máu kai fuaqa. ³²Burimakáu ákoona moó fannoo aináinira kúmaaraa fée mánaaqee nárusáinaqa mi burimakauná ákoofa aináinira fáiqi úriqararana firaa feefaurú ámiannoo.

³³⁻³⁴Faiqí moó fannoo madika indufúseenoo rafáaqafu qáinanoo moó fánnoo óonu miná rafáqaamma sáinanoo burimakáu fée doonkí fée minakí áqufíqa kúqifanoo, madika áfu rafaqáa ifá mi andauná ákiiqara feefaurú máseenoo naríara mi andauná máraanoo. Faiqí moó fánnoo madika indufúsee sía rafáqa fínanoo aandáùqa minakí

áqufiqa kúqifanoo mi fasiqáfa aandáu ákoona feefaurú amiséenoo nariara mi aandauná máraannoo. ³⁵Moo fásiqa burimakáu ákoona fannoo mooná burimakáu ákoona arusáinaqa burimákau ákooqanda káqi mári burimakauna máreeqee moosáa quqásee feefaurú marasée miqandá mi munnimmána raináqaraasa mándee kúqira búrimakau qambaana aukúqaraasa másee moó fannoo dínni máraina moó fannoo dínni máraaqa. ³⁶Mi burimakau akonáfa óoqai nári máru burimakaua márifanoo miná ákoofa sía quqúsaki quqáinanoo mooná burimakáu kuqá arusáinanoo miná ákiiqara moó káqi mári burimakauná amiséenoo kúqirana nariara máraannoo.

Áaqarana andeeqára sándufa.

22 ¹Faiqí moó fánnoo burimakáu fée sipsípa fée qúmmuara mámaree múnu mooná amisée feefaurú máraina fée arusáina fée mi fasiqáfa moodáa burimakau ákiiqara moodáannai qísauku burimakáu mina ámiannoo. Moodáa sipsipa qúmmuarínnana ákiiqara qaara faqa qaara fáqa sipsípa ámiannoo.

²⁻⁴Mi fasiqáfa narí qúmmuarirana ákiiqara feefauríannoo. Moó áinaina sía márinaqa mi fasiqána maréeqee moó máqanna nimisée miná feefauru maréeqee mifá qúmmuarina ákiiqara nímiaqa. Mi fasiqáfa burimakáu fèè doonkí fèè sipsípa fèè maraqáinafa káqi riri márinanoo qaaraqánda miná ákiiqara nímiani. Eendákinai qúmmuarira fásiqa fánnoo máaqa ruiqásee kéeqainaqa miná qumárasee kuqá árusáinafa sía mina ákiiqara ufa máraannoo. Fáasaana miqí márinaqa kuqá árinna fásiqafa miná ákiiqara ufa máraannoo.

⁵Faiqí moó fannoo narí burimakáu fee sipsípa fee ándanda née márinama sía ámiqimmásee rakísinanoo mooná áfuqaki kéeqafi nárana náinanóo miná ákiiqara nárana faqaana narí áfuqakináana ámiqirana kai unakú máree munu ámiannoo.

⁶Faiqí moó fánnoo narí áfuaki idá arasáinanóo qámammareenoo mooná áfuqa qéenoo nárana unakú quqáqáinnana qámasáinanoo miná ákiiqara idárai fásiqafa miná ámiannoo.

⁷Faiqí moó fánnoo munnimma moó fásiqasaa quqásaina márinanoo moó fásiqa fánnoo qúmmuari márinaqa paqúri másaifanoo miná ákiaqara qaara kari feefaurú ámiannoo. ⁸Qúmmuari fasiqana ínnee sía paquríqa munnimmasáa rakísii fasiqana áfiqamaree innaaru qímaria maqusánaki múnusee iráifanoo mifa narí amana aiqámásee kúqaa sía qinée máree fée qíannoo. ⁹Aiqáma áinainara ánooqiranaki burimakáura faqa doonkúqara faqa sipsípauqa faqa qamunnara faqa akaqá áinainara faqa qiníndi kài fée qímasee ánoo qínna fásiqa qanda nífiqámaree innaaru qímariaqoo nífiqee ániaqa. Ánutufa yánaree únnaqiifoo qínafa mifá miná ákiiqara qaara karí feefaurú ámiannoo. ¹⁰Faiqí moó fannoo

mooná doonkí fee burimakáu fée sipsípa fée moó áandau fée rakísi márinanoo moó áandau fánnoo kúqinoo fée nána áfaaqee mandáikinanoo fée namuqáa fée mara máraafanoo moó fásiqa fánnoo sía mináuqa qáfeenoo. ¹¹Mi aandausa sáa rakísirafa innaaru qímariqoo óonureenoo amana aqiqámáseenoo qinée sía uqanna mi aandausá úmmuari fée qíani. Mi aandausá sía úmmuarifánnoo aandáu ákoofa minára amanámmifoo qímasee sía miná ákiiqara rakísiinainai feefaurú máraannoo. ¹²Kúqaa mi fasiqáfa úmmuarinoo mifá aandáu ákoona miná ákiiqara feefaurú ámiannoo. ¹³Káasau fáini mi aandauná arunéenoo fée miná rakísi mári fásiqafa miná asausífee ámudaani fee mara miná ákoona uqafíqáseenoo sía miná ákiiqara feefauriannoo.

¹⁴Faiqí moó fánnoo mooná aandáu akaqá áinainirana dadaaqíanífeera marasáinanoo kúquanoo fée ámudaani itairínoo fée mi aandauná ákoofa uqanna sía márinanoo úfaasu márai fásiqafa feefauriannoo. ¹⁵Mi aandauná ákoofa uqanna miná áfusaa miqífanoo sía miná ákiiqara feefaurú aandáu ákoona ámiannoo. Ufaasú feefaurú másaafanoo aináinirana dadaaqí mári aandaufá kúquanoo fée ámudaani itairíannoo fée feefaurú máqaiqa miqíannoo.

Akaqá sándufauqa.

¹⁶Faiqí moó fánnoo mánaaqaa moó faiqí moó sía útáaqama ámaqarana sararammá ámaqaseenoo mi fasiqáfa márarara miná ákoona feefaurú amiséenoo marasáinanoo miná ánaaqaikinoo máriannoo. ¹⁷Mi manaaqána ákoofa mi fasiqánara ákooqáinanoo sía narí áraamuna máraannee qínanoo mi fasiqáfa fúka mánaaqaa feefaurí máriana amana kái miná ákoona ámiannoo.

¹⁸Áukainaina máraqanua ánaaseesa kuqá náruaqa.

¹⁹Faiqí moó fánnoo aandáu ámuuaqa akaráinnana miná kuqá áruaqa.

²⁰Qiní Yáaweesa kai aandáu tatufírana suqá qímiaqa. Moó únnaqira ánutuna tatufírana suqá áminnana kuqá áruaqa.

²¹Ínnee óoqai Isípa maqasaa ánaamuru márunaki mandáinainaki márunnara irisée sía ánaamuru ínniki márinausa mandáikammá nímaqaaqa.

²²Ínnee adeedaana ánaasee fee fíaiqi fáiqi fee sía mandáikamma nímaqáaaqa. ²³Ínnee miqífaqa misá qiní dáaraifaqa qinée Yáaweesa írianaura. ²⁴Qiní qírana qáinaqa rákiranaki ínni kuqá náruanaura. Narusánaqa ínni nínaaqmaaka adeedaana máriafaqa ínni faiqi námu fíaiqi márifaranoo.

²⁵Ínniki qari qini Yáaweesa faiqí ánaasee moó fánnoo munnimmará sárau ímárinana úfaasu munnimma áminana sía úfaasu múnnimma nímmariasa náanna ráaqa. Misa nimiséeqa nárindi ákiiqara maraséeqa aabaa fáqa maráidaqa. Ínnee innéeqáindi akiiqará kai máraaqa.

26¹Ínnikiqari faiqí moó fánnoo aní aináina ufaasú maraséeno kafáa ámianauree qímasee narí suara síúta amiséeno minánnoo narí ámianinna áinainara kóoroo ídanoo kúqaa ámianauree qídanoo. Miqí qínana anee súani áfu sía kéeqanoo márínana miná suara síuta kái káqi narí ámia. 27²Mi suara siutáfa tootooqírana ámianifeera quqáqaina marifanoo nánee moo áinaina ákúsee faiqáanno. Anee sía áminanoo suara árinanoo qinée únnannai innaaru qínaqa qínee miná ufa írianaura. Qinée káaqa faiqíara qimudádo qímarunusa márídaqa miqíanaura.

28³Innee sía qíní Ánutusara mandá úfa qiaqa. Ínniqa rakísirausara faqa sía miqí qiaqa.

29⁴Innee fúka nárana affána néeqa sakuma fáqa uáinna faqa oorífa fadameena faqa ínneeqa óoqa fáiqi faqa qíní Ánutusa náaree qímiaqa.

30⁵Ínneeqa burimakáu sipsípa óoqásaa maqarana ákoonauqa dínni taikáseeno dínni óonu qaara marasée 7 faasaana narí ánoona faqa máríséeno dínni óonu qaaramó 8 fáasaanaikínaqa miná arusée tatúfirana suqá qímiaqa.

31⁶Innee qíní faiqí ánaasee márianara káasau faíni fannoo aru quqáqainna áandauna amaqí sía suqásee naaqa. Fainí mara nímifaqa naaqa.

Isaraee máqannaasa andeeqára óosana áuqaqa.

23 ¹Innee aatáta qáraa únna ufa iriséeqa sía mooná múnú qímamia. Innee sía áaqee mári fásiqana únna úfannái miná dadaaqiaqa.

²Kóotaki óonureeqa moómoosa únna ufa qífana anée sía misá dadaaqia. Misa ufakí kíkíqa máfi andeeqára ufa mara fúrufarifana sía misá dadaaqia. ³Kudi fasiqa moó fánnoo kóotaki kíkíqa máfinana sía kudi márinnana roo qímasee dadaaqia. Andeeqára nara kai qiaqa.

⁴Innee ínneeqa namuqáa burimakáu fee doonkí fee fúrufariqa nífaqa ínnee qáfamáseeqa máree narí ákoona múnú ámiaqa. ⁵Mi fasiqána doonkí fannoo ummaara mara máree fídanoo aanái sáamurinoo márínaqa ínnee óonu qáfee sía fíàaqaráqa dadaaqí uqéera aisaaqa.

⁶Kudi fásíqa fannóo kóotaki márínaqa ínnee sía minára mandá fasiqee qímasee andeeqára oosana sía miná ámiaqa. ⁷Innee sía únna qímasee kóotaki aqóonnana kíkíqa úsua. Sía andeeqárausa numóo síáisa fífau kúqiranaki mara quqánnisaa. Qinée Ánutusa mi manda ainainná áuqáinnana kuqá áruanaurano.

⁸Moó fánnoo maqándanai kóotaki minásáa roo qíannee munnimma áminana sía uqanna máraa. Miqíra múnnuma fánnoo faiqí nífu dimbarausaikamma sáifaqa sía andeeqárana qáfáidaqa. Andeeqára fásíqa faqa mara fúrufaramma áisaidano.

⁹Innee óoqai Isípa maqasaa márídaqa ánaamuru ápurarana qáfeeusa máriafanoo minára ínnee sía quandáfi ánaamuru ínni faqa márínausa mandáikammá nímaqaqa.

Qisauku dínni taikásee dínni ani qaara marasée 7 áukuanara faqa sabátara faqa qira sándufa.

¹⁰Ínneeqa maqá úmmaqu née maría maqánaki minakí dínni qisauku taikásee dínni ani moodáa marasée 6 aukuana úmmaqusaidaqa unakúsaidaqa naaqa. ¹¹Miqíqa fifi ínaqa qisauku dínni taikásee dínni ani qaara marasée 7 áukuanasaa sáifanoo maqá fánoo idooáni. Mi maqánasaa moo áinaina kambíqáinnana sía unakú naaqa. Kudi fásiquaqa miná naaqa. Misá náidaqa andaanauqa máfi sáinnana kásau áandauga naaqa. Ínneeqa uáinna áfuqa faqa oorífa sáqari faqa miqí kai iaqa.

¹²Ínnee moodáanni qisauku taikásee dínni ani moodáa marasée 6 fáasaana ainániyaqa. Ainániya fifi ínaqa dínni taikásee dínni ani qaara marasée 7 fáasaanasaa sía ainániyaqa. Ínni aináinira fáiquaqa faqa ánaamuru ínni aináini márinausa faqa ínni aandáuqa faqa aiqáma idooaqa.

¹³Qinée Yáaweesa aiqáma ufa qímarúnnana iriaqa. Ínnee maa amaana ufáusa ámiqimasee irimáree fuaqa. Sía únna ánutusara innaaru qiaqa. Sía uqanna misá nuqa raaqa.

Qaaramoó úriqarara fáasaana amaana qira fáasaana.
(*Rafúdo 34:18-26; Lo 16:1-17*)

¹⁴Aiqáma áukuanaki qaaramoó kári oomaqa sakasée náidaqa qiní Ánutusara innaaruqiaqa.

¹⁵Ínnee Isipa máqa máaqaindari ánu quqoonnána Abiba qúqoonasáa qinée qímannimafannandee íqa innooqée mári pauraqána sía áqira beréeta náidaqa asasiaqa. Mi oomaqánaki 7 fáasaanasáa sía innooqée mari pauraqána áqira bereeta náaqa. Ínnee qiní qimooqíree qímasee sía káqi ániaqa. Qiní tatúfirana suqára áinaina faqa máree ániaqa.

¹⁶Fúkakinaana unakúsee óomaqa sakasée asasídaqa námaseeqa ínneeqa nárana úmmaquqaana óosanarasee unakú naaqa. Saqári aqama akuqáinaqa ínnee miná tiqísee auqaánai márídaqa moó óomaqa sakasée náida asasiaqa.

¹⁷Aiqáma aukuana mi qaaramoo oomaqiránakina aiqáma Isaraee máqanna fásiquaqa aniréeqa qiní Yáaweesa ínneeqa Ánutusa qimooqiaqa.

¹⁸Ínnee aandáunoo qiní tatúfirana suqá qímiraree qímasee sía innooqée mari pauraqána áqira beréeta námu fáqa moodáanaki suqáaqa. Tatúfira áandau fadaméena fánnoo sía faiqée kanánaana káqi máriani aaqee kái aiqáma idáki áqusaifanoo qáma taikáfuani.

¹⁹Aiqáma aukuana ínnee fúkakinaa nárana unakú maree qiní Yáaweesa ínneeqa Ánutusa amaana máqaki máree ániaqa. Ínnee sipsípa ánaaqi fée mimmí ánaaqi fée arusée sía narí ánoona náamma anoonannai suqáaqa.

**Ánutufa Isaraee máqannaasa naamúaqira ufa
faqa qíma afeekaikíra úfa faqa níminau.**

²⁰Ánutufa kafáa qinau. Qinée qeeqá kai qeeqá Qangiroo aqiqáananoo mifá qumurée ínni indaarú níkidanoo ínnisaa rakísi márínaqa qínee ínni deedaqammá nísafanna máqa máaqanaki fifáranoo. ²¹Ínnee mi qangiroofá qínnandee iaqa. Sía miná ufa rukíaaqa. Qínee miná aiqáunanóo qumu márínara sía miná ufa rukíaaqa. Mifá sía ínni mandá óosana ákiiqara nífúuaannoo. ²²Ínnee miná ufa irisée andeeqásee qínee qúnnufa mau kai fifaqa qínee ínni namuqáauqa faqa rákuanaura. ²³Qíní qangiroo fannoo ínni indaarú níkínoo nífiqee Amoorra máqa máqa faqa Heeta máqa máqa faqa Perisita máqa máqa faqa Kannaana máqa máqa faqa Hifitana máqa máqa faqa Yeebusa máqa máqaki máriasa faqa nárú taikáseenoo ínni miqóo quqánnisaannoo. ²⁴Ínnee miqóo óonu márídaqa sía misá únna qíra anutusara niqoori sáunu arafí innaaru qiaqa. Sía misá innaarú qímaríandee iaqa. Ínnee misá únna ánutusa túri taari máseeqa óoni rakíaaqèe minára innaaru qímariana raudáandamméeqee áqusaqa. ²⁵Ínnee qíní Yáaweesa ínneeqa Ánutusa qimooqífaqa qínee nárana faqa nammári faqa ínni nimiséeqa ínni auríranauqa mara áqunnisáanaura. ²⁶Ínnee Yáaweena kai amooqífaqa sía ánaaseeuqa eedáda faiqi máqee faranoo. Sía moó áafa ánaasee máriannoo. Ínnee sía dauní kúqifara, kísaaqasaa márifaranoo.

²⁷Qinée ínni nífiqee fídaqa ínni namuqáa qíníara ruffáarana nimiséeqa ínni faqa rákinausa fúrufarirana nímiánaura. Nimiséeqa qíanaqa ínni namuqáauqa quqásee sandéefara. ²⁸Qinée ukaqá nímmari doodaanína ínni namuqáaki quqásaana ukaqá níminaqa náaqoo nífu fúrufarináqa sandée faránoo. Ínnee fímarifaqa qínee Hifita máqannaasa faqa Kannaana máqannaasa faqa Heeta máqannaasa faqa nífaqasánaqa ínnee miqóo óonu márifaranoo. ²⁹Qinée sía moodáa aukuanaki ínni namuqáa rapatutumá áquanaura. Qinée miqímmá sáananoo naakundúka máfinaqa káasau áandauqa moómoo mi maqa maaqánaki márídaqa ínni nárífoora. ³⁰Qínee misára qíanaqa misá moodáa kai qaara kái ídaqa taikáfifaqa ínnee moómoo kámmafi amana mi maqa maaqána máree faránoo.

³¹Qinée ínni óosu maaqímasee óosumma nísaaanaura. Dínni taatuqée námmani máriannoo. Dínni Firistia ooruku námmani máriannoo, dínni aadána máqa máqa máriannoo, dínni Eeufarateesa námmani máriannoo. Qínee ínni afeeka nímiánaqa ínnee mi maqa maaqánaki fímarifaqa qínee ínni namuqáa rapatutu iqá fímaríanaqa ínnee misá maqa máqa máreefaranoo. ³²Ínnee sía uqanna misá ufara eedóo qímasee moodáanaki kíra úfa qiaqa. Misá únna ánutusara faqa sía uqanna moodáanaki kiaqa. ³³Mi maqannáasa sía ínni maqa máqaki máriaqa.

Ínnee miqífaqa misá ínni maréeqee qiní numóokamma qímaqara tínai quqéefaranoo. Ínnee misá únna anutusa nimooqífanoo mifá ínni ninuka úfanara foora fufínoo máriannoo.

Yáaweefa Isaraee máqannaasa faqa moodáanaki kinau.

24 ¹Ánutufa aiqáma úfauqa Mooseena qímamiseenoo kafáa maaqí qinau. Moosee anée faqa Áaroonaa faqa Nadabana faqa Abiquna faqa Isaraee máqanna rakísirausa 70 úriqararausa faqa nífiqa maree ururéeqa níanasaa kummáramáfinaqa qiníara innaaru qídaqa qimooqiaqa. ²Moosee anée kai adeedí ánia. Sía akaqá rakísirausa qiní daaqa ániaqa. Faiqí ánaasee faqa sía uqanna áaqanaí úruaqa.

³Mooseefa óoqureenoo faiqí ánaasee Yáaweena sándufa aiqáma qímannimisoofaqá misá maaqí qímasee moodáa kari nóo raqámaree qiqau. Yáaweefa qindée íqa maasá aiqáma áinaina áuqaanaura. ⁴Miqí qímasoofanoo Mooseefa Yáaweena sándaufa aiqáma ákara rinau. Ákara rúmaseenoo kanánaana íaqoofanoo áaqana áikunni aandáu tutúfira qáinda áuqinau. Áuquseenoo óoni qísaukuqara taikásee qíkunni óoqu qaara marasée 12 óoni maraséenoo qaindá fíqu fíqumma Isaraeena faiqi námú nimana kái rakíqánu. ⁵Rakíqaseenoo kumaaráuqa qímannimufaqa burimakáu arusée munu Ánutuna tatúfirana suqáqau. Mi tatufira aandaúna Isaraee máqannaasa faqa Ánutuna faqa moodáanaki suqíra tatufiraneé qiqau. ⁶Misá arusoofanóo Mooseefa burimakáu fidíka akaqána difáaníkiaqa sakaséenoo káqi márúna qumáreenoo aidaraí rurúfinau. ⁷Rurúfa máseenoo Ákiiseenoo Mooseefa Ánutufa moodáanaki kíra ufa qímaqoo bukana ákara rúmáqoona máree fíndifinoo aiqáma minakínaa úfa ásaana rúmasee firaqóo faiqí ánaasee qímanniminau. Misá iriséeqa qiqau. Maasá Yáaweena mi sandaufána aiqáma irisée áfaqánaura.

⁸Mooseefa misá úfa iriséenoo difáanikinaa fidika káqi márúna indakú faiqí ánaasee kíaqa áqidanoo qinau. Ánutufa maa sanda ufáusa nímuqooqari maa fidikáfa Ánutufa ínni faqa moodáanaki kuná afeekaikámmá nímaqaidanoo.

⁹Miqí qímaseenoo Mooseefa Áaroonaa faqa Nadabana faqa Abiqufana faqa Isaraee máqanaa úriqararausa 70 faqa nífiqeenoo áaqanasaa óorufinau.

¹⁰Óorureeqa miqóo misá Isaraee máqanna Ánutuna qáfaqau. Miná áiku ámeemaanai innaarúna kudimandára foorá íra óoniyuqa miná auqu safiree fée qimaru oonísa ausirírafáuqa márúna. ¹¹Misa Ánutuna qáfoofanoo sía misá nárúna. Misá miqóo moodáanaki suqúfu faqá nárana nammári naqau.

Mooseefa Sinái áaqana sáa óoru fínau

¹²Misá námasoofanoo Ánutufa Mooseena qímaminau. Anée áaqanaí qinée márúnnannai úrua. Ururáinaqa qinée qeeqá sándufa anée faiqí ánaasee naakápáanneera qaara oonísá ákara rúma ámíánaura.

¹³ Mooseefa miná iriséeno nari dadaaqímaruna Yoosuaana faqa deedaqammá séeqa Mooseefa áaqanai Yáaweefa márunnai óoru fínau. ¹⁴ Óoru fídanoo Mooseefa Isaraee máqanna úriqararawsa maaqí qímasee qímannimínau. Ínnee maaqóo úiqaana máqusaki márídaqa maaqandá qífeesiaqa. Áaroonafa faqa Hurafa faqa ínni faqa maaqóo márifaranoo. Akaqásusaki ufa rainárafa kambíqáinaqa miqandá andeeqá nímaqeeffaranoo.

¹⁵ Miqí qímasee qímannimiséeno Mooseefa áaqanai óorufufanoo qasuru fánnoo áaqana rafáaqa finau. ¹⁶ Yáaweefa káaqa qárafa áaqana aaqá qumuroonára Sínái áaqana saa qasuru qúminau. Isaraee máqannaasa mi kaaqa qaranná qáfoofanóo áaqanasaa firaa ida qéera foorá qímarinai. Dínni ani moodáa marasée 6 faasaanná qasuru fannoo áaqana rafáaqa fínoo márínau. Dínni ani qaara qánda marasée 7 fáasaanna Yáaweefa qasurukíqari Mooseenara maí úruanneé qinai. ¹⁷ Faiqí ánaasee afaasásaa márusa áaqana qáféeqa náaquqara kúdifañmmíífoo qíqau. Ánutuna káaqa qárafa áaqana saa firaaqóo idáuruara foorá ímarinai. ¹⁸ Mooseefa áaqanai óoru fídanoo qasurukí kéeqàkufanoo áaqanasa óoru qaara fasiqa níku nísauku taikásee 40 eendáki faqa fáasaana faqa márínau.

**Faiqí ánaasee Ánutuna náaquqara úiqaana máqa
usakára áinainauqa ámiaqa.
(Rafúdo 35:4-9)**

25 ¹ Mi aaqannánasaa Yáaweefa Mooseena qímaminoo qinai. ² Anée Isaraee máqannaasa qímanniminaqa misa óosana óosana ainaina qiní qímiani qínnana qímiqa. Faiqí ánaasee qiní qímirara nídinaqa mínisáinna ainaina anée mara quqáà. ³⁻⁵ Maa ainaináusa maree ánifaránnoo. Kóora faqa siruáa faqa booroosá faqa ámiqira qámunna faqa dirindáasi ákira sipsípa ásausí faqa pánnoona ákira sipsípa ásausí faqa faéena ákira sipsípa ásausí faqa mimmí asausínnai áuqira qámunna faqa sipsípa ákoona apatasáa faéena ákirana faqa ooruku námmariki mári firaa noodaaná apata faqa akasia sáqari ámiqira sáqari faqa máree mínisáifana mara quqáà. ⁶ Qóoma qumbí maría fadameenná faqa aanáiqikirausa áki maria óosana óosana fadameenná faqa moó pauraqa idá arasaafanóo múninoo ámiqira áfundi marí pauraqána faqa míni ámiaqa. ⁷ Firaa feefaurú áqi maríà óonisa faqa aká ámiqira óoniuaqa faqa aanáiqikirausa eefooda qámunnasaa faqa nímuqusasaa rumbée márianasaa faqa atooqáaqa.

⁸ Isaraee máqannaasa qímanniminaqa qiní náaquqara uiqaana maqa usakásáifaqa qinée misá qámbaanai márianaura. ⁹ Ínnee úiqaana maqa faqa minakínaa áiqama áinaina faqa qinée naakápáunandee miqi kai másee áuqaqa.

Ínnee moodáanaki kára bukísa áuquaqa.*(Rafúdo 37:1-9)*

¹⁰Ínnee akasia sáqari marasée minánnai moodáanaki kira bookísa áuquaqa. Mína kísaaqa 110 centimetres amana auquaqa. Miná qusándanai faqa miná kúradarafa faqa amana amana kái 66 centimetres amana auquaqa. ¹¹Ínnee ámiqira kóora marasée túrimásai ausi rúmafinaqa minánnai kai bookísa adisáa faqa aundurái faqa ititáaqa. Mi bookísana áfaimau kóorannai ámatookika masee rafáaqafuaqa. ¹²Ínnee kóorannai qaindúsi fandínnana ámaaqa qaara faqa qaara faqa 4 áuqusee aiqáma áikusaa quqáaqa. Dínni áikusaa qaara qánda dínni áikusaa qaara qánda quqáaqa. ¹³Akasia sáqari qaindúsi fandínna qanda kóora túrimandee ausirúma qumáree minánnai kukúqiaqa. ¹⁴Kukúqa máseeqa dínni dínni ámaaqa áuquqainnanaki áusúaqa. ¹⁵Miqímáseeqa sía radúkúqa, sáifanoo miqínoo máriani. ¹⁶Miqímma sáifaqa kásooaaqa qaara oonisáa qeeqá sánda ufa ákara rúma nímíanaqá minakí quqáaqa.

¹⁷Bukísa áfu faqa Kóorannai kai áuquaqa. Miná kísaaqa 110 centimetres amana máriani. Miná qusa 66 centimetres amana máriani. ¹⁸Ínnee kóora túrimaseeqa bukísa afu áuquseeqa minánnai kai dínni dínni qangiroo qaara qánda nimana áuquaqa. ¹⁹Áfu dínni átinni moó qángiroo amana áuqusee dínni moó qángiroo amana áuquaqa. Áfu fáqa mi qangiroo qandá nimana faqa moodáa kóorannai kai áuquaqa. ²⁰Mi qangiroo qánda bukísa áfusaa quqásaiifaqa nóori narí qáfee narí qáfee iaqa. Miqandá níqoosa uqéerasaifanoo bookísa áfusaa ititánoo máriani. ²¹Qaara oonísaa sánda ufa márina mi bukísánaki quqásee áfu rafáaqafuaqa. ²²Qinée ínni faqa miqóo moodáanakika máfiqa bukísa áfusaa qaara qangiroo qámabaana máridaqa qeeqá sánda ufa ínni Isaraee máqannaasa nímianaura.

Ínnee aiku faqaa teebóora áuqusee Yáaweena áminna**feemuna miqóo quqáaqa.***(Rafúdo 37:10-16)*

²³Ínnee akasia sáqarinnoo teebóora áuquaqa. Miná kísaaqa 88 centimetres máriani. Miná qúsandanai 44 centimetres miná kurádarafa 66 centimetres máriani. ²⁴Ínnee ámiqira kóora marasée túrimásaiifanoó ausirúma fínaqa minánnai teebóora rafáaqa fúsee kafáa moónnái teebóora átiqara fíqu fíqumma ráfáaqa fuaqa. ²⁵Innee teebóora átiqara fíqu fíqumma 8 centimetres amana ititásee miná áfaimau kóorannai rafáaqa fuaqa. ²⁶Ínnee kóorannai qaindúsifandínnana ámaaqa 4 áuqusee teebóora áiqama áiku námusaa quqáaqa. ²⁷Teebóora áfái ameemaandanai qaindúsirana ámaaqa áuquaqa. ²⁸Qaindúsifandínna saqári qanda akasia saqári ateekásee kóorannai miná kukú iaqa.

29 Ámiqira kóorannai kai teebóorasaa quqeebandinna pirita kaafáusa faqa kisaqa káfauqa faqa úinna adíara pirita uqnaurírana faqa áuquqa.
30 Qíní qímifandinna béreetana mi teebóorasaa quqáqaiifanoo aiqáma kári qíní moodáanaki kára búkisa aaqá máriani.

Ínnee qóoma qumbíandinna áikana áuquqa.

(Rafúdo 37:17-24)

31 Ínnee qóoma qumbíandinna áikana ámiqira kóorannai áuquà. Ínnee kóra túriiseeqa minánnai kai qóoma áika ósana faqa adaká faqa ásaanauqa faqa áuquqa. Mi asaanáusa sáa mi kooránannái kaí taatuqée aqama áfufeenári márindee máseeqa áuqusaiifanoo káfara foorá afisú ámaqánoo máriani. 32 Mi qooma aikáusa qísauku dínni táikasee dínni ani moodáa marasée 6 máriani. Dínni qaaramoó dínni qaaramoó máriani. 33 Aiqáma mi asaana namúna atimau kóorannai taatuqée aqama áfufeenari márindee másee afaaqa áuquqa. Mi afufeenariráfa téeqnóorina aqamara foorá márufafa mi asaana namúna sáa áuquqa. 34 Miná adakásaa qaara fáqa qaara fáqa 4 sáa taatuqée aqama téeqnóorina aqamara foorá áuquqa. 35 Moodáa aqama indarúqaa ásaana qara ameemaanai máriani. Kafa miná múrufi ásaana qara ámeemáanai moó aqama máriani. Kafa miná múrufi ásaana qara ámeemáanai moó máriani. 36 Ámiqira kóra túriiseeqa minánnai kaí ósana faqa ásaanauqa faqa áfufeenáarirana faqa áuquqa.

37 Miqímmáseenana dínni taikásee dínni ani qaara qánda marasée 7 qóoma áuqusee mi asaanáusa áti mau quqáa. Quqáseenana mara quandásáinanoo mi qoomáusa káaqa qárafa sía káqinni fúani. Máaqa aundurái kai káaqa qáni. 38 Miná úfaqa faqa futufita faqa ámiqira kóorannai kái áuquqa. 39 Qóoma quqára áika ámiqira kóorannai 35 kilogram ummaara amana kái marasée áuquqa. 40 Moosee qínée áaqanasaa aní qímamúnandee aiqáma áinaina miqíkaimmásee andeeqásee áuqa.

Ínnee Ánutuna úiqaana máqa usakáaqa.

(Rafúdo 36:8-38)

26 1 Ínnee qíní náaquqara úiqaana máqasaa ákifandinna qamunna kisaqa maaqímásee áuquqa. Sipsípa asausí dirindáasi ákirana faqa pánnoona ákirana faqa faéna ákirana faqa sufusée ámiqira qamunna áuqusee áqoosa faqáa áandau amana áuqusee minásaa atooqásee akúniaqa. Miqímmásee mináquqannai ínnee qísauquqára taikásee 10 firaa qamunna áuqusee moodáanaki akúniaqa. 2 Mi aiqama qamunnáusa amana amana kái 12 metre kisaqa miná qúsa 2 metre máriani. 3 Mi qamunnáusa moodáannai qísauku 5 marasée moodáanaki ootúpamásee akúniaqa. Dínni qísauku taikásee 5 faqa miqí

kai iaqa. ⁴Miqímmáséeqa mi qamunna qandá átiqara dirindáasi áriira qámunnannái anaanu áuqusee moodáanaki ootúpaqa. ⁵Firaa qámunna átímáú anaanu 50 áuquaqa. Moó qámunna faqa miqí kai íqa moó qámunna sáaqaraa ánaanu amummaqa kái áuquaqa. ⁶Kóora qumáree túrimándeé qúsa táfara foorá saaeemmá qumáree dínni dínni anaanuki upeekásáifanoo mi qamunna qandá moodáara foó inóo máriani.

⁷Úiqaana máqa sáa ákira qámunna firaaná mimmí asausínnai 11 áuquaqa. ⁸Ínnee aiqáma moodáa karirana kai áuquaqa. Miná kísaaqa 13 metres amana máriani. Miná qúsa fannoo 2 metres amana máriani. ⁹Mi qamunnáusa moodáannai qísauku taikásee 5 qamunna akunúsáinanóo moodáa qámunnaiká máfuani. Kafáa moodáannai qísauku taikásee dínni ani moodáa marasée 6 narísaa narísaa akuniísáifanoo firaafakíani. Miqímma fínaqa úiqaana máqa kooqíndaraana múrufi tukáanda quqáaqa. ¹⁰Qamunna átímáú anaanu 50 akúniaqa. Moó átímáú faqa miná ámummaqa kái akuniaqa. ¹¹Booróosannai táfara foorá áti saaeemmásee 50 áuqusee minánnoo dínni dínni anaanuki áususee ootúpamá sáifanoo moodáa qamunnara foorá máriani. ¹²Mi firaa qamunnána úiqaana máaqa akuamáqa sáifanoo mina áti fíqaramasee akúnirafa urúanatinai naambeéqai qúmíqàránoo máriani. ¹³Aabaa akúnira qámunna fánnoo úiqaana máqa ati fíqaree áiqaree inóo máriani. Dínni dínni amana amana kái 50 centimetre kái máriani. ¹⁴Miná taikásee miná ámuuaqa qaara qánda faqa áuquaqa. Moó sipsípa ákoona apata faéena ákiranannai áuquaqa. Áuquséeqa moó ooruku námmarikinaa áandau kúara fooqáa írana apatannái áuquseeqa minánnoo meeráqoo ámuuaqa akuaqa.

¹⁵Ínnee akasia sáqarinnai kai náaquqara úiqaana máqa átuna áuqusee kúradaaqa. ¹⁶Maaqí mándeé máaqa atuna áuquaqa. Saqári dínni dínni kurádarafa 4 metres máriani. Miná ausana qúsa 66 centimetres amana kái auní ruaqa. ¹⁷Aiqáma átuna maqáki rakíqaranara irisée áti óoqiqara másee ateeekáaqa. Aiqáma máaqa átuna miqí kai másee ateeekáaqa. ¹⁸Ínnee súani áfu átaaqéenni south kísaaqándanai máaqa átuna 20 narísaa narísaa apámandee kúradaaqa. ¹⁹Máaqa átuna óosana sía maqáki káqi rakiáaqa. Siruáannai ámaaqa áuqusee minakí máaqa átuna kúradaaqa. Siruáannai 40 máaqa átuna óosana ámaaqa áuqusee minakí kúradaaqa. ²⁰Úiqaana máqa súani dínni ataaqéenni north kísaaqándanai máaqa atúna 20 narísaa narísaa apámandee kúradaaqa. ²¹Máaqa átuna sía maqáki káqi rakíáaqa. Siruáannai 40 ámaaqa áuqusee minakí máaqa átuna kúradaaqa. ²²Súani kéeqee marí qaannai (west) úiqaana máaqa urúanatinai máaqa atuna dínni qísauku taikásee dínni ani moodáa marasée 6 narísaa narísaa apamandee áuquaqa. ²³Máaqa dínni dínni munu raqáranaki kafáa qaaraqánda áuqusee kúradaaqa. ²⁴Raudáranaki máaqa átuna óosanaki apámmasee kurádama sáifanoo ámiqimasee narísaa narísaa apínoo máriani. Máaqa átuna rakíqaraná óosanaki rumbá atukarasee miqí kai mámaree

mirínni múrufisaqa. Dínni dínni munu raqáranaki miqí kaimmiaqa. ²⁵Miqímmaseeqa máaqa atuna 8 óosanaki siruáannai qaaraqánda qaaraqánda ámaaqa áuqusaifanoo 16 máriani. ²⁶⁻²⁷Ínnee qanírí fandínnana akasia sáqari 15 máraaqa. Úiqaana maqa ataaqée dínni dínni faqa urúanai faqa fáifa faifannoo auní rúmasaifanoó máaqa atukaramá qumáraani. ²⁸Mi maaqa atunná qámbaana aunírira sáqari fannoo máaqa amana kái dínni dínni áti máriani. ²⁹Máaqa atuna aiqáma kóorannai kai rafáaqa fuaqa. Máaqa átuna mau aiqáma kóorannai kai anaanu mámaree fuaqa. Aunírífáandinna saqárisa faqa kóorannoo rafáaqafúsee mi anaanúsaki áusuaqa. ³⁰Dóo Moosee qiní úiqaana máqa áaqanasaa qinée qímamíafánandee másee usakáà. ³¹Ínnee sipsípa asausi dirindáasi ákirana faqa pánnoona ákirana faqa faéena ákirana faqa sufusée minánnai ámiqira qámunna áuquqa. Miqímmasee mi qamunnána sáa qangiroo qáqoosa faqána amana áuquqa. ³²Akasia sáqari qaara fáqa qaara fáqa 4 marasée kóorannai aiqáma rafáaqa fúsee miná átisaa mirínni qamunna dírifándínnna ámaaqa áuquqa. Miqímmasee miná kúradee fándínnana ámaaqa 4 óosanaki siruáannai áuqusee mináki kúradaaqa. Káaqa náaquqara óosirana ititáanifeera kúradaaqa. ³³Miqímmaseeqa mi qamunnána ámaaqa áuqúqaanasaa dirisáifanoo ámaaqa áuqirana ámeemaanai qamunna áti óorèeqánoo máriani. Miqímmásaiifanoo mi qamunnána ititárafa ataufaka ameemaanai óorèeqánoo máriani. Mi qamunnáfa ititáranaki moodáanaki kúra búkisaki qaara oonisáa sándufa márina quqáaqa. Mi qamunnáfa náaquqara óosirana faqa káaqa náaquqara óosirana faqa raináannoo. ³⁴Moodáanaki kúra bukisa káaqa náaquqara óosiranaki quqásee kóorannai miná áfu áuqusee rafáaqa fuaqa, nífauara áfu minásaa rafaqa fuaqa. Dírira qamunna fánnoo rainá nimaqaidanoo kooqí kinaa óosiranara náaquqara maqa fee qímásee kukéeqara óosiranara úriqaramásee náaquqara máqa fee qíqa. ³⁵Teebóora maréeqee náaquqara óosirana maaqóo óonumafi kooqíki súani afu dínni átaaqee qáannai (north) máfi quqáaqa. Qóoma saqári suani afu dínni ataaqee qaannai (south) máfi quqáaqa. ³⁶Úiqaana máqa kooqíki ititée fandínnna qamunnana sipsípa ásausí dirindáasi ákirana faqa pánnoona ákirana fáqa faéena ákiranannái faqa marasée áuquqa. Óosana óosana sándannái mooká máakira áinainauqa mi qamunnánasaa áuquqa. ³⁷Mi qamunnána dírifándínnana moodáannai qísauku 5 akasia sáqari marasee kóorannai miná átimau rafáaqafúsee qamunna dírifándínnana anaanu áuqusee quqáaqa. Miqímmasee booróosannai moodáannai qísauku 5 átuna óosana ámaaqa áuqusee minakí kúradaaqa.

Ínnee aandáu tatúfi fandinna qáindána áuquqa.

(Rafúdo 38:1-7)

27 ¹Ínnee akasia sáqari marasée minánnoo tatúfirana suqára qainda áuquqa. Miná kísaaqandanai faqa qúsandanai faqa

amana amana kai mariani 2.2 metres. Maqásaaqari úrirafa qaara faqa qaara faqa áiku 4 amana 1.3 metres máriani. ²Miná qaara fáqa qaara faqa átisaa aanaira foorá áuqinoo máriani. Tatúfira qáinda moodáa saqari fannoo kai átimau faqa qámabaanai faqa aanai faqa moodáa saqarinnái kai áuqusaifanoo máriani. Mi aiqama ainaináusa booróosannai rafáaqa fuaqa. ³Mi tatufirána suqéemaria qaindanásaa suqée maría ainainausa booróosannai kai áuquaqa. Fadaméena dándaki áqufínnana afaqée maría futufitáusa faqa savóorauqa faqa uqnauríra pirítaiuqa faqa táfa fooqáa írana áti saaée irana faqa idá áuni afaqée maría futufitáusa faqa aiqáma booróosannai kai áuquaqa. ⁴Ínnee fukaa ásaana booróosannai áuqusee booróosannai kai ánaanuu faqa áuqusee qaara faqa qaara faqa átinni quqáaqa. ⁵Mi fukaa asaanáfa tatúfira bukisa aundurái kasaqaí óoqeeqánoo qámabaanai máriani. ⁶Akasia sáqari tatúfira qáinda qáindusi fandínnana qaaraqandá maraséeqa booróosannai miqandá rafáaqa fuaqa. ⁷Mi qaindána máree fuaqée qífaqa kái mi saqari qandá dínni dínni anaanukí áususaifafa máree fuaqa. ⁸Tatúfira qainda indooíra sáqarinnai kai aundurá fáqaana áuquaqa. Qinée áaqanasaa aní uqafíqaa fánandee másee áuquaqa.

Ínnee Yáaweena úiqaana máqa fíqu fíqu dápu rakíaaqa.

(Rafúdo 38:9-20)

⁹Ínnee ámiqira sánda sufusée áuquqaa qámunnannoo úiqaana máqasaa quqúsara foora áuqu ititáaqa. Súani afu dínni ataaqeenni South miná kísaaqa 44 metres máriani. ¹⁰Mi qamunnána dírifandínnana booróosannai dapu 20 áuqusee mina kúradee fandínnana ámaaqa miqí kai másee 20 áuqusee siruáannai táfara foora mina amana kái áuqusee auníri fandinna sáqarina faqa minánnai kái áuquaqa. ¹¹Súani afu dínni ataaqeenni iandee kái iqa dínni ataaqeenni faqa miqí kái íaqa.

¹²Súani kéeqee marí qaannai dapu qúsándanai 22 metres máriani. Miná dapu sáqari 10 faqa miná ámaaqa áuqirafa faqa 10 kái máriani. ¹³Kafaa súani óosana qaannai kooqí máru tinai fáqa urúanai inóo márína amana kai 22 metres máriani. ¹⁴⁻¹⁵Súani óosana qáannai East kooqí máriani. Mi kooqína dínni dínni díri fandínnana qámunnafa 6.6 metres máriani. Mi kooqína dínni dínni qaarammoo dápu faqa mina ámaaqa faqa dínni dínni qaarammoó kai máriani.

¹⁶Kooqíki dírra qámunna 9 metres kísaaqa ámiqira sípasipa asausi dirindásianda faqa pánnoonanda faqa faéenánda fáqa marasée mi qamunnánasaa óosana óosana ámiqira ákara ruaqa. Mi qamunnána quqée fandínnana saqarina qaara fáqa qaara fáqa 4 máriani. Miná rakíqee fandínnana qaará faqa qaara fáqa ki miná ámaaqa áuquaqa. ¹⁷Aiqáma dapu fíqu fíqu qírafa siruáannai rafáaqa fúqaa saqárinasaa ootúpanóo máriani. Minásaa qamunna díri fandínnana táfara foo íranauqa

siruáannai áuquaqa. Mi saqarísa rakíqee fandínnana ámaaqauqa booróosannai áuquaqa. ¹⁸Quqúsa afuqai kísaaqa kamu 44 metres máriani. Miná qúsa kamu 22 metres máriani. Quqúsasaa dírira qámunna miná óorufirafa 2.2 metres maqásaaqari óorufuannoo. Mi qamunnána ámiqira qamunna káqikaa sándannai súfirafa afeeka máriani. Miná dapu óosanaki booróosannai amaaqa áuqirafa maqáki máriani. ¹⁹Úiqaana maqaki óosana óosana aináinira áinainauqa aiqáma booróosannai áuqirafáuqa kai máriani. Úiqaana maqa áti mau ápupuka árifandínna aikausa booróosannai kai áuquaqa. Úiqaana máqa dapu rakíqárana qumáranífee qímasee ápupuka áqoosai faqa afuqai faqa arifandínafa aiqáma booróosannai áuqira ápupuka kaí máriani.

Qóomauqasaa rakísira saika.

(Aanáiqikirana 24:1-4)

²⁰Moosee anée Isaraee máqannaasa qímanniminaqa oorifá sáqari qaqaamáknáa fádameena ámiqirana kai mínisaifana aiqáma éendírana minánnoo qóoma qumbâ. ²¹Ároonafa narí faiqi námu faqa qiní Anutusa náaquqara úiqaana máqaki moodáanaki kúra búkisa ititée mária qamunna náaquqara óosiranaki qóomauqa quqáaqa. Miqóo qiní qífusaa eendí márinaqa qumbísaifanoo qámammareenoo iáqarana kai raqúru ámiani. Maa naamuaqira ufána Isaraee máqannaasa faqa misásaa ani arua kínausa faqa náaru náaru áfaqaqa.

Ínnee aanáiqi kúrausa qamunna áuquaqa.

(Rafúdo 39:1-7)

28 ¹Yáawefa kaifáa Mooseena qímaminoo qinau. Anée aneenná áfasaana faqa miná faiqi námu Nadabana faqa Abiuna faqa Eeriasana faqa náara másee Itammarana faqa Isaraee máqannaasa kinaana rainá náaduma quqásainaqa qiní aanáiqi kúra sáika máraaqa. ²Aneenná áfasaana Ároona misákina úriqarara áanaiqikira qamunna auqu ámia. Miqímmásáinanoo mi qamunnáfa ámiqirana faqa úriqararausee qírana faqa ámiani. ³Moosee anée Ároona qamunna akúnifándinna fásiquasa írirana fíqararausee qinée írirana nimiqáunause misá kai suqúsee qímanniminaqa miná qamunna akúniaqa. Akunúsáifanoo miná afisúsee miqóoqari qiní aanáiqikira sáika máraani. ⁴Anee qímanníminaqa nímuqusasaa rúfi mária ainainná faqa eefooda qámunna faqa kísaaqa qamunna áikusaa faqa ititéemari qamunnána faqa ákara faqáa síuta faqa ákiiqa rafáaqa fímari qámunna faqa áránándáuqanna rumbárana faqa minamúna áuquaqa. Misá miqímmaseeqa úriqarara áanaiqikira qámuna aní áfasaana faqa miná faiqi námu faqa áuqu nimisáifaqa misa qiní aanáiqi kúra saika máraaqa. ⁵Akúnirana akoofasáuqaindi sipsípa ásausí dirindáasi ákirana faqa

pánnoona ákirana faqa faéena ákirana faqa kóora tíritanda faqa ámiqira tíritanda faqa mi ainaináusannai aanáiqikirausa qamunna áuquaqa. ⁶Misá sipsípa asausi dirindáasi ákirana faqa pánnoona ákirana faqa faéena ákirana faqa kóora tíritanda faqa ámiqira tíritanda faqa aiqáma mi ainaináusannai eefooda qámunna áuquseeqa minásaa óosana óosana ákara ruaqa.

⁷Eefooda qámunna anaanu qaaraqandá áururusaa áakandíaninnana áuqusee eefooda qámunnasaa dínni dínni rumbáaqa. ⁸Miná oíqanda íaninnana ámiqira qámunnannai eefooda qámunna áuquandee kai masee áuquaqa. Mifa eefooda qámunnasaa ákunirafa máriani. ⁹Eefooda anaanusáa ákumáaqa óoni qaaraqanda pupúooni marasée dínni anaanusáa moó dínni anaanusáa moó quqásee Yakooboona faiqi námu qísauku qara taikásee qíkunni óoqu qaara marasée núqu mi ooni qandásaa ákara ruaqa. ¹⁰Dínni pupú óonisaa dínni taikásee dínni ani moodáa marasée 6 núqu akara ruani, dínni pupú óonisaa miqíkai mándee 6 ákara ruani. Aiqáma narí kambíqoona amana kái núqu ákara ruaqa. ¹¹Óonisaa ákara rírana akoofása márina áfiqasaifanoo mifá qaara oonisaa Yakooboona faiqi námu núqu ákara rúani. Ákara rúmaseenoo mi ooni qandá kóora qámbaana quqásainanoo atukaránoo máriani. ¹²Miqímmásee áururusaa eefooda qámunna áakandammasainanoo Yakooboona faiqi námu qísauku qaara taikásee qíkunni óoqu qaara marasée 12 Isaraee máqannaasa kíkiqusinoo máriani. Miqímásaiifanoo Áaroonafa misá núqu narí aururusáa máranoo nímarinaqa qínée Yáaweesa qeeqá faiqí ánaaseera aiqáma kári írianaura. ¹³⁻¹⁴Áururusaa qaara ooni atukaramma qumáree mári kóoranasaa qaara qánda ámiqira kóora sáinanda súfirana moó áti moó óonisaa moó áti moó óonisaa ootúpaaqa.

Ínnee aanáiqi kírausa úriqararana ámuqusa

sáaqaraa qámunna áuquaqa.

(Rafúdo 39:8-21)

¹⁵Ínnee nímuqusa sáa rúfi máriana aanáiqikirausa áuqu nimisáifaqa minánoo misá Ánutuna íriaranara ádiranara írifaranoo. Eefooda qámunna áuqu áinainausannoo kai áuquseeqa moodáa karira akara kai ruaqa. ¹⁶Qámbaana tukáandasaiifanoo aiqáma áti amana amana kái 22 centimetres máriani. ¹⁷Ínnee óoni ámiqirana firaa feefauru áqi máriana kai marasée qaara faqa qaara faqaki mi qamunnánasáa pádiaqa. Índaarúqaa pádiranaki moó óoni áuqu rubi faqa moó óoni toopasa faqa moó óoni ganeeta faqa minamúna pádiaqa. ¹⁸Miná ánaaqíannáa pádiranaki moo óoni áuqu eemeerara faqa moó óoni safairee fáqa moó óoni daimánna faqa minamúnannai pádiaqa. ¹⁹Miná ánaaqíannáa pádiranaki moó óoni áuqu teerakoosa faqa moó óoni agatee faqa moó

óoni áuqu ametisa faqa minamúnannai pádiaqa. ²⁰Miná ánaaqíanaa pádiranaki moó óoni áuqu beerira faqa moó óoni kanirianna faqa moó óoni yasapaa faqa minamúnannái pádiaqa. Mi oonísa kóorandannai ámuqusa sáa ititánoo mári qamunnasáa isooqa áraaqa. ²¹Mi oonisa moodáa moodáa óoni fannoo Yakooboona faiqi námu qísauku qara taikásee qíkunni óoqu qaara marasée 12 Isaraee máqannaasa kíkíqa úsinoo máriani.

²²Ínnee nímuqusasaa rufírana anaanu ámiqira kóorannai áuqira sánda séenandara foorá áuquseeqa afundásee dínni dínni átisaa qusuaqa. ²³Kóorannai anaanu qaaraqandá áuqusee ámuqusa sáa rufinna qamunnana mirínni átisaaqara qusúqa. ²⁴Qaara qánda séennanda kóorannoo afundáranannai mi anaanu qandáki qusuaqa. ²⁵Mi sandána áti qáranai áururusaa kóorandannai ooni isooqa aruqaanáki ootúpaqa. Miqímmásaifanoo áururusaa eefooda qámunnasaa rúmbaaqa. ²⁶Kafáa nímuqusa saa rufí mariana anaanu qaara qánda kóorannai áuqusee aunduráindari áti saa mi anaanúna rumbásaifanoo eefooda qámunna mámmaaqai máriani. ²⁷Kafáa qaaraqánda ánaanu kóorannai áuqusee áfunni qumu mári eefooda qamunnána saa aqaasanáí ámiqira qámunnannai súfirana oofí qándianinnana aaqá rumbáaqa. ²⁸Nímuqusa sáa díri mária qamunnana sáa anaanukí dirindáasiandannái súfira sanda qusuakí eefooda qamunna sáaqaraa ánaanuki qususée rumbáaqa. Miqímasaifanoo ámuqusa saa ititára qamunna sía kási kásiani. ²⁹Áaroonáfa náaquqara máaqaki kéeqafinoo mi qamunnána Isaraee máqannaasa núqu ákara rírana afisúsáinaqa qinée Yáaweesa aiqáma kári qeeqá faiqí ánaaseera írianauranoo. ³⁰Ámuqusaa ititára qamunna raqándaamasee uqára foorá akunúsai máriani. Mi uqánaki óoni qaaraqánda miqandá núqu Urimma fáqa Tumimma fáqa Áaroonafa mi uqánaki uqárúmásee qini úiqaana maqáki ániiani. Miqíráree qímaseenoo aiqáma kári nímuqusa saa díri mária qamunnána rufu máree aniréenoo mifá qiní írirana iriséenoo Isaraee máqannaasa qímannímiannoo.

Akaqá áanaiqikirausa qamunna áuquaqa.

(Rafúdo 39:22-31)

³¹Ínnee eefooda qámunna meeáqoo qáraana áuqirara dirindáasi ákira sípsipa asausinnái kái áuquaqa. ³²Anuka ámaaqa áuquaqa. Qamunna raqándaammásee akunúsaiifanoo anuka upeekáina sía anaqíani. ³³⁻³⁴Miná átimau raqándaammásee akúnúseeqa saqári aqama faqa káqikaa bíru kóorannai áuqirana faqa miná átimau qusúqa. Dirindáasi ákira sípsipa ásausinnai faqa pánnoona ákiranannai faqa faéena ákiranannai faqa mi saqri aqamána amana áuquaqa. Áuquseeqa mi saqari aqamaná faqa kóorannai áuqira biru faqa qamunna átimau moó máfi quqée moó máfi quqée iaqa. ³⁵Áaroonafa aanáiqikira sáika áuqararee

qímasee mi qamunnána afisúani. Mifá náaquqara máaqaki qinée umee marúnnana qífusaa áninanoo fée quqásee fínanoo fée mi birúsa narísaa narísaa áriqa ufa qífanoo Áaroonafa sía kuqúannoo.

³⁶Ínnee ámiqira kóora marasée áqiníandírana áuqusee miná sáa ákara rúmaasee Yáaweena aináinira fáiqi fée qiaqa. ³⁷Ákiiqa ánaamu qúsirana áqini sáa quqásee dirindásìandannoo rumbáaqa. ³⁸Áaroonafa miná áqináaqa rumbásainaqa qinée Yáaweesa aiqáma Isaraee máqannaasa áaduma qiní qímiraree qínna áinainausara eedóo qímasee máránaura. Misá akaqá áaqarana áuqamasee qímifaqa qinee Áaroonafa mi aqiniandíránara irisée sía minní sàanáura. Káqi máraanura.

³⁹Ínnee ámiqira sánda sufuséeqa Áaroonafa siúta áuqusee miná ákiiqa ánaamu faqa áuqusee minánnoo kai áranandáuqa rumbárana faqa áuquseeqa minásaa óosana óosana ákarannoo afaqa áuqaaqa. ⁴⁰Áaroonafa faiqi námu siútauqa faqa níranandáuqanna rumbée máriana faqa níkiiqa ánaamu faqa káaqa ámiqiranáuqa áuqu nímiaqa. ⁴¹Moosee anée maa qamunnáusa mara máree aneenná áfasaana Áaroonafa narí faiqi námu fáqa afisú nímaqaa. Oorifa fádameena misá níkiiqa ámoondunna adía nímaqasee náaduma mara quqásee mi saikána nímia. Miqímmásáinaqa misá qiní aanáiqikira sáika máraaqa. ⁴²Ínnee qúsa kárausisa nooíqakiqari nífúndana sáa óoqéeqárana áuqu nímiaqa. Miqímmásaiifaqa misá sía nári nifaaqa kooroo iaqéera. ⁴³Áaroonafa narí faiqi námu faqa qinée umee márunnanaki qiní úiqaana máqaki kéeqafinoo qiní qaindásaa náaquqara qóo aanáiqikira áinaina áuqararee qímasee aiqáma kári mi karausisána afisúqa. Miqíqa sía nári nifaaqa kooroo íqa sía kúqifarannoo. Maa ufáfa Áaroonafa faqa miná sáa ani aruakínausa sáa faqa náaruara máriannoo.

Aanáiqi kírausa fúkasaa mara quqásee náamuqira ufa.

(Aanáiqikirana 8:1-36)

29 ¹Maaqímmasee Áaroonafa faqa miná faiqi námu faqa náaduma mara quqásaiifaqa qiní saikáki aanáiqikirausa máriaqa. Ínnee burimakáu ákoona timmusa faqa sipsípa ákoona qaaraqánda dínee teeroo síaina kai máree ániaqa. ²Ámiqira parauaqa qaindirírana innooqée marí pauraqána sía áqirana oorifa fádameennannai suqáaqa. Akaqána sía oorifa fádameennannai suqáaqa. Akaqána ausiríra feemu áuqusee oorifa fádameena akusée suqáaqa. ³Mi ainaináusa nafisaa ámanee uqá fooqáa íranaki rúmaseeqa ínnee burimakáu ákoonannóo faqa sipsípa ákoona qaara qándannoo qiní tatúfirana suqá qímiraree qímasee mi ainaináusa námufaqa qímiaqa. ⁴Moosee anée Áaroonafa narí faiqi námu faqa nífiqamaree qinee umee márúnna uiqaana maqa kooqíki mínisee qímannimináqa ámiqimasee nammári áuqaaqa. ⁵Miqímmasaifaná anee úriqarara áanaiqikira qamunna Áaroonafa afisúamaqaa. Siúta faqa kisaqa

gamunna áiku ataa dukúnirana faqa eefooda qámunna meeáqoo afisírana faqa miná ámuuaqa eefooda faqa nímuqusa sáa rúfi mária qamunnána faqa nooiqándí maríana faqa aiqáma mi ainaináusannóo afisú ámaqaaqa. ⁶Níkiiqa ánaamu afisú ámaqásee náaquqara kooroo íra fee qímasee rumbáa. Maaqí qímasee minásaa ákara ruaqa. Yáaweena saikáki márifee qímasee ákara ruaqa. ⁷Rumbá ámaqasee Yáaweenaindi fee qímásee útáaqama ámaqara fadameena ákiiiaqa adíaaqa. ⁸Anee Áarooná faiqi námu nífiqa quqásaina mi siutáusa afisúaaqa. ⁹Níranandáuqanna rumbée maríana rumbásee níkiiqa ánaamu faqa afisú nímaqaaqa. Miqímmáseeqa Áarooná fáqa miná faiqi námu fáqa mi saikána nímia. Misá faqa misá sáa aniaruakínausa qiní aanáiqikira saikaki náaru náaru márifaranoo.

¹⁰Moosee anée Áarooná narí faiqi námu faqa qamunna afisú nímaqasainaqa burimakáu ákoona timmusa mara qinée umeé márúnna uíqaana maaqána kooqínni mínisaifana Áarooná narí faiqi námu faqa qímanniminaqa miná ákiiqasaa nísauku quqáaqa. ¹¹Míniseeqa mi burimakau akoonnána qínee umeé márúnna náaquqara úiqaana maqána kooqíki áruaqa. ¹²Aruséeqa miná fidíka marasée aneenná ásauku ámuksáa raarammásee qaidara qaara fáqa qaara fáqa átisaa aanái fooqáa íranasaa ákua. Miqímmasee akaqá fidíka káqi márinauqa mara máree qaidara qáinda óosanaki adíaaqa. ¹³Miqímmasee kafáa áradanda sáaqaraa áinoo aiqáma máraaqa. Mina ánaama faqa miná atakísa qara faqa áinoo minásaa márína faqa ámaandamoona sáaqaraa károo károona faqa marasée tatúfira qaindásaa quqásee suqá qímia. ¹⁴Burimakáu ákoona amaqí faqa apata faqa árada faqa ínneeqa naambeéqai áqoosai idá arasáifanoo qáani. Mifá aanáiqikirausa numóo maráqu níseenoo taiká nímaqáannoo.

¹⁵Sipsípa ákoona moodáa marasée Áarooná faqa miná faiqi námu faqa qímanniminaqa nísauku miná ákiiqa sáa quqáaqa. ¹⁶Miqímmásaiifana miná arusée miná fidíka marasée qáidara qaara fáqa qaara fáqa átinni mi fidikána adíaa. ¹⁷Miqímmasee mi sipsípa akoonnána káqikaana káqikaana aukú quqásee miná aunduráindaraa áinaina faqa áikuqara faqa nammári uqusée mináuqa maréeqee mi sipsípana ákiiiaqa akaqá áukíranauqa námufaqá quqáaqa. ¹⁸Mi sipsípa akoonná aiqáma áfaaqa qaidarái quqásee qiní tatufiranara foorá idá araaqa. Miná áfúndara qínee asasianáura.

¹⁹Miná idá arasee sipsípa ákoona moó aanáiqikira saikaki quqée maríana mára mínisainanoo Áaroonafa narí faiqi námu faqa miná ákiiqasaa nísauku quqáaqa. Quqásaafana árua. ²⁰Aruséenana miná fidíka aféeriqiséenana Áarooná narí faiqi námu faqa nísauku uqannai náaqoosaa akusee nísauku uqannai nísauku akoonnánasaa akusee, nísauku uqannai níku akoonnána sáa faqa ákú. Akusée fidíka káqi márína qumáree qaidara qaara fáqa qaara fáqa átinni adía aquáaqa.

²¹ Qaindásaqaraa fidika akáqana qumáree níkiqaki áki maría fádameena námu faqa marasée Áaroono narí faiqi námu faqa nifaaqái faqa qámunnasaa faqa rurúfida akunnímaqaaqa. Miqí másaifaqa Áaroonafa narí faiqi námu faqa misá fúka qamunna faqa qiníndi kiani.

²² Mi sipsipána áinoo ámeesa sáa qáraana faqa audurákinana afaqa sáa qáara áinoo faqa ánaama áti ámiqirana faqa qaara atakisa miná sáa áinoo márina faqa ásauku uqannái áfundana faqa ateeka áqua.

²³ Qiní qímia náfisa ámanee uqána kinaana óosana óosana nárana moodáa moodáa máraaqa. Oorifa fádameenannai suqárana moodáa faqa moó sía oorifa fádameenannoo suqárana moodáa faqa ausírira féemu moodáa faqa máràa. ²⁴ Mi naranáusa Áaroono fáqa miná faiqi námu faqa nísaukuki quqásínaqa úriqarara káqi nímira qiní Ánutusaindi féé qiaqa. ²⁵ Miqí máseenana kafáa nísaukukinaana maréeqeenana qaindása sipsípa ákoona aukú quqáqaana ámuuaqa quqásee idá arasáifano qáni. Qiní qímira nárana foorá idá áraaqa. Miná áfundara qinée asasianúra. ²⁶ Moosee anée mi sipsipa akoonnána marasée qiní Yáaweesa qífu sáa uqéerasee qiní Yáaweesa úriqárara qímira áinainee qímasee aneenná mi aandauná náa.

²⁷ Innee faiqi aanáiqi kírausaikámma nímaqararee qímasee qiní qímia narannákinaana sipsípa ákoona áméemméeqána marasée qiní qífu sáa uqéeraseeqa miná ásaukuqannai áfundána uqaqfiqáaqa. Miqímmáseeqa mi aandauná aanáiqikirausa náaqa. ²⁸ Mi ufáfa qiní ufa márinaqa náaruara náaruara qiní faiqi ánaasee qiní faqa moodáanaki suqíra tátufirana suqáaqa. Mi aandauná áméemméeqana faqa ásaukuqannai áfundana faqa aanáiqikirausaindi máriani. Faiqi ánaasee qiní Yáaweesa káqi qímira áinaina miqímminoo máriannoo.

²⁹ Áaroonafa kúqinaqa miná úriqarara aanáiqikira qamunna miná faiqi námu máraaqa. Mi saikána óosana árainna fáasaana mi qamunnána afisúsaiifaqa fadaméena níkiqqa ámoondunna adíaaqa. ³⁰ Áaroono ámaaku narí ákoona ámaqa máqainafa úiqaana máqaki qinée umeé márunnanaki kéeqáfinoo náaquqara óosiranaki aináiniraree qímaseenoo mi uriqarara qanaiqikira qamunnána afisúsee moodáannai qísauku taikásee dínni ani qaara marasée 7 fáasaana sáa mi naaquqara oosiránaki aináiniani.

³¹ Yáaweefa kafáa Mooseena qímaminoo qinau. Anée Áaroono faqa miná faiqi námu faqa níkiqqa ámoodúnna fadaméena adía nímaqáidana suqéenna sipsipa akoonnána ámeemméeqana faqa ásaukuqannai áfundana faqa marasée qiní náaquqara óosiranaki afeekí quqásee nammári námufaqa suqáaqa. ³² Qinée umée márúnna uiqaana maqána kooqíki miná naaqa. Nafisa amanée uqaki káqi mári feemúsa námu faqa náaqa. ³³ Misá námasáifana aanáiqikira saikaki kéeqarana fadameena níkiqqa ámoondúnna adíasáinánóo misá numóo ákiiqara minínnisárafa

máriannoo. Mi narannáfa náaquqarafa márínara aanáiqikirausa kai náaqa. ³⁴Akaqá áandau faqa féemu faqa nímuquqinaqa sía náifándinnana kanánaana káqi márínaqa idá araséeqa minakí áqusaifanoo ámiqimmásee qáma taikáani. Mi naranáfa náaquqarafa márínara sía naaqa.

³⁵Áaroonafa narí faiqi námu faqa aanáiqikira sáika óosana árainna qooqari qinee aní aamúà qúnandee íqa moodáannai qísauku taikásee dínni ani qaara marasée 7 faasaaná uqanná kai mi ainaináusa áuqaaqa. ³⁶Mi moodaa moodaa faasaannásaa anee burimakáu ákoona tatúfirana suqá qíminanoo aiqáma númoo taikáannoo. Miqínanoo qiní qaidara fannó ánukarafa máriannoo. Miqímmáfinana oorifa fádameena qaidarasáa adíasainanoo náaquqanoo máríani. ³⁷Aiqáma kari moodáannai qísauku taikásee dínni ani qaara marasée fáasaana sáa miqía. Miqínanoo qiní qaidara fannó káaqa uqanna náaquqarafa máriannoo. Moó fánnoo féé moó áinaina féé miná áuqáinafa miná náaquqara áfeeka fánnoo áruannoo.

Aiqáma fáasaana tatúfirana suqára óosana.

(Nambas 28:1-8)

³⁸Yáaweefa kafáa Mooseena qímaminoo qinau. Ínnee sipsípa ánaaqi qaaraqandá moodáa aukuaana márara qánda marasée qaidaráf tatufirana suqáaqa. Náaru náaru aiqáma fáasaana miqí kaimmiaqa. ³⁹Moó sipsípa kanánaana tatúfuaqa moó eendímarina tatúfuaqa. ⁴⁰Kanánaana suqáinna sipsipána námu fáqa ámiqira sakumannoo qaindiríra párauaqa miná ummaara fannoo 1 kilogramme óodaa námu faqa ámiqira óorifa fádameena námu faqa quandásee suqá qímia. Uáinna námhari óodaa 1 litre amana kai qinée Ánutusa naannána adíaaqa. ⁴¹Eendí márínaqa suqáinna tátufirana kanánaana suqáandee kai íqa sakuma qaindiríranannoo faqa oorifa fádameenannoo faqa uáinna námharinnoo faqa suqáaqa. Mifá qiní Yáaweesa qímira nárana máridanoo. Miná áfunda fánnoo qiní asasírana qímidanoo.

⁴²Náaru náaru kásooaaqee maa tatufira suqárafa qinée umeé márúnna úiqaana máqa kooqíki qiní qífu sáa tatúfu qímiaqa. Miqífaqa miqóo qinee ínne qeeqá faiqí ánaasee faqa moodáanaki márídaqa ufa qíma nímiánaura. ⁴³Miqóo qinee Isaraee máqannaasa faqa máriananoo qinee umeé márúnna máaqanakiqari dároo daraa íra káaqa qárafa mi saqanná náaquqáinaqa sía faiqí ánaasee káiqeesa miqóo fifáranoo.

⁴⁴Qinée qeeqá úiqaana maqa faqa qaidara faqa náaquqara faika másaanaura. Qinee Áaroonaa narí faiqi námu faqa qiní aináinirausa máriaafaqa náaduma misá aanáiqikira sáikaki quqáanaura. ⁴⁵Qinée Isaraee máqannaasa qámbaraana márídaqa misá Ánutusa márianaura. ⁴⁶Misá qiní Yáaweesa náriqa Ánutusa Isipa máqa máaqaindaraana nífiqee ániafannanara íri márifaqa qinee misá qámbaraana márianaura. Qinee Yáaweesa misá Ánutusa márianaura.

Ámiqira úndimari idá munána suqára qainda áuquaqa.

(Rafúdo 37:25-28)

30 ¹Yáaweefa kaifáa Mooseena qímaminoo qinau. Moosee ínnee akasia sáqari marasée ámiqira áfundi marí ida munána arée fandínna qáidarana áuquaqa. ²Mi qaidaráfa dínni dínni amana kái máriani. Miná kísaaqandanai 45 centimetres máriani. Miná qúsandanai miqí kai ínoo 45 centimetres máriani. Maqá sáqari óoru fírafa 90 centimetres máriani. Miná qaara faqa qaara faqa áti moodáa sáqarinnoo kai burimakáu áanaira foorá áuquaqa. ³Miná áfu faqa aanai fooqána faqa ataaqéeqara faqa ámiqira kóorannai kai rafáaqafúsee kóorannai miná fíqu fíqumma áuquaqa. ⁴Kóorannai qaara qánda ánaanuu áuqusee dínni moó dínni moó quqásai fanoo qaindúsi fándínna sáqarina atukarammá qúmáraani. ⁵Mi qaindusira saqari qandá akasia sáqarinnai áuqusee kóorannai rafáaqa fúàqa. ⁶Mi qaidárana mara máree náaquqara oosirana dínni qiní moodáanaki kíra búkisa márina óorinni quqáaqa. Miqóo qinée ínni faqa moodáanaki kianúra.

⁷Aiqáma kánanaana Aroonafa qóomauqa andeeqárara aniréeno mifá miná sáa ámiqira adiafaa íra afundí marína suqáni. ⁸Mifá kaifáa eendí márinanoo qóomauqa qumbíseenoo ámiqira adiafaa ímari afundána ímarina suqáni. Mi oosanáfa náaru náaru sía uqanna taikáanno káqi kai márianno. ⁹Ínnee sía moó mi qaidarána saa qinee qádo qíma qáunna áfundirana suqáaqa. Aandàu tatúfiraneè sakuma qaindiríra tátufirane uáinna nammari adíasee suqára tatúfirane sía minásaa suqáaqa. ¹⁰Aiqáma áukuana moodáa faasaaná kai Ároonafa mi qaidaránasaa ainaininanoo qiní qifusaa ámiqianno.

Yáaweena úiqaana maqánara takisa áqira oosana.

¹¹Yáaweefa kafáa Mooseena qímaminau. ¹²Moosee anée Isaraee máqannaasa núqu marasáinaqa moodáa moodáa fasiqa náriqa máriranara qiní feefauru qímiaqa. Miqímmásee núqu máree márinaqa moó úmmaara sía misa saa áqufuanno. ¹³Aiqáma núqu ákaraki márisa úriqararasa auqu rámáqaa múnnimmana amana kái quqáaqa. Aiqámausa mi feefaurúna áqiqa qiní qímira áinaina qímifaránoo. ¹⁴Faiqí moodáa fasiqa áiku ásauku taikásee 20 áukuana faqáasa faqa miná fíqarara áukuana faqáasa miqímmásee qini feefaurú qímiaqa. ¹⁵Misá náriqa márirana maaqímmásee feefauríqa. Aináina faqáasa sía fíqaramasee áqifaranoo. Aináina síaisa sía óorudupi másee áqifaranoo. Áiqáma amana amana kái áqifaranoo. ¹⁶Mi munnimmána Isaraee máqannásianai marasée qinee umeé márunna uiqaana maaqáfa mandáikinana minánoo itípia. Misá náriqa máriranara mi takisána áqusáifaqa qínee misá saa ititá nímaqaranara írianaura.

Booróosannai firaa difaani áuquaqa.

¹⁷Yáaweefa Mooseena maaqí qímasee kafáa qímamínau. ¹⁸Moosee anée nammári áuqemaría difaanína firaaná áuqua. Booróosannai áuqusee miná áiku faqa booróosannai kai áuqua. Auqúsee nammári minakí adíasee qiní úiqaana máaqa dínni márinana qaidara dínni márinana qámbaana quqáà. ¹⁹Ároona faqa narí faiqi námu faqa minakí níku nísauku nammári úqimarifaranoo. ²⁰Misá qiní ufa súqira máaqaquí kéeqaanee qímasee níku nísauku minakí máfi nammári uqusée qiní qímifandínna nárana qaidarasáa suqá qímiaqa. Miqíqa sía kúqifaranoo. ²¹Misá nárí níku nísauku nammári uquséeqa sía kuqífaranoo. Maa sanda ufána Ároonafa narí faiqi námu faqa kásooqaqee misá sáa aniaruakínausa faqa maa sanda ufána áfaqée fáranoo.

Aanaíqi kíralsa útaaqara fádameena áuquaqa.

²²Yáaweefa kaifáa Mooseena qímamínoo qinau. ²³Moosee anée makáqa anoona moómoo 6 kilograms faqa isaaqa anoona moómoo 3 kilograms faqa ámiqira úndi mari innupína anoona moómoo 3 kilograms faqa máraa. ²⁴Saadápu moómoo 6 kilograms faqa máràà. Aiqáma áinaina úiqaana máqa sikéera amana kái máriani. Oorifa fádameena 4 litres amana minakí adíaaqa. ²⁵Mi náaquara fádameena Yáaweenaindi fee qímasee níkiqa ámoondunna adíee fandínna áuqusee ámiqira áfundi marína námufaqa quandáqa. ²⁶Anée mi fadameenáusa áuqu máree qiní úiqaana máqasaa akuséenana qiní moodaanaki kára ufa mári bookisánasaa fáqa áku. ²⁷Áiku faqáa téeboora faqa minasáa qaraa ainainauqa faqa qóoma sáqari faqa minásaa qáraa áinaináuqa faqa ámiqira áfundi mári pauraqána idá qée marí qaidarána faqa akuámaqáà. ²⁸Tatúfirana suqée mafia qaidarána faqa minásaaqaraa ainaináuqa faqa akuámaqásee nammári dífaani faqa miná áiku faqa akuámaqáà. ²⁹Miqímmásee mi ainaináusa áaduma sáa mara quqásainanoo káaqa náaquqanoo máriani. Moó fánnoo fée moó áinainee mi ainaináusa áuqáinafa mi ainaináusa náaquqara áfeeka fánnoo nárúannoo. ³⁰Miqimmasee Ároona narí faiqi námu faqa mi fadameenná aku nímaqa sáinaqa qini aanáiqikira sáikaki máriaqa. ³¹Moosee anée Isaraee máqannaasa maaqí qímasee qímannimía. Maa naaquqara fadameenná níkiqa ámoondúnna adíee fandínna qiní aináiniranaki náaru náaru quqáaqa. ³²Maa fadameennáfa sía káiqee fasiqa adíannímaqee máriafa máridanoo. Ínnee sía moó fádameena miqírana áuquaqa. Mifá náaquqara áinaina márinara ínnee minára náaquqara fee qímasee eeráiriaqa. ³³Yáfee moó fánnoo maa fadameennára foorá áuqusee mooná ákiiiaqa adíainafa qiní faiqí ánaaseekí sía máriannoo.

Ámiqira úndimari munána áuqimaria pauraqána óosana.

³⁴Yáaweefa kaifáa Mooseena qímínoo qinau. Moosee anée óosana óosana ámiqira úndi mári pauraqána sitakatee páuraqa fáqa oonikaa

páuraqa fáqa karabanumma páuraqa faqa ámiqira makáqa anoona faqa aiqáma amana amana kái márása. ³⁵Maraséenana ámiqira áfúndi márifaqa nifaaqái áki maríanara foora áuqamásee idá arasáinanoo qéenoó ámiqira muna afundiani. Ooruku fáqa óodaa quqásainanoo ámiqinoó náaquqara faikíani. ³⁶Anee mina átiuqa maraséenana kaadá ríríisáinanoo kookoomaiká máfinana mara máree qinee umeé márúnna máqanaki múruseenana moodáanaki kára búkísa óorinni quqáa. Mi ámiqira undána imarínara káaqa náaquara fee iaqa. ³⁷Ínnee sía moó miqíra áfudimarinnana áuquqa. Ínnee minára náaquqara andeeqára áinaina Yáaweenaindi fée qiaqa. ³⁸Yáfee moó fánnoo miqírana ámiqira undi márína afaaqái ákiraree qímasee áuqinafa sía qiní faiqí ánaaseeki máriannoo.

**Yáaweefa úiqaana máqa kínaa áinaina áuqifandinna
fásiqausa mara quqánau.
(Rafúdo 35:30-36:1)**

31 ¹Yáaweefa kafáa Mooseena qímaminoo qinau. ²Moosee qinée ínnikinaana Beesareerana útáaqéeqa. Mifá Urina ámaaku Hurana ánáiqi Yúdana óosanakináafa márídanoo. ³Qinée qeeqá maraquana afeeka áaku amaquéeqa. Qinée írirana faqa aiqáma aináinirana akoofasaikíra sáika ámiqa. Aiqáma ámiqira áinaina áuqirana akoofasaikírana faqa ámiqa. ⁴Mifá kóorannoo faqa siruáannoo faqa booróosannai faqa óonu máfi irisáidanoo óosana óosana ainaina akoofásauqa ákara rímaria írirana faqa áuquani féera ámiqa. ⁵Qinée firaa feefauru áqi mária óonina atekára óosana faqa saqárinnaí aináina amana áuqirana akoofásaikirana faqa Basareerana ámiqa. ⁶Qinée moó fásiqa Ooqooriabana Áqisamakana ámaaku Dánnana oosanakinaana mara quqásaananoó Beesareerana faqa aináiniannoo. Qinée akaqáusa faqa firaa irirana óosana óosana ainaina áuqirana akoofásáikirana nímiqa. Miqímma sánaqa misa qinée qímannianna áiqama áinainna áuquaqeera. ⁷Qinée umee márúnna uiquana maaqana faqa moodaanaki kira bukisa faqa mina afu numóo taikánnísarana faqa aiqáma úiqána máqakinaa áinainauqa faqa áuquqa. ⁸Teebóora faqa minásaa mári áinainausa faqa rámma dírirana ámiqira kóorannóo áuqirana faqa minásaa mári áiqama áinainausa faqa ámiqira áfúndi mári tatufirána suqára qáindá faqa áuquqa. ⁹Tatúfirana suqée mária qaindána faqa miná suqée mária ainaináusa faqa níku nísauku nammári úqimaríá difaanína fáqa miná óosana faqa áuquqa. ¹⁰Misa ámiqira qámunnauqa Áaroonu faqa miná faiqi námundi faqa aanáiqi kára sáikaki márídaqa afisífandinna faqa áuquqa. ¹¹Qiníndi fée qímasee akunnímaqee fandínna fádameenna faqa adífaa íra ámiqira áfundimarina náaquqara óosiranakinaana faqa áuquqa. Misá áuqidaqa qinée qúnandee kaimaseeqa auquqa.

Sabáta idooára fáasaana máridanoo.

¹²Yáaweefa Mooseena qímaminoo qinau. ¹³Moosee anée maaqí qímasee Isaraee máqanna qímannimia. Sabata qiní idooára fáasaana ámiqimándeé íreedakai máriaqa. Mi faasaanáfa qiní faqa ínna faqa qámabaana náaru náaru máridanoo qinée Yáaweesa ínna mara qeeqá faiqí ánaasee kúnnanara quqannífiqaannoo.

¹⁴Ínnee qiní idooára faasaana náaquqarafa márinara íreeda kai máriaqa. Faiqí moó fannoo sía íreeda márirai mi faasaana ainaininnana kuqá áruaqa. ¹⁵Qísauku dínni taikásee dínni moodáa marasee 6 fáasaana ínnee ínneeqa aináiniaqa. Qísauku dínni ani qaara marasée 7 fáasaana fíraa ídoora fáasaana qiní náaquqara fáasaana máridanoo. Yáfee mi faasaana aináininnana ínnee miná kuqá áruaqa. ¹⁶Isaraee máqannaasa ínnee faqa qinée faqa moodáanaki kúnnanara mi faasaanáfa uqannífiqaani. ¹⁷Mi fáasaanáfa ínna Isaraee máqanna faqa qini faqa náaru náaru áqoondikírana koorooí mári faasaanáfa máriannoo. Qinée Yáaweesa dinni taikásee dínni ani moodáa marasée 6 fáasaanasaa maqá faqa innaarúna faqa áuqusee dínni ani qaara márasede 7 faasaana aináinirana quqásee idooáafannanara mi faasaanáfa idooára fáasaana máriannoo.

¹⁸Ánutufa aiqáma ufa Mooseena Sinai áaqanasaa qímami taikáseenoo qaara ooni ausiríranasaa Ánutufa narí ásaukunnai sánda ufa ákara rúmaqoona áminau.

Faiqí ánaasee kóorannai burimakáu ákoona ánaaqi aúqiquau.

(Lo 9:6-29)

32 ¹Mooseefa áaqanai kísaaqasaa óoru márufaqa Isaraee máqanna faiqí ánaasee Áaronafa máruqoo suqúmáree anirée Áarona maaqí qímasee qímamiqau. Maa fasiqáfa maasa Isipa máqa máaqaindari qífiqee ánufa náqaafee ímari fáqee maasa sía íridaqa. Minára anee moó ánutuna áuqusainanoo maasa indaarúnníkamma nímaqaani.

²Áaronafa misá úfa iriséenoo qinau. Ínneeqa faiqí ánaasee náaqookinaa kóora faqa fidináanu faqa tatúseeqa míni qímiaqa. ³Miqí qufaqá aiqáma faiqí ánaasee nári náaqookinaana radúku máree mini Áarona ámiqau. ⁴Amisoofofanó Áaronafa miná qumáreenoo idánnai tasírisiri mándeeno maqasaa burimakáu ákoona ánaaqi amana áuqu qoonaki adíasoofanoo burimakáu amana áuqinau. Áuquseenoo paipánannai mina átiuqa andeeqánau. Miqímmásoofaqa faiqí ánaasee qiquau. Isaraee máqannaasa maafá maasá Ánutufa maridanoo. Maafá kai maasá Isipa máqannaindari nínndiqee ánufa máridanoo.

⁵Áaronafa misá úfa iriséenoo burimakáu akoona amana auqirana aaqá tatúfira qáinda áuquseenoo faiqí ánaasee qímannimino qinau.

Dúna aiqáma suqúmáree aniráifaqa oomáqa sakasée náidaqa Yáaweena áuqa uqéeraa. ⁶Miqí qímasoofaqa iáqoo kanánaana faiqí ánaasee akaqá áandau mara máree mínisee qaindása tatúfirana faqa Yáaweena faqa moodáanaki kára tatúfirana faqa suqáqau. Suqámiseeqa óoqu marifíqa afeeka nammári faqa nárana faqa námaseeqa fíndifíqa ánaaseeuqa faqa mandá óosana máraqau.

⁷Yáaweefa misá nínafeenoo Mooseena qímaminau. Anée kái káqi óoqufúà. Faiqí ánaasee anée Isípa máqanaindari nífiqee ánianáusa qiní minnísee áaqara óosana máraidammia. ⁸Misá doo qinée fuaqée qímasee naamúaqiafánna aana minníseea. Misa kóorannai burimakáu ákooná ánaaqi amana áuqusee mina tatúfirana suqámiseeqa minára innaaru qídaqa. Misá maaqí qídaqa Isaraee máqanaasa maasa Ánutufa maafá maasa Isípa máqanaindari nífiqee ánufa máridanoofee qídaqa.

⁹Minára qinée Yáaweesa Isaraee maqannaasa kaaqa ramoo rámaa ímariafaqa iridaqa. ¹⁰Dóo firaqoo qiní qírana qaifaqa misá kúridi taikasaanaura. Anée sía qiníara qádo qia. Miqímmáseeqa aní faqa anísaa ani aruakínausa faqa kai ámiqi ámiqimma nísanaqa fira maqanna márifaranoo.

¹¹Mooseefa írinoo Yáaweena áanoo qíranara innaarukíqari qádo qídanoo qinau. Óo Yáawee nánaree anee aneenná faiqí ánaaseera árana qáidanoo fee. Anée fira afeekannái misá Isípa máqanaindari nífiqee ánianafa náqaifanéé áanoo qíma nímaqaidanee. ¹²Anée miqínaqa Isipa máqannaasa aníara nári kai qímírisee Isaraee máqannaasa nífiqee áaqana áikunni múnusee nárú taikárara nífiqee fíifoo qifáara. Sía árana qáani aneenná árana qára írirana quandásee sía ummaara aneenná faiqí ánaasee nímia. ¹³Anée aneenná aináinira fáiquuqa Abarahamána faqa Isakeena faqa Yákooboona faqa kúqaa qíma áfeekaikíra ufa qunnanara óonumafi íria. Anée misára fásaura foorá máfifaqa qinée qíma afeekaikíafanna máqa máaqana ínni nímia auree qinau. Nímisaananoo mi maqa maaqáfa ínnindikámmínoo náaru náaru máriannoo fee qinau. ¹⁴Mooseefa miqí qufanóo Yáaweefa narí aranaqara írirana quandásee sía ummaara narí faiqí ánaasee níminau.

¹⁵Yáaweefa Mooseena qaara oonisáa ákara rúmamufanoo máreenoo áaqanaindari afaásai narí máqanna márunnai óoqu fína. Ausírira ooniqandásaa Ánutufa sánda úfa dínni dínni ákara rúmaqoona úqirafa óoqu finau. ¹⁶Ánutufa narí kai mi oonína áuquseenoo minásaa sánda úfa ákara rinau.

¹⁷Yoosuafa írufaqa faiqí ánaasee náriqa úiqaana máqusakiqari fáaqa fuísee qída qufanoo íriseenoo Mooseena qíma minoo qinau. Qinée rákidaqia úfana íridaqa. ¹⁸Miqí qufanóo Mooseefá qinau. Sía qufóona rira úfa fau máridanoo fau. Sía qikí fáafau qírufa fau máridanoo. Idí rárana kai íridaqa.

¹⁹Mooseefa úiqaana máqusa adeedí óoquireenoo nínदाfoofaqa burimakáu ánaaqi amana áuqirana faiqí ánaasee fusákidaqa idí rée maríqau. Miqí márufanoo Mooseefa nínदाfoofanoo áranaqoofanoo ákara ríra óoniqara áaqana áikunni maqásaa áqusoofaqa miqandá rukámiqau.

²⁰Mooseefa áranaqoofanoo burimakáu ánaaqi amana áuqirana qumáreeqeenoo idáki áqusoofanoo tasírisírinau. Tasírisiri máseenoo andaana rúmeeqee nammáriki áqusee naaqée qufaqa Isaraee maqannaasa mi nammárina naqau.

²¹Miqímandeenoo Mooseefa quándakufanoo Ároona qímaminau. Maa fasiqa anaaseesá aní naqí fée mámaqaafanee anée maa manda firaa aaqarana misá nifaaqái quqéenee.

²²Miqí qufanóo Ároonafa Mooseena qímaminau. Óo qiní úriqararafa anée sía qiníara ánnoo qia. Anée maa fasiqa anaaseesa óosana írimariananoo. Misá káaqa mandóosana áuqarara sandanainai qimariasá máridaqa. ²³Misá qiniara maaqí qia. Maasa maa fasiqáfa Mooseefa maasá Isipa máqa máaqaindaraana qífiqee ánunaki kambiqai ainainnara sía írídaqa. Anée moó ánutuna áuqu sáinanoo maasá indaarúnníkamma qímaqaani. ²⁴Miqí qiafaqa qinée qímannimiqa kóora faqaasa qímiaqee qúnaqa uaqée iasa akaqána qímia. Qímiafaqa idáki áqusaunanoo burimakáu ánaaqi kambíqeenoo.

²⁵Mooseefa qafoofaqa Ároonafa eedóo qufaqa faiqí anaasee náriqa namuqáa nífusaa óosana óosana mandá óosana mároofaqa namuqáa misára uteétiqiau. ²⁶Minára Mooseefa arana qoofanoo uqaana maqusa kooqiki kikiqamma fufanoo maaqí qímasee nammeera qinau. Aiqamausa yafee Yáaweenaindi kíani qínafa maaqóo ániaqa. Miqí qufaqa aiqáma Reefina áiku ásauku kai suqúmaree miqóo ani miná fiqú fíqumma fiqau.

²⁷Aniroofanoo Mooseefa maaqí qímasee qímanniminau. Isaraeerána Ánutufa Yáaweefa maaqí qímasee aiqámausa ínni naakapaidanoo mifá ínneeqa rákira páipana mara máree ínnee uqaana maqusa dínni kooqíndari dínni kóoqinni óonuree anirée ídaqa únna ánutuna amana áuqi máriana akiiqara ínneeqa níkaqaafasaauqa faqa ínneeqa níqoondiua faqa ínni naqa máriasa faqa aiqáma kúqa naru taikáaqa. ²⁸Miqí qufaqa Réefina áiku ásauku eedóo qímasee mi faasaanná 3,000 fásiqa náriqau. ²⁹Narusoofanóo Mooseefa kafáa qímanniminau. Ínnee ínneeqa faiqi námufaqa ínneeqa níkaqaa fasaauqa faqa nárúanara ínnee Yáaweena aanáiqikirausai kiqa máriafanoo. Miqí máriafanoo Yáaweefa narí ámiqi ámiqirana ínni níminoo.

³⁰Iáqoofanoo kanánaana Mooseefa faiqí ánaasee qíma níminau. Ínnee firaa manda aaqarana marasaafaqa aqbee qinée áaqanai kaifáa óoruree ínniara Yáaweena irámíriananoo ínni áaqarana ákiiqara minnínisaannoo fee. ³¹Miqí qímaseenoo Mooseefa Yáawee funnai áaqanai óoruree qímaminoo qinau. Maa fasiqa anaaseesá firaa mándá áaqarara marasée

únna qíra ánutuna kóorannai áuqusee minára innaaru qíqííáafanoo. ³²Ámanee misá aaqarana akiiqara minnínnisaa. Sía minnínnisseenana qiní dúqu ani faiqí anaasee faqa ani bukaki akararinoo marina kái rukáa. ³³Yáaweefa iriséenoo qinau. Sía káiqeesa núqu qeeqá búkakinaana rukáanaura. Qini ufa rukíee máriasa núqukai rukáanaura. ³⁴Dóo óonuree faiqí ánaasee nífiqamaree qinee qimamíafanna maqa maaqánai fua. Anee iria, qini qangiroo fannoo ínni indaarúnni kámma nímaqaannoo. Mi fasiqa anaaseesá áaqarana ákiiqara ummaara nímianna ákuanafa ánidanoo. ³⁵Miqí qímaseenoo Yáaweefa mandá áurirana mi fasiqa anaaseesá níminau. Misá Áaroonara qufanóo kóorannai burimakáu ákoonaa ánaaqi áuqunara miqínau.

**Yáaweefa Isaraee máqannaasara Sinái áaqana áikunni
máruna minnísee fuaqéera qímanniminau.**

33 ¹Yáaweefa maaqí qímasee Mooseena qímaminoo qinau. Anée faqa Isipa máqa máaqaindari nífiqee ánianna fásiqa ánaaseesa faqa maa maqána quqásee qinée qíma afeekaikámmasee Abarahaamána faqa Isakeena faqa Yákooboona faqa misásaa ani aruakí kambíqainausa faqa nímiraree qíafanna máqanasaa fua. ²Qinée qeeqá angiroo aiqáananoo ínni nífu úqi márinaqa fímarifaqa qinee Kannaa máqannaasa faqa Amoora máqannaasa faqa Heeta máqannaasa faqa Peerisa máqannaasa faqa Hifita máqannaasa faqa Yeebusa máqannaasa faqa náru nífáqaaqaa ianaura. ³Ínnee áinoo faqaa maqásaa aináina úmmaqusaa fanoo réemindèemíri mari maqánasaa fifáranoo. Qinee qeeqá sia ínni faqa fuanáura. Ínnee ramoorámaa ímariasa máriafaqa qinee ínni faqa fídaqa aanái ínni náruanoora.

⁴Isaraee máqanna Yáaweena mi ufána iriséeqa nifaaqa áuqira áinaina aiqáma raipáqu quqásee soofará máridara foorá máfiqau. ⁵Yáaweefa maa ainainá áuqaaqéera qímannimufaqa miqíqau. Maaqí qímasee Yáaweefa Mooseena qímaminau. Ínnee káaqa ramoorámaa ímariasa máriafanoo. Qínee ínni faqa maqee fíqa ínni kurídi nímaqáunaiqini. Doo maqee ínneeqa nifaaqa áuqirana raipáqu quqásee káqi máriafaqa qinée ínni náqaafee mánnimaqáannanara óonumafi írianaura. ⁶Miqí qímasoofaqa Sinai áaqana quqásee fídaqa Isaraee máqannaasa sía nári nifaaqa áuqirana afisíqau.

Yáaweefa Mooseena fáqa ufa qímaru uiqaana maqáfa.

⁷Isaraee máqannaasa náriqa úiqaana máaqauqa usakásoofanoo Mooseefa náaquqara úiqaana máaqa naambeéqai níanasaa usakánau. Usakásee miná áuqureenoo Yáaweefa umeé mári uiqaana maaqá fée qinau. Faiqí ánaasee moó fánnoo Yáaweena íriranara íriane qímasee mi maaqána kooqínni fímaríqau. ⁸Mooseefa narí úiqaana máaqai

fufaqa faiqí ánaasee nárì úiqaana máqa kooqíkiqa kikiqamafi qáfee máru fanoo kéeqanau. ⁹Mooseefa úiqaana maaqaki kéeqafufanoo asuru qumuréeno mi kooqínaki márufanoo Yáaweefa minakíqari Mooseena fáqa ufa qímarinau. ¹⁰Asuru úiqaana maqa kooqíki qumu kásoo inoo márufaqa faiqí ánaasee miná qáfamasee ninuka túqu náumoo amisée Yáaweena ámooqí maríqau. ¹¹Yáaweefa Mooseena faqa narí óori narí óori qáfaida ufa qímarinau, faiqí narí áqoondi faqa ufa qímarindee inau. Ufa taikáseenoo Mooseefa anirandée faiqí ánaasee máru úiqaana maaqánai finau. Kumaaráa moó miná dadaaqí márufa Yóosuafa Nunnaana ámaaku náaquqara úiqaana máaqaki káqi márínau.

**Yáaweefa narí faiqí ánaasee faqa máríanauree
qímasee qima afeekaikinau.**

¹²Mooseefa Yáaweena qímaminoo qináu. Óo Yáawee kúqaa anée qiníara maa fasiqa anaaseesá indaarúnnikamma nímaqainaqaa mi maqánasaa fuaqée qináu. Anée sía qiní faqa fídanoo qiní dadaaqíaninna fásiqanara qímaqimiananoo. Anee qiníara ámiqimmasee íridana qiníara asasídaqee qíananoo. ¹³Anée kúqaa qiníara miqídana anee qímiriannana qímaqiminaqa qinée aní aináiniranaki márídqa maqee maqee ani asasammá ámaqánaura. Anée maanára faqa íria, maa maqannáasa aní faiqí ánaasee anée útáaqama qáanausa márídaqa.

¹⁴Yáaweefa miná iriséeno Mooseena qímaminau. Qinée aní faqa fídaqaa adooárana ínni nímianaura.

¹⁵Mooseefa iriséeno Yáaweena qímaminoo qináu. Anée sía maasá faqa fínana sía maasá maaqóoqari diqiqáa. ¹⁶Anee sía maasá faqa fínaqa náqaafee másee akaqáusa anee qiníara faqa aneenná faiqí ánaaseera faqa rímaríannanara írifaranoo fee. Anée maasáki márínaqa maa maqa maaqána kínaasakíqari náaduma moó kírausa máríanaura.

¹⁷Yáaweefa Mooseena mi ufána iriséeno qímaminau. Dóo anée qíanandee káimmianáura. Qinee ámiqimmasee aníara írimarúnnanara faqa aníara asási marúnnanara faqa miqíanaura.

¹⁸Mooseefa mi ufána iriséeno kaifáa Yáaweena irámirinoo qináu. Amanée aneenná óori dároo dáraa irana uqaqífiqásainaqaa qáfaanauree qufanóo Yáaweefa qináu.

¹⁹Amaná qinée qeeqá ámiqira aréenarana quqásaananoo ani áiàaqaree áfunni fúannoo. Qinée aní áfusaa qeeqá náaquqara dúquara koorooianáura. Qinée Yáaweesa qeeqá nífauarana faqa qeeqá qimudáoo qírana faqa qinee útáaqama qáunausa nímianaura. ²⁰Moosee anée qiní dóori sía qáfeenaranoo moó fannoo qiní qíqafainafa sía amana káqi máríannoo kúquannoo. ²¹Moosee anée qiní dáakaarinni óonisaa kikiqína mária. ²²Qiní dóori aréenarafa fínaqa qinée ani óoni afoo íranaki quqáseeqa qeeqá qísauku anísaa ititáseeqa fíqaramafíqa qísauku

máranaura. ²³Qinée qísauku mara máranana anee qiní itaufaka kái qíqafa. Sía dóori qíqafeennaranoo.

Mooseefa kafáa ínaaqianna sándufa máranau.

Lo 10:1-5

34 ¹Yáaweefa Mooseena qímaminoo qinau. Moosee anée maa aaqannásaaqari óoquree óoni ausiqára atekásee máree úrua. Anée indaarúqaa qanda amana kái atekásee máree úrua. Múrusainaqa indaarú rukamúnnánasaa ákara rúafannufana kafáa ákara rúanaura. ²Anée maqee deedaqamáqai márínana dúna kanánaana eendái mara máree Sinái áaqanasaa ururée qiní paqúria. ³Faiqí moó fánnoo sía aní faqa úruannoo. Sía uqanna moó fannoo áaqanai fee áaqana aaqá fee máriani. Sía misá burimakáu sipsípa faqa áaqana aikunni ándanda naaqa.

⁴Mooseefa iriséenoó óoni ausirrana qaara qánda atekámaree kanánaana Yáaweefa qímamundee ínoo Sinái áaqanai óorufinau. ⁵Yáaweefa asurúkína qumuréenoó Mooseena faqa kíkíqa máfinoo narí áuquara kooroónoo qinée Yáaweese qinau. ⁶Yáaweefa Mooseena óorinni fíqaree óonuree maaqí qímasee firaqóo qinau. Qinée Yáaweesa márídaqa. Qinee qímuqusirana faqa qimudádo qírana faqa umbiqárausa márídaqa. Qinée sía kái káqi áanooqunausa márídaqa, qinee káqa faiqí anaaseera qímuqusi márúnausa márdaqa, qinée óoqai márúnaqóo kai márúnausa márídaqa. ⁷Qinée qeeqá qima afeekaikíra ufa kásooaqee núkudara foora kambiqáinausara qíma qáfanna ufana káqi kai íridqa, numóo faqa mandá óosana ákiiqara faqa minnínisaanaura. Qinee numóo áuqainna fásiqa ánaaseesa faiqi námu faqa miná ánaiqi mara faqa miná ásáifaqausa faqa afaqnáusa faqa sía sía náruanaura, naruanaura.

⁸Mooseefa mi ufáusa iriséenoó kái káqi maqásaa óorindari mapámufufanoo Yáaweena amooqinau. ⁹Amooqídanoo maaqí qímasee Yáaweena qímaminau. Yáawe anée kúqaa uqanna qiníara asasídana qinee aníara maasá faqa fúanneera iráidaqa. Maa fasiqa anaaseesá ramoorámaa ídaqa anee maasá numóo ákiiqara minnqíseenana maasára aneenná faiqí ánaasee fée qia.

Ánutufa faiqí ánaasee faqa kafáa moodáanaki kináu.

(Rafúdo 23:14-19; Lo 7:1-5; 16:1-17)

¹⁰Yáaweefa Mooseena qímaminoo qinau. Maqee qinée Isaraee máqannaasa faqa moodáanakikira ufa qídaqa. Qinée misá nífusaa firaa ainainauqa sía maa maqánasaa moó átinaí faqa moó máqannaa qámbaana faqa áuqaafánna áinainausa áuqaanaura. Aiqama faiqí ánaasee qinée Yáaweesa firaa áinaina áuqaanaqa qáfaifanoo náaquqaannoo. Ínni dadaaqianifeera miqíanaura. ¹¹Qinée maqee qímannimianna sandufana ámiqimasee irisée mimaú fuaqa. Qinée Amoorá máqanna faqa

Kannaana máqannaa faqa Heeta máqannaa faqa Peerisa máqannaa faqa Hifita máqannaa faqa Yeebusa máqannaa faqa ínni nóorinni fídaqa misá nífaqasaana fifáranoo. ¹²Ínnee fúka maqasaa ónuree sía mi maqannáasa faqa káqikaa ainaina rée fíraa ainaina rée sía misá faqa moodáanaki kára ufa qiaqa. Misá ufaanara fooru fufúsáifaqa ínnee minakí árifoora, minara qeeráiriaqa. ¹³Misá tatúfirana suqée maría qaidarána misá óoni atekárána rakíaaqee maasá náaquqara ánutunee qímariana ínnee miná rukámu áquaqa misá saqári ateká rakíqasee maasá ánaasee ánutufa Aseeraafee qímariana mináúqa faqa atekaateékamma áqusaqa. ¹⁴Ínnee sía moó únna ánutunara innaaru qiaqa. Qínée Yáaweesa únna ánutufa qíní qímaqa máqaranara rairáí qímarunausa máridaqa.

¹⁵Ínnee fúka máqasaa ónuree sía uqanna misá faqa moó áinainara moodáanaki kára ufa qiaqa. Misá náriqa únna ánutuna innaaru qídaqa tatúfirana suqámi máriana ínniara naaqée qífaqa nee fóora. ¹⁶Ínni faiqi námú mi anaamuru anaaseesá maraséeqa qíní minnísee moó únna qíra ánutusara innaaru qifóora. Mi oosanáfa qíní qífusaa dapi nuá ánaaseesara foorá máridaqa.

¹⁷Ínnee sía moó áinaina tasírisiri másee únna ánutuna amana áquusee minára innaaru qiaqa.

¹⁸Óoqai ínnee Abiba qúqoonasaa Isipa máqasaaqari ánusa máriafanoo. Minára Abiba qúqoona aniráinaqa maqee maqee ínnee sía yís mári féemuna oomáqa sakasée maqee maqee naqa. Dínni qísauku taikásee dínni óonu qaara marasée 7 fáasaana mi oomaqána sakasée naqa. Isípa máqasaaqari ánu quqoonáfa márinara miqíaqa. ¹⁹Aiqáma áinaina óoqásáa ánaaqi qíníndi máridanoo. Ínnikína óoqásáa akoonaiqí máqainafa faqa aiqáma máaqeena áandauqa óoqasaa ákoona máqainafa faqa qíníndi kai máriannoo. ²⁰Ínnee ínni doonki ánaaqi óoqásaa máqarafa káqi márianifee qímasee sipsípa ánaaqi miná ámaqa maqasée tatúfirana suqá qímiaqa. Ínnee sía miqíqa miná anuka kurídíafa. Ínnee aiqama ínneeqa óoqa fáiquuqa feefauru másaifaqa kafáa inniqáindi kiaqa. Sía moó fannoo tátufirana suqára áinaina sía úqirafa qíní Yáaweesa qífusaa ániannoo.

²¹Dínni taikásee dínni ani moodáa marasee 6 fáasaanasaa ínni aináinira fáasaana maridanoo. Dínni ani qaara marasée 7 fáasaanasáa sía aináiniaqa. Úmáqira áukuanée aiqíra áukuanee aniráinaqa sía mi faasaaná aináiniaqa, idooaqa.

²²Ínnee unakírana óosana arasée miqóo áffana nára óomaqa suqáafa. Ínnee asumu aiqú quqára óomaqa faqa sakasée náidaqa miná áqu réeqa asumu aiqú quqára óomaqa fee qiaqa. ²³Moodáa áukuanaki qaarammoó kári aiqáma Isaraee máqannaasa moodáaqoo suqúfi qíní Yáaweesa Isaraee máqannaasa Ánutusa qimooqiaqa. ²⁴Qínee ánaamuru ínnee fínnatinai nífaqaseeqa misá maqa máaqa ínni nímisée ínni mi

maqa maaqána firaanáikámma nisaanaqa ínnee aiqáma áukuana qaaramoó kári moodáaqoo suqúfi ínneeqa Ánutusa qini Yáaweesa qífusaa márifanoo sía moó ánaamuru anirée inni maqa máaqa máreefaranoo.

²⁵Ínnee aandáù arusée tatúfirana suqá qímiraree qímasee sía innooqéemári pauraqána námufaqa féemu suqáaqa. Áinnaaqarara óomaqaki arusáinna aandáuna átaraasa fánnoo sía akaqáfa káqi márinanoo faiqée iaqáani.

²⁶Aiqáma áukuana indaarúqaa nárana áfiàna náraree qínnana Yáaweena náree máree múnu ámiaqa. Ínnee sía mimí fée sipsípafee arusée narí ánoona námma ánoonannái suqáaqa.

²⁷Yáaweefa mi ufánara Mooseena qímaminoo qinau. Anée aiqáma maa ufáusa ákara rúa. Maa ufáusa qinée aní fáqa Isaraee máqannaasa faqa moodáanaki qímá afeekai kámma qáunna ufana óosana márídanoo.

²⁸Miqí qímasoofanoo Mooseefa áaqanasaa Yáaweena faqa kísaasaa márinau. Qaara fasiqa níku nísauku taikásee 40 fáasaana fáqa eendáki fáqa nammári faqa nárana faqa sía neemarinau. Yáaweena moodáanaki kára sánda ufa óoni qárasaa ákara rinau.

Mooseefa Sinái áaqanaindari qúminau.

²⁹Mooseefa Sinái áaqanaindari Yáaweena sánda ufa ákara ríra óoniqara úqirafa qúminau. Mifá Yáaweena faqa ufá qíqinara miná óori áfiri dároo dáraa ímarufanoo narí sía minára írinau. ³⁰Áaroonafa Isaraee máqannaasa faqa Mooseena óori áfiri dároo dáraa ímaruna qáfamaseeqa ruffaida níanasaa máriqau. ³¹Mooseefa misá níndafamáseenoo Áaroonaa faqa faiqí firaasá faqa nárama quqásoofaqa aiqáma aniroofanóo ufa qíma níminau. ³²Adeedí aniroofanóo Yáaweefa Sinái áaqanasaa aiqáma sandufa Mooseena qímamu ufána qímanníminau.

³³Mooseefa qímanními taikáseenoo károo károonaikíra qamunna qumáree óorisaa rafáaqafinau. Miná óori qáfée ruffeefoora miqínau.

³⁴Mooseefa áqoosai káqikaa uiqaana maqaki kéeqafinoo qamunna uturúquseenoo Yáaweena fáqa ufa qímárinau. Qímaseenoo mádaanai ráudamafinoo faiqí ánaasee Yáaweefa qímamu ufana qíma níminau.

³⁵Qíma ními márufaqa misá miná óori qafóofanóo dároo dáraa ufanóo Mooseefa narí óorisaa qámunannai ititáseenoo qíma ními taikáseenoo quándaki Yáaweena faqa ufa qíraree qímasee úiqaana máaqaki kéeqafinoo kaifáa qamunna uturúqinau.

Idoóra fáasaanara qíra sándufa

35 ¹Mooseefa Isaraee máqanna faiqí ánaasee aiqáma suqúseenoo qíma níminau. Yáaweefa ínniara maa ufamaú fuaqée qidanoo.

²Qísauku dínni taikásee dínni ani moodáa marasée 6 fáasaanasaa aináiniaqée qinoo. Dínni ani qaaraikínoo 7 qini fíraa naaquqara idoora

faasaana máriannoo. Faiqí moó fannoo mi faasaanná aináininaqa ínnee miná kuqá áruaqa. ³Ínnee sía Sabáta faasaannásaa ínneeqa máaqaki suqá naaqa.

Mooseefa Yáaweena úiqaana máqa usakára ainaina ámiaqee qínau.

(Rafúdoo 25:1-9)

⁴Mooseefa Isaraee máqanna aiqáma kafáa maaqí qímasee qímanniminau. Yáaweefa maaqí qímasee naamúa qidanoo. ⁵Ínnee Ánutuna ámiraree qímasee nifaaqa asasínausa kóora faqa siruáa faqa booróosa faqa máree ániaqa. ⁶Ámiqira qámunna faqa sipsípa asausí dirindáasi ákirana faqa pánnoona ákirana faqa faéena ákirana faqa mimmi asausínnai áuqira qamunna faqa máree aniaqa. ⁷Sipsípa ákoona apata faéena ákirana faqa ooruku námmarikinaa ándau apata faqa akasia sáqari fáqa máree ániaqa. ⁸Qóoma qumbí maría fadameena faqa ámiqira afundí mári ainainná andaana rírana idáki adíasaafanoo adíafaa íra úndi márina faqa mi ainainná kai níkiqqa amoondunna adíee maría fadameenáki quqárara faqa máree ániaqa. ⁹Pupú óoniuqa faqa akaqá ámiqira óoniuqa faqa aanáiqi kírassa úriqararassa afisí maria eefooda qámunnánasaa faqa ámuqusasaa ititára qámunna sáa faqa quqéefandínna óonisa máree ániaqa.

Mooseefa Ánutuna úiqaana máqa kínaa áinaina

áuqaqera qímanniminau.

(Rafúdoo 39:32-43)

¹⁰Ínni kiqari óosana óosana áinaina áuqarana akoofásauqa kai aniréeqa Yáaweena úiqaana máaqaki aináina mifá naamúa qímaqaimau kai áuqaaqa. ¹¹Misá úiqaana máqa fáqa miná rafáaqafi mária qamunnána faqa miná anaanu faqa mi maqána usakára átunauqa faqa aunírira sáqari faqa óosuki faqa kooqíki faqa rakíqee fandínna saqárisa faqa saqári maqáki rakíqarana ámaaqa áuqirana faqa áuqaqa. ¹²Moodáanaki kíra bookísa faqa miná qaindúsira sáqari qára fáqa miná áfu faqa minásaa ititara qamunná faqa áuqaqa. ¹³Áiku faqáa qáinda faqa miná aindúsira sáqari qára faqa minásaa quqée maría ainainná fáqa auqaqa, Ánutuna ámifandínna feemuna faqa úuqaqa. ¹⁴Qóoma sáqari fáqa miná qóomauqa faqa miná óosana óosana ainaina faqa miná qéemari fadameenná faqa áuqaqa. ¹⁵Áfundí marína andaana rírana suqée maria qaidarána faqa miná qaindúsi maría saqari qandá faqa faiqí níkiqqa ámóondúnna adíemaria fadameenná fáqa áfundimarína andaana rírana faqa úiqaana máaqa kooqí qamunna fáqa auqaqa. ¹⁶Aandáu tatúfirana suqée mária qaidarána faqa miná fukaá ásaana booróosannai áuqirana fáqa miná qaindúsira sáqari qara faqa miná óosana óosana áinaina faqa nammári áuqara dífaani fáqa miná óosana faqa áuqaqa. ¹⁷Dapusáa díri maría

qamunnána fáqa dapu sáqari fáqa saqári kurádee maríana óosana ámaaqa áuqiranáuqa faqa dapu kooqíki kéeqee mária qámunnana fáqa auquqa. ¹⁸Kafáa dapu fáqa úiqaana máaqa apúpükáuqa faqa miná rumbée maria sánda aináiná faqa áuquqa. ¹⁹Áaroono idaaqíra qámunna faqa miná faiqi námu qamunna faqa úiqaana máaqaki náaquqara óosiranaki aanáiqikira sáika máraidaqa afisífandínna qamunnana faqa mi aiqama ainainná áuquqa.

Faiqí ánaasee Yáawee finnai óosana óosana aináina máree ániqau.

²⁰Mooseefa mi ufána qíma nímisoofaqá faiqí ánaasee irisée dáraaniqau. ²¹Nifaaqa asasusá mi ainaináusa Yáaweena míni amisoofaqá mi ainaináusannai Yáaweena úiqaana máqa usakáqau. Yáaweena amooqifándinna áinainausa faqa aanáiqikirausa afisífandínna qamunnáusa áuqifandínna ainaináusa faqa máree ániqau. ²²Faiqí ánaasee Yáaweena ámirara nídimarusa misá kai nifaaqa áuqímaru ainaináusa níkiqqa asausí rumbée marú pinnána faqa náaqoo kinaa fídinaanu faqa nísaukuki quqée maru isaaqamána faqa ninukakí rúfi maru kukukakána faqa óosana óosana ainaina nifaaqa áuqi máruna kóorannai áuqiránáuqa míni Yáaweena ámidee qíqa míni quqáqau. ²³Akaqáusa ámiqira qámunna maqéusa faqa sipsípa asausi dirindáasi ákiranee pánnoona ákiranee faéena ákiranee maqéusa faqa mimmi asausínnai áuqira qámunna maqéusa faqa sipsípa ákoona apata faéena ákirana maqéusa faqa ooruku námmariki máru aandauná apata maqéusa fáqa máree ániqau. ²⁴Siruáa fáqa booróosa faqa Yáaweena ámirara amanaíkusa máree ániqau. Akaqáusa akasia sáqari Yáaweena úiqaana máqa usakárana amana maqéusa marée ániqau. ²⁵Akoofása anaaseeuqa óosana óosana ámiqira sánda sipsípa asausínnai dirindásianda faqa fáeenanda faqa pánnoona áriranda faqa súfirana míni quqáqau. ²⁶Misa mimmi asausínnai faqa súfimariqau. ²⁷Faiqí firaasá aanáiqikirausa úriqarana qamunnasáa faqa ámuqusasaa faqa quqáaqeera faráafana óoniua faqa firaa feefaura áqímaru ámiqira oonísa faqa maree ániqau. ²⁸Kafaa misá adíafaa ímaru ainaináusa óosana óosana faqa qóoma qumbí marú fadameennána faqa níkiqqa ámoondunna adíee marú fadameennana faqa adíafaa íra áfudimarú ainaina aindirirána idáki téeqimmasoofano adíafaa íra áfundi marúna faqa máree ániqau. ²⁹Isaraee máqannaasa faiqí ánaasee Yáaweena ámirara nídimarusa Yáaweefa Mooseenara áuqaanífeera aakápoo áinainausa máree ániqau.

Yáaweena úiqaana maqa usakáaqéera mara quqánau.

(Rafúdo 31:1-11)

³⁰Mooseefa kaifáa Isaraee máqanna maaqí qímasee qíma niminai. Yáaweefa faiqí moó miná áuqu Beesareerana Urina ámaaku Hurana

ánaiqi Yúdana átikínaana mara quqéeno. ³¹ Yáaweefa Beesareerána aiqáma ámiqira ainaina áuqaanifeera narí maraquna afeeka umbiqá ámaqeenoo. Aiqáma áinaina áuqirana akoofásaikirana faqa amanaikírana faqa óosana óosana áinaina amana áuqira írirana faqa áminoo.

³² Yáaweefa Beesareerána óonu máfi irisée áuqara írirana amisaifanoo mifa kóorannai faqa siruáannai faqa boróosannai faqa óosana óosana áinaina áuqirana akoofása máridanoo auquannoo. ³³ Kafáa mifa ámiqira óoni ateekekemariá írirana faqa kóorannai mi oonína quqárana ámaqa áuqira írirana faqa saqárisaa óosana óosana ainaina amana áuqira írirana faqa amiqaifanoo áuqáannoo. ³⁴ Ooqooriabana Aqisamakana ámaaku Dannana óosanakinaana fáqa Yáaweefa ínniki quqáqai fanoo mifá faqa Beesareerána dadaaqianifeera máridanoo. Yáaweefa miqandá akaqáusa uqannífiqáaqee írirana faqa níminoo. ³⁵ Yáaweefa óosana óosana áinaina nísaukunnai áuqarana akoofásaikirana nimiqai faqá máridaqa. Óonisaa ákararirana faqa óosana óosana ámiqira ákara ríra írirana faqa ámiqira qámunna afundára írirana faqa sipsípa asausí dirindaasi ákiranannoo faqa pánnoona ákiranannoo faqa faéena ákiranannoo faa akaqá qamunna áuqira írirana faqa níminoo. Nimisaifaqá miqandá óosana óosana áinaina áuqira írirana akoofása qára máridaqa.

36 ¹ Mooseefa Isaraee máqannaasa qíma nímidanoo qinau. Beesareerána fáqa Ooqooriabana fáqa miqandá dadaaqí marúsa óosana óosana áinaina áuqirana akoofásaikira írirana Yáaweefa nimiqoosá aiqáma áinaina Yáaweefa naamúa qundée kai másee náaquqara uiqaana máqa áuqaaqa.

Faiqí ánaasee moómoo áinaina máree ániqau.

² Miqí qímaseenoo Mooseefa Beesareerána fáqa Ooqooriabana fáqa Yáaweefa aiqáma áinaina áuqira írirana akoofásaikírana nímiraru fasiqausa faqa náarama quqáseenoo qímannimainau. Doo ínnée óosana arasée áuqaaqa. ³ Isaraee máqannaasa Yáaweena ámideequú áinainausa míni soo fanoo Mooseefa mi ainainira fasiqáusa nímu faqa áuqimariqau. Faiqí ánaasee eedoo qímasaida aiqáma kanánaana Ánutuna ámidee quú áinainausa káqikai máridaqa Mooseefunnái múnú quqée maríqau. ⁴ Náaquqara máqa usakée márusa moómoo ainaina qáfamasee náriqa aináinirana mínnisee Moosee finnaí óonuree qímamiqa qiqau. ⁵ Faiqí ánaasee moómoo áinaina aabaa fáqa máree ánidammia. Yáaweefa maasára áuqaaqee qímaqaina amana mínisee aabaa fáqa mínisaafannoo káqi fífau máriannoo.

⁶ Mooseefa miná iriséeno ufa quqásoofaqá aiqámausa qímannímiqa qiqau. Faiqí ánaasee sía moó fannoo kafa moó áinaina náaquqara úiqaana máqa usakáaqeera máree ániaqa. Miqí qímasee qimanímufaqá faiqí ánaasee miná iriséeqa sía kafáa máree ániqau. ⁷ Indaarú míni qoo

áinainausa aiqáma áinaina taikárana amana fáqa fíqaramásee aabaa faqa máree ániqau.

Misa Ánutuna úiqaana máqa usakáqau.
(*Rafúdo 26:1-37*)

⁸Írirana káaqa fíqararausa kai indaarúqaa qamunna úiqaana máqasaa ákirana áuqiqu. Sipsípa asausí dirindáasi ákirana faqa pánnoona ákirana faqa faéena ákirana faqa sufusée ámiqira qamúnna áuqusee áqoosa faqáa áandau amana áuqusee minásaa atooqasee akúniqau. Miqímmáseeqa mináúqannái qísaukuqara taikásee 10 firaa qamunna áuqusee moodáanaki akúniqau. ⁹Mi aiqama qamunnáusa amana amana kai 12 metres kísaaqa miná qúsa 2 metres máriani. ¹⁰Mi qamunnáusa moodáannai qísauku 5 marasee ootúpamásee akúniqau. Dinni qísauku taikásee 5 faqa miqíkai iqu. ¹¹Miqímmáseeqa mi qamunna qandá átiqara dirindáasi árira qámunnannai anaanu áuqúsee moodáanaki ootúpaqau. ¹²Firaa qamunna áti máu anaanu 50 áuqiqu. Moó qámunna faqa miqí kai íqa moó qámunna sáa qaraa anaanu amummaqa kai auqíqau. ¹³Kóora qumáree túrimmandee qúsa táfara foorá saaeemmá qumáree dínni dínni anaanuki upeekásoofanoo mi qamunna qandá moodáaraa foo inóo márinau.

¹⁴Úiqaana máqasaa ákira qamunna firaaná mimmí asausínnai 11 áuqiqu. ¹⁵Misá aiqáma moodáa kárirana kai auqiqu. Mina kísaaqa 13 metres amana márianoo miná qúsa fannoo 2 metres amaná márinau. ¹⁶Mi qamunnáusa moodáannai qísauku taikásee 5 qamunna akunúsoofanoo moodáa qamunnaika máfinau. Kafaa moodáannai qísauku taikásee dinni ani moodáa marasee 6 narísaa narísaa akunúsoofanoo firaanáikinai. ¹⁷Qamunna átimau anaanu 50 akúniqau. Moo átimau faqa mina amummaqa kái akúniqau. ¹⁸Booróosannai táfara foorá áti saaeemmásee 50 áuqusee minánnoo dínni dinni anaanuki áususee ootúpamásoofanoo moodáa qámunnara foora márinau. ¹⁹Kafáa misá úiqaana maqa akuámaqara qámunna sipsípa akoona apata faéena ákiranannai moó áuqiqu. Ínaaqianna amúaaqa ákirana ooruku námmarikinaa áandau apatannái áuqirafa márinau.

²⁰Misá akasia sáqarinnai kai náaquqara úiqaana máqa átuna áuqusee kurádaqau. ²¹Maaqí mándee máaqa átuna áuqiqu. Saqári dínni dínni kurádarafa 4 metres márinau. Miná ausana qúsa 66 centimetres amana kái áuniriqau. ²²Aiqáma atuna maqáki rakíqaranara irisée áti óoqíqaramásee atekáqau. Aiqáma máaqa atuna miqí kaimásee atekaqau. ²³Misá súani áfu ataaqéenni south kísaaqandanai máaqa átuna 20 narísaa narísaa apámandee kurádaqau. ²⁴Máaqa atuna óosana sía maqáki káqi rakíaqau. Siruaannai ámaaqa áuqusee minakí kurádaqau. ²⁵Misá uqaana máqa súani dinni ataaqéenni north kísaaqandanai máaqa

atuna 20 narísaa narísaa apámandee kúradaqau. ²⁶Máaqa atuna sía maqáki káqi rakíaqau. Siruáannai 40 ámaaqa áuqusee minakí máaqa atuna kúradaqau. ²⁷Súani kéeqemari qaannai west úiqaana máqa urúanatinai máaqa átuna dínni qísauku taikásee dínni ani moodáa marasée 6 narísaa narísaa apámandee áuqiquau. ²⁸Máaqa dínni dínni munu raqáranaki kafáa qaaraqánda áuqusee kuradaaqa. ²⁹Raudáranaki máaqa átuna óosanaki apámmasee kurádama soofanoo ámiqimasee narísaa narísaa apínoo márínau. Máaqa átuna rakíqarana óosanaki rumbá atukarasée miqí kai mámaree mirínni múrufi saqau. Dínni dínni munu raqáranaki miqí kaimmiqau. ³⁰Miqímmaseeqa máaqa átuna 8 óosanaki siruáannai qaaraqánda qaaraqánda ámaaqa áuqusoofanoo 16 márínau.

³¹⁻³²Misá aunírifandinnana akasia sáqari 15 máraqau. Úiqaana maqa dínni dínni ataaqée faqa urúanai faqa fáifa faifannóo aunirúmasoofanoo máaqa atukárama qumáranau. ³³Mi maaqa atunná aunírira saqari fánnoo máaqa amana kái dínni dínni ati márínau. ³⁴Máaqa atuna aiqáma kóorannai kai rafáaqa fiqau. Máaqa átunamau aiqáma kóorannai kai anaanu mámaree fiqau. Aunírifandinna saqárisa faqa kóorannoo mi anaanusáki rafáaqa fiqau.

³⁵Misá sipsípa asausi dirindáasi ákirana faqa pánnoona ákirana faqa faéena ákirana faqa sufusée minánnái ámiqira qamunna áuqiquau. Miqímmasee mi qamunnánasaa angiroo níqoosa faqaasa nimana áuqiquau. ³⁶Mi qamunnána dírianee qímasee qaara fáqa qaara fáqa 4 átuna akasia sáqari atekásee kóorannai rafáaqafusee kúradaqau. Mina atimau kóorannai qamunna dírifandínna anaanusa áuqiquau. Mi saqarisa óosanaki siruáannai ámaaqa áuqusee minakífa kúradaqau. ³⁷Úiqaana máqa kooqíki ititéefandínna qámunnana sipsípa ásausí dirindáasi ákirana fáqa pánnoona ákirana fáqa faéena ákiranannai faqa marasée kooqíki dírifandinna ámiqira qamunna áuqiquau. Óosana óosana sándannái mooká máakira áinainauqa mi qamunnánasaa áuqiquau. ³⁸Mi qamunnána dírifandinnana moodáannai qísauku 5 akasia sáqari marasée kóorannai mina átimau rafáaqafusee qamunna dírifandínna anaanu áuqusee quqáqau. Mi atunnána qumáranifeera kóorannai saqári kukúqamasee átimau auníríqau. Miqímmasee booróosannai moodáannai qísauku 5 atuna óosana ámaaqa áuqusee minakí kúradaqau.

Ínnee moodáanaki kúra ufa mári bóokisana áuquaqa.

(Rafúdo 25:10-22)

37 ¹Beesarerafa narí dadaaqí márusa faqa akasia sáqari marasee minánnai moodáanaki kúra bookisa áuqiquau. Miná kísaaqa 110 centimetres áuqiquau. Miná qúsándanai faqa miná kúradarafa faqa amana amana kái 66 centimetres amana áuqiquau. ²Misá ámiqira koora marasée

túrimmásoofanoo ausirúmafufaqa minánnái kai bookísa adísáa faqa aundurái faqa ititaqau. Mi bookísana áfaimau kóorannai ámatookika másee rafáaqafiqau. ³Misá kóorannai qaindúsi fandínnana ámaaqa qaara faqa qaara faqa 4 áuqusee aiqáma áikusaa quqáqau. Dínni áikusaa qaara qánda dínni áikusaa qaara qánda quqáqau. ⁴Misá akasia sáqari qaindúsi fandínna qanda kóora túrimmandee ausirúma qumáree minánnai kukúqiqau. ⁵Kukúqammaseeqa dínni dínni ámaaqa áuquqoonaki áusiqau.

⁶Bookísa afu faqa kóorannai kai áuqiqau. Miná kísaaqa 110 centimetres amana márínau, miná qúsa 66 centimetres amana márínau. ⁷Misá kóora túrimáseenoo bookísa áfu áuquseeqa minánnai kai dínni dínni qangiroo qaaraqánda nimana áuqiqau. ⁸Afu dínni átinni moó qángiroo amana áuqusee dínni moó qangiroo amana áuqiqau. Áfu faqa mi qangiroo qandá nimana faqa moodáa kóorannai kai áuqiqau. ⁹Mi qangiroo qandá bookísa áfusaa quqásoofaqa nóori narí qáfee narí qáfee iqá máriqau. Miqandá níqoosa uqéerasoofanoo bookísa áfusaa ititánoo márínau.

Misá áiku faqa teeboora áuqusee Yáaweena ámiraree qu féemuna miqóo quqáqau.

(Rafúdo 25:23-30)

¹⁰Beesareeráfa akasia sáqarinnoo teebóora áuqináu. Miná kísaaqa 88 centimetres márínau. Miná qúsa 44 centimetres márínau. Miná kúradarafa 66 centimetres márínau. ¹¹Mifá ámiqira kóora marasée túrimmasoofanoo ausirúma fufanoo minánnai teebóora rafáaqa fúsee kafáa moonnáí teebóora átiqara fíqu fíqumma rafáaqa fináu. ¹²Mifá teebóora átiqara fíqu fíqumma 8 centimetres amana ititásee miná áfaimau kóorannai rafáaqa fiqau. ¹³Mifá kóorannai qaindúsi fandínnana ámaaqa 4 áuqusee teebóora aiqáma áiku námusaa quqánau. ¹⁴Teebóora áfai ameemaanandanai qaindúsi rana ámaaqa áuqináu. Mifa mi anaanúsa áfai ameemaanai ququseenoo atukaránau. Atukarasáinaqa aindúsira sáqari minakí áusúaqeera atukuránau. ¹⁵Mifá akasia sáqari qaindúsi fandínna qanda kóorannai kukúqináu. ¹⁶Mifá ámiqira kóorannái kai teebóorasaa quqéefandínna pírita kaafáusa faqa kísaaqa káafauqa faqa Yáaweena ámifandínna úainna adíara pírita uqnaurírana faqa áuqiqau.

Misa qóoma qumbífindinna aikána áuqiqau.

(Rafúdo 25:31-40)

¹⁷Misá qóoma qumbira áika ámiqira kóorannai auqíqau. Misá kóora túriiseeqa minánnai kai qooma qumbíra aika óosana faqa adaká faqa ásaanauqa faqa áuqiqau. Mi asaanáusa saa mi kooránannai kai taatuqée áqama áfufeenári márindee máseeqa káafara foorá afisú ámaqáqau. ¹⁸Mi qóoma aikáusa qísauku dínni taikásee dínni áni moodáa marasée 6

márinau. Dínni qaaramoó dínni qaaramoó márinau. ¹⁹Aiqáma mi asaana namúna átimáu kóorannai taatuqée áqama áfufeenári márindee másee afaaqa áuqiquau. Mi afufeenariráfa téeqnóorina aqamara foorá márufaqa mi asaana namúna sáa áuqiquau. ²⁰Miná adaká sáa qaara faqa qaara faqa 4 saa taatuqée áqama téeqnóorina aqamara foorá áuqiquau. ²¹Moodáa aqama indarúqaa ásaana qara ámeemaanai márinau, kafaa miná múrufi ásaana qara ámeemaanai moó áqama márinau. Kafaa miná múrufi ásaana qara ámeemaanai moó márinau. ²²Ámiqira koorá turiiseeqa minánnai kai qóoma óosana faqa ásaanauqa faqa áfufeenarirana faqa áuqiquau.

²³Misá ámiqira koorannai qóomauqa dínni taikásee dínni ani qaara marasée 7 qóoma áuquseeqa mi asanáusa átimau quqáqau. Miná úfaqa faqa dandá afaqée máriana faqa áuqiquau. ²⁴Qóoma quqára áika ámiqira kóorannai 34 kilogram umaara amana kái marasée áuqiquau.

Ámiqira úndimari munána suqára qáinda áuqiquau.

(Rafúdo 30:1-5)

²⁵Misá akasia sáqari marasée ámiqira afundí mari ida munána áreefandínna aidarána áuqiquau. Mi aidaráfa dínni dínni amana kái márinau. Miná kísaaqandanai 45 centimetres márinau. Miná qúsandanai miqí kai ínoo 45 centimetres márinau. Maqásaa qari óoru fírafa 90 centimetres márinau. Miná qára qaara faqa qaara faqa ati moodáa sáqarinnái kai burimakáu aanairá foorá auqiquau. ²⁶Miná áfu faqa aanai fooqána faqa ataaqée qara faqa ámiqira kóorannái kai rafáaqafúsee kóorannai miná fíqu fíqumma áuqiquau. ²⁷Kóorannai qaaraqánda anaanu áuqusee dínni moó dínni moó quqásoofanoo qaindúsifandína sáqarina atukarammá qumáranau. ²⁸Mi qaindusira saqari qandá akasia sáqarinnai áuqusee kóorannai rafáaqafiquau. ²⁹Misá náaquqara fadameenna Yáaweenaindi fee qímasee nikiiqa ámoondunna adíee fandínnana áuqiquau. Idáki quqásaafanoo adífaa íra úndimari pauraqára ámiqira úndimari fadameennará foorá áuqiquau.

Misá fadaméena faqa pauraqa faqa ámiqira ída

múna úndianiféera áuqiquau.

(Rafúdo 27:1-8)

38 ¹Beesarerafa akasia sáqari marasée minánnai tatúfirana suqára qáinda áuqinai. Miná kísaaqandanai faqa qúsandanai faqa amana amanakai 2.2 metres márinau. Maqá sáaqari kúradarafa qaara faqa qaara faqa 4 amana 1.3 metres márinau. ²Miná qaara faqa qaara faqa 4 átisaa aanairá foorá áuquqoofanoo márinau. Tatúfira qáinda moodaa saqari fánnoo kai átimau faqa qámabaanai faqa aanai faqa moodáa sáqarinnai kai áuquqoofanoo márinau. Mi aiqama ainaináusa

booróosannai rafáaqa finau. ³Mi tatufirána suqée maría qaindánasaa suqée maría ainaináusa booróosannai kai auqinai. Dandá afaqára fútufitauqa faqa savóorauqa faqa uqnauríra píritauqa faqa táfa fooqáa irana áti saae írana faqa idá qáuni afaqée mária futufitáusa faqa aiqáma booróosannai kai áuqinai. ⁴Mifá fukaasána booróosannai áuquseeno tatúfira bookisa aundurái kasaaqái óoqeeqásee qámabanai quqánau. ⁵Tatúfira qáinda átiqara anaanu qaara fáqa qaara fáqa 4 áuquseeqa bookísa átiuqasaa rumbáqau. Misá aindúsi fandínna sáqari qánda upeekáaqeera rumbáqau. ⁶Mifá akasia sáqari tatúfira qáinda aindúsifandínnana qaaraqánda maraséeno booróosannai miqandá rafáaqafinai. ⁷Mifá akasia sáqári marasée anaanu áuquqoonaki áusinau. Tatúfira qáinda indooíra saqarinnai kai aundurá faqaana áuqinai.

Firaa pirita nammári áuqèe fándinnana áuqinai.

(Rafúdo 30:18)

⁸Uíqaana máqa kooqíki dadaaqí maru ánaaseesa náriqa booróosannai áuquqoo tánukana Beesareerána ámufanoo minánnai nammári áuqara difaanína faqa miná óosana faqa áuqinai.

Yáaweena úiqaana máqa dapú áuqu fíqu fíqu iqau.

(Rafúdo 27:9-19)

⁹Ámiqira sanda sufusée áuquqaa qámunnanannóo úiqaana máqasaa quqúsara foorá áuqu ititánau. Súani áfu dínna ataaqeenni (south) miná kisaqa fánnoo 44 metres márinau. ¹⁰Mi qamunnána dírifandínnana booróosannái dapu 20 áuqusee mina kúradeefandínnana ámaaqa miqí kai másee 20 áuquseeqa siruáannai táfara foorá miná amana kái áuqusee aunírifandínna sáqarina faqa minánnai kai áuqiqu. ¹¹Súani áfu dinní ataaqéenni undée kai íqa dínna ataaqeenni faqa miqí kai miqáu.

¹²Súani kéeqee marú qáannai dapu qúsandanai miná kisaqa 22 metres márinau. Miná dapu sáqari 10 faqa mina ámaaqa áuqirafa faqa 10 kái márinau. Qamunna dírifandínnana táfarafoo íranauqa faqa aunírifandínna sáqarisa faqa siruáannai kai áuqiqu. ¹³Súani óosana qaannai kooqí márutinai aqa urúanai inóo máruna amana kai 22 metres márinau. ¹⁴⁻¹⁵Mi kooqína dínna dínna dírifandínna qamunnafa 6.6 metres márinau. Mi kooqína dínna dínna qaaramóo dápu faqa miná ámaaqa faqa dínna dínna qaaramóo faqa miná ámaaqa faqa márinau. ¹⁶Aiqáma qamunna dapusaa dírinoo márufa ámiqira qámunna kai áuqirafa márinau. ¹⁷Aiqáma dápu fíqu fíqu írafa siruáannai rafáaqa fúqaa saqárinasaa ootúpanoo márinau. Minásaa qamunna dírifandínnana táfara foo íranauqa siruáannai kai áuqiqu. Miná dapu átimau faqa siruáannai kai rafáaqa fíqau. Mi saqarísa rakíqeefandínnana amaaquqa booróosannai áuqiqu.

¹⁸Kooqísaa ititára qámunna ámiqirafa márínau. Misá sipsípa asausi dirindáasi ákirana faqa pánnoona ákirana faqa faéena akiranannái faqa sufusée mi qamunnana áuqiquau. Áuquseeqa ámiqira sándannai óosana óosana ainaina amana áuqiquau. Mi qamunnána kísaaqa fannoo 9 metres márínau. Miná qúsa fannoo 2.2 metres márínau. Mi kooqína qámunna dapu rakíqarana amana kái márínau. ¹⁹Misá mi qamunnána dapu sáqari qaara faqa qaara faqa kooqíki rakíqaranasaa díriqau. Mi dapúsa óosanaki booróosannai amaaqa áuqusee minakí rakíaqau. Mi dapúsa áti rafaqafirana faqa auní rúmaqàa saqárisaa faqa táfara foorá íranauqa faqa siruáannai kai áuqiquau. ²⁰Úiqaana máqa átimau apúpuka árifandínna áikausa booróosannai kai áuqiquau. Úiqaana máqa dapu rakíqarana qumáranífee qímasee apúpuka áqoosai faqa áfuqai faqa aruqaafá aiqáma booróosannai áuqira apupuka kai márínau.

**Misá kóora faqa siruáa faqa booróosa faqa marasée
Yáaweena úiqaana máqaki minánnai aináini máriqau.**

²¹Yáaweena úiqaana máqaki qaara oonisáa qísauquqara 10 sánda úfa ákara rírafa márínau. Mi maqánaki aináini marúna kóora faqa siruáa faqa booróosa faqa márínau. Aanáiqikirana Áaroona ámaaku Itamarafa Reefina áiku ásauku qímannimi márufafa misa mi koora ainaináusa ásaana rúmasee ákara rímariqau. ²²Beesareerafa Urina ámaaku Hurana ánaiqi Yudana áti márufa mifá aiqáma ainaina Yáaweefa Mooseena qímámúndèe kái másee áuqinai. ²³Miná dadaaqí márufa Ooqooriabafa márínau. Mifá Aasamakana ámaaku Dannana áti márínau. Mifá óonisaa óosana óosana ainaina amana áuqi marúfa márínau. Mifa sipsípa asausí dirindáasi ákiranannái faqa pánnoona ákiranannái faqa faéena ákiranannai faqa ámiqira sánda sufusee ámiqira qamunna áuqimarúfa márínau. Kafa mifá óosana óosaná ainaina amana áuqirana akóofása márínau. ²⁴Aiqáma kóorauqa náaquqara úiqaana máqa usakárara Yáaweena ámidée qufá miná ummaara úiqaana máqakinaa ainainauqa amana másee qáfee máru sikeerána amana 998 kilogram máree ániqau.

²⁵⁻²⁶Aiqáma fásiquauqa 20 aukuana faqáasa núqu marasoofaqa misá nambáqa 603, 550 fasiqauqa takísa munnimma áqi máriqau. Mi takisána áqusoofaqa mi siruaaná qumáree úiqaana maqa síkeerasáa diriséeqa qáfoofanóo 3,430 kilograms márínau. ²⁷Máaqa atuna óosana ámaqa áuqirafa 100 márínau. Mi siruáana moodáanaki ásaana rúmasoofanoo 3,400 kilograms márínau. Náaquqara úiqaana máqaki qamunna díri marú sáqarisa rakíqarana ámaqa faqa máaqa átuna rakíqarana ámaqa aiqáma moodáa moodaa 34 kilograms kai márínau. ²⁸Miqímmáseeqa akaqá síruua 30 kilograms amana káqi márúnannoo aunírira sáqari faqa átuna rakíqarana áti máu faqa qamunna dírirana táfara foo írana faqa áuqiquau.

²⁹Yáaweena ámu booroosána umaara fannoo 2,425 kilograms márínau. ³⁰Mi booroosánannai Yáaweena úiqaana maqa kooqíki saqári rakíqarana ámaaqaúqa áuqíqau. Aandàu tatúfira qáinda fáqa miná fukaa ásáana fáqa minakí suqée marú áinainausa fáqa minánnai kai áuqínau. ³¹Dapu sáqari rakíqarana ámaaqaúqa fáqa kooqí saqári rakíqarana ámaaqaúqa fáqa úiqaana máaqa apupukauqa fáqa dapu fíqu fíqu írana apúpukauqa fáqa aiqáma mi booroosánannai kai áuqíqau.

Aanáiqi kírása qamunna áuqíqau.

(Rafúdo 28:1-14)

39 ¹Misá sipsípa asausí dirindáasi ákirana fáqa pánnoona ákirana fáqa faéna ákirana fáqa marasée aanáiqikírása náaúqara óosiranaki aináiniaqéera ámiqira qámunna áuqíqau. Áaroonaa aanáiqikíra qámunna fáqa Yáaweefa Mooseena qímamúndee másee áuqíqau.

²Misa sipsípa ásausí dirindáasi ákirana fáqa pánnoona ákirana fáqa faéna ákirana fáqa kóora sánda fáqa sufuséeqa eefooda qámunna áuqíqau. ³Misa koorá túriisoofanoo adamanáika máfufafa tiritándara foorá aukíseeqa sipsípa asausí dirindáasi ákirana fáqa pánnoona ákirana fáqa faéna ákirana námu fáqa sufuséeqa ámiqira qámunna áuqíqau. ⁴Eefooda qámunna anaanu qaaraqánda fánnoo áururusaa áakandiáninnana áuqusee éefooda qamunnasaa dínni dínni rumbáqau. ⁵Miná oóiqanda íaninnana ámiqira qámunnannai eefooda qámunna áuqundee kai másee áuqíqau. Mifá eefooda qámunnasaa akúnirafa márínau. Yáaweefa Mooseena qímamúndee kai ìqau.

⁶Eefooda anaanusáa ákumáaqa óoni qaaraqánda pupú óoni marasée dínni ánaanusaa moó dínni ánaanusaa moó quqásee Yakooboona faiqi námu qísaukuqara taikásee qíkunni óoqu qaara marasée núqu mi ooni qandásaa ákara ríqau. ⁷Miqímmasee áururusáa eefooda qámmunna áakandammásoofanoo Yakooboona faiqi námu qísaukuqara taikasee qíkunni óoqu qaara marasée 12 Isaraee máqannaasa kíkíqa úsinoo márínau.

Nímuqusasáa rumbára qámunna áuqíqau.

(Rafúdo 28:15-30)

⁸Eefooda qamunna áuqu ainaináusannoo kai ámuqusasaa rumbára qámunna áuquseeqa moodáa kárira ákara kai ríqau. ⁹Mi qamunnána tukáandasoofanoo aiqáma áti amana amana kái 22 centimetres márínau. ¹⁰Misá óoni ámiqirana firaa feefauru áqimaríana kai marasée qaara fáqa qaara faqaki mi qamunnánasaa padíqau. Indaarúqaa pádiranaki moó óoni áuqu rubi fáqa moó óoni toopasa fáqa moó óoni ganeeta fáqa minamúna padíqau. ¹¹Miná ánaaqíanna padiranaki moo óoni áuqu eemeerara fáqa moó óoni auqu safairee fáqa moó óoni auqu daimánna

faqa minamúnannai padíqau. ¹²Miqandá múqufi padiranaki moó óoni áuqu teerakoisa faqa moó óoni áuqu agatee faqa moó óoni áuqu ametisa faqa minamúnannai padíqau. ¹³Ínaaqiana átimau padiranaki moo óoni áuqu beerira faqa moó óoni áuqu kanirianna faqa moó óoni áuqu yasapaa faqa minamúnannai padíqau. Mi oonísa kóorandannai ámuqusasaa máru qamunnnasáa isooqa áraqau. ¹⁴Mi oonísa moodaa moodáa óoni fannoo Yakooboona faiqi námu qísaukuqara taikásee qíkunni óoqu qaara marasée 12 Isaraee máqannaasa kíkíqa úsinoo márínau.

¹⁵Misá nímuqusasaa rumbárana ánaanuu ámiqira koorannai áuqira sándannai séenándara foorá áuquseeqa moodáanaki quqásee afundásee dínni dínni áti saa qusíqau. ¹⁶Kóorannai anaanu qaara qánda áuqusee ámuqusasaa rúfuaninna qámunnana mirínni átisaa qara qúsíqau. ¹⁷Qaaraqánda séenanda kóorannoo afundáranannai mi anaanu qandáki qusíqau. ¹⁸Mi sandána áti qárannai áururusaa kóorandannai óoni isooqa aruqaanáki ootúpaqa. Miqímmasoofanoo áururusaa eefooda qámunnasaa rumbánu. ¹⁹Kafáa nímuqusasaa rufmarianna anaanu qaara qánda kóorannai áuqusee aunduráindari átisaa mi anaanúna rumbásoofanoo eefooda qámunna mámmaaqai márínau. ²⁰Kafáa qaaraqánda ánaanuu kóorannai áuqusee áfunni qumu máru eefooda qamunnánasaa aqaasanái ámiqira qámunnannai súfirana ooíqandi márúna áakaariqara rumbáqau. ²¹Nímuqusasaa diri maría qamunnánasaa anaanukí dirindáasiandannai súfira sánda usuakí eefooda qámunnasáa qaraa anaanuki ususée rumbáqau. Miqimmásoofanoo ámuqusasaa ititára qamunna sía kási kásínau. Yáaweefa Mooseena qimamúndee kái iquau.

Ínnee akaqá qámunna aanáiqi kírausaindi auquqa.

(Rafúdo 28:31-43)

²²Misá eefooda qámunna meeáqoo qáraana áuqirara dirindáasi ákira sípsipa ásausinnai kai qamunna kísaaqa áuqíqau. ²³Misá anuka ámaaqa áuqíqau. Qamunna raqándaammásee akunúsoofanoo anuka upeekóofanoo sía anaqínau. ²⁴⁻²⁶Mina áti máu raqándaammásee akunúseeqa saqári aqama faqa káqikaa biru kóorannai áuqirana faqa mina átimau qusíqau. Dirindáasi ákira sípsipa ásausí faqa pánnoona ákiranannai faqa faéena ákiranannai mi saqari aqamána amana áuqíqau. Áuquseeqa mi saqari aqamána aqa kóorannai áuqira bíru faqa qamunna átimau moó máfi quqée moó máfi quqée iquau.

²⁷⁻²⁹Misá sípsipa asusí dirindáasi ákirana faqa pánnoona ákirana faqa faéena ákirana faqa tiríta uqanna namu faqa sufusée Áaroona narí faiqínámu siútauqa faqa Áaroona úriqarara qata faqa miná faiqínámu káqikaa qatauqa faqa áuqíqau. Áuqusée ooíqanda íaninnana minánnai kai áuquseeqa óosana óosana ákarannoo afaaqa áuqíqau. Miqímaseeqa

misá tarausísa tiríta uqannánnai áuqíqau. Yáaweefa Mooseena qímamúndee kai íqa aiqáma áinaina áuqíqau.

³⁰Misá ámiqira kóorannai níqinaaqa rumbéemaru doodapaanínara foorá áuqusee minásaa Ánutunaindi fee qímasee ákara ríqau. ³¹Misá doodapáani dirindáasiandannai áuqirana marasée qátasaa quqásee akúniqau. Yáaweefa Mooseena qímamúndee kái iqau.

Dóo aígama sáika taikanau.

(Rafúdo 35:10-19)

³²Miqímasee Yáaweena úiqaana maqá taikáqau. Isaraeena áiku ásauku Yáaweefa Mooseena qímamúndee kaí aiqáma ainaina iqau. ³³Misa úiqaana maqa faqa miná rafáaqa fímaria qamunnana faqa miná anaanu faqa mi maqána úsakara átunauqa faqa aunírira sáqari faqa óosuki faqa kooqíki faqa rakíqee fandínna saqárisa faqa saqári maqáki rakíqarana ámaqa áuqirana faqa maree Móoseefa márunnai múnú quqáqau. ³⁴Sipsípa ákoona ápata faéna ákirana minánnai úiqaana máqasaa ákirana fáqa ooruku námmarikinaa áandau apata úiqaana máqasaa ákirana fáqa káaqa náaquqara óosiranaki ititára qámunna fáqa máree múnú quqáqau. ³⁵Misá moodáaniki kíra bókisa qaara óoni minakí márúna faqa miná áfu faqa miná qaindúsira saqari qara fáqa máree múnú Mooseefa unnái quqáqau ³⁶Misá áiku faqáa qáindá faqa minásaa mári ainaináusa faqa Anutuna áfusaa quqára femu faqa maree múnú quqáqau. ³⁷Misá ámiqira kóorannai áuqira qóoma sáqari faqa miná qóomauqa faqa mina óosana óosana áinainauqa faqa mi qoomáusa fadaméena faqa máree munu quqáqau. ³⁸Kóorannai áuqira áidara faqa Yáaweenaindi fee qímasee útaaqama ámaqasee adía nímaqee maría fadameenná faqa áfundi marí pauraqána faqa úiqaana máqaki kooqí ititára qámunna faqa máree munu quqáqau. ³⁹Booróosannai áuqira áidara faqa mina fukaa ásaana booróosannai áuqirana faqa mina qaindúsira sáqari qára faqa miná óosana óosana áinaina faqa nammári adiee maría difaanína faqa miná óosana faqa maree muna Mooseefa unnái quqáqau. ⁴⁰Dapu qamunna faqa dapu fáqa dapu óosana ámaqa áuqirana faqa dapu kooqí qamunna faqa dapu sánda faqa apúpuka faqa aiqáma áinaina náaquqara úiqaana máaqa aundurái áuqee maría ainaináusa faqa máree múnú Mooseena uqafíqáqau. ⁴¹Mináuqa múnú uqafíqaseeqa Áarooná náaquqara qámunna faqa narí faiqi námundi faqa náaquqara máqaki aináinidaqa afisífandínna qamunnana ámiqirana múnú Mooseena uqafíqáqau.

⁴²Isaree máqannaasa Yáaweefa Mooseena qímamúndee kai másee aiqáma áinaina áuqaqau. ⁴³Mooseefa aiqáma áinaina aikuqu másee qáfamaseeno Yáaweena írirana máu kai auqeeaafo qímaseeno ámiqi ámiqimma nímaqanau.

Úiqaana máqa usakásee Yáaweena útaaqama ámaqaqa.

40 ¹Yáaweefa Mooseena qímaminoo qinau. ²Indaarúqaa qúqoonasaa indaarúqaa faasaana ínnee qiní náaquqara úiqaana máqa óosana arasée usakáqa. ³Moodáanaki kára bookisaki qísaukuqara taikasee 10 sánda úfa márina káaqa náaquqara óosiranaki quqásee ititée fandínnana firaa qamunna marasée minásaa ititaaqa. ⁴Áikufaqa qáinda marée mini quqáseeqa minásaa aináinifándinna ainainausa minásaa míni quqáqa. Qóoma sáqari faqa míni quqáseeqa miná qóomauqa miná ati mau quqáqa. ⁵Quqáseeqa kóorannai áuqira áidara ámiqira áfundi marí pauraqána suqée márana maréeqee maamíqoo óosiranaki moodáanaki kára bóokisa ámummaqa quqáqa. Quqáseeqa kooqíki ititée mária qamunnána maraséeqa kooqíki díriaqa.

⁶Qáidara firaana aandáu tatúfirana suqée mariana úiqaana máqa kooqí amummaqa quqúsaki quqáqa. ⁷Kafáa nammári difaani maréeqee máqa kooqí dínni firaa qaidara dínni qámbaana quqásee nammári adfa umbiqáqa. ⁸Quqúsa dapu úiqaana maaqa aru fíqu fíqumma datímasee kooqíki qamunna díriaqa.

⁹Yáaweefa Mooseena kafáa qímaminoo qinau. Qiní náaquqara fadameena maraséenana úiqaana máqa faqa minakínaa áiqama áinaina qiní útaaqama qímaqaranasaa rurúfá másainanoo náaquqanoo máriani. ¹⁰Miqímmáseenana firaa aidara aandáu tatúfirana suqée márana faqa minásaa qáara áinainauqasaa faqa mi fadameenná rurúfa másainanoo káaqa náaquqanoo máriani. ¹¹Nammári dífaanisaa faqa miná óosanasaa faqa miqí kai iaqa.

¹²Miqí másee Áaroona narí faiqi námu faqa nífiqamaree úiqaana máqa kooqíki múnusáinaqa nammári áuqaqa. ¹³Áuqamásaifana aanáiqikirausa qamunna marasée Áaroona afisú ámaqasee qiní útaaqama qímaqara fadaméena akiiqa ámoondunna rurúfammásáinanoo náaquqanoo máridanoo qiní aanáiqikira sáikaki máriani. ¹⁴Miná faiqi námu nífiqee míniseenana aanáiqikirausa qamunna afisú nímaqa. ¹⁵Miqí máseenana Áaroona íanandee ínana miná faiqi námu faqa fadaméena níkiqa ámoondúnna rurúfamma nímaqa. Miqímmasáinaqa qiní aanáiqikira sáikaki máriaqa. Mi fadameenafa misá náaruara qiní aanáiqikira sáikaki márirana nímiannoo. ¹⁶Móoseefa aiqáma áinaina Yáaweefa qímamúndee kai másee áuqanau.

¹⁷Isipa máqa máqa kíqari ánuhari moo áukuana áiqaróofaqa moo áukuana indaarúqaa úqoona miná indaarúqaa fáasaanasaa Yáaweena náaquqara úiqaana máqa usakáqau. ¹⁸Mooseefa qufaqá úiqaana máqa átuna ámaqauqa maqáki quqáseeqa máqa atuna minakíaqa kurádamasee ausana auní rúmasee kooqíndanai átuna faqa rakíaqau. ¹⁹Rakiqaseeqa indaarúqaa qamunna qairí akuséeqa miná ámuuaqa

qaaramoó miná rafaqaqafuanífeera qairí ákiqau. Yáaweena ufamaú kaimbiqau.

²⁰Mooseefa sánda ufa ákararira óniqara bookísaki quqáseenoo miná aindúsira áikaqara anaanukí upeekáseenoo miná nífaudara afu rafáaqafinau. ²¹Rafáaqafúseenoo mi bookisána maréeqeenoo úiqaana máqaki quqáseenoo qamunna qumáreenoo dirisoofanoó minásaa ititá ámaqanau. Yáaweena ufamaú kai miqínau.

²²Mooseefa áiku faqaa teeboora maréeqeenoo náaquqara ósiranaki súani áfu dínni átaaqeenni North quqánau. ²³Quqáseenoo mi teebooránasaa Yáaweena ámiraree qú féemuna quqáqoofanoo márínau. Yáaweena ufamaú kai finau.

²⁴Miqí máseenoo Mooseefa qóoma saqari úiqaana máqaki súani afu dínni átaaqeenni (South) máaqa atuna mámmaaqai quqánau. Dínni táatatai áiku faqaa teeboora quqásee dínni táatatai qóoma sáqari quqánau. ²⁵Yáaweefa qúmi máru úiqaana maqánaki qóoma sáqari quqásee qumbísoofanoo qanau. Yáaweefa qímamúndee kai inau.

²⁶Miqí máseenoo Mooseefa kóorannai áuqira qáidara maréeqeenoo úiqaana máqa maamiqóo ósiranaki ititáqoo qámunnana aaqá quqánau. ²⁷Quqáseenoo mifá ámiqira áfundimaruna andaana rírana quqáseenoo idáranau. Yáaweena úfamau kai finau. ²⁸Mifá úiqaana máqa kooqíki qámunna dírinau.

²⁹Diriséenoo tatúfirana suqée máru qaidarána úiqaana máqa kooqí amummaqa mádaanai quqánau. Quqáseenoo Mooseefa aandáu tatúfirana faqa sakuma fooqáa írana qaindi rírana faqa tatúfinau. Yáaweena ufamaú kai miqínau.

³⁰Miqí máseenoo Mooseefa nammári dífaani madáanai qaidara mianní márufanoo úiqaana máqa kooqí murúnni márufanoo qámbaana quqánau. Quqáseenoo nammári minakí adía qumbiqánau. ³¹Mi nammarínaki Mooseefa faqa Áaroonafa narí faiqi námu faqa mi nammarínaki níku nísauku nammári úqi máriqau. ³²Misa úiqaana máqaki kéeqararee qímasee fée tatúfira qáidara aaqá fíraree qímasee fée mi nammarínaki níku nísauku nammári uqusée fímariqau. Yáaweena ufamaú kai miqí máriqau.

³³Miqímma taikáseeqa Mooseefa qufaqá úiqaana maqa faqa firaa qaidara faqa quqúsa dapu fíqu fíqumma rakíqau. Rakíqaseeqa dapu kooqíki faqa qámunna ititáqau. Miqímmásee misa Mooseena faqa aiqáma áinainirana taikáqau.

Qasuru fannó Ánutuna úiqaana máqa ákiiqa ámummaqa márínau.
(Namba 9:15-23)

³⁴Miqí másoofanoo qasuru fannoo úiqaana máqa dukúnimámbufanoo Yáaweena káaqa qára dároo dáraa írafa úiqaana máqaki qumbiqá finau.

³⁵Miqímmáfunara Mooseefa sía úiqaana máqa kéeqanau.

³⁶Qasuru fannoo uqéeree fukári kai Isaraee máqannaasa nárì úiqaana máqa faqa Yáaweena úiqaana máqa faqa aiqáma áinaina faqa tatu máree fiqau. ³⁷Qasuru fannóo káqi miqoo márufaqa misá faqa káqi miqóo máriqau. ³⁸Isaraee máqannaasa fída márufanoo qasuru fannoo aiqáma fáasaana Yáaweena úiqaana máqa ákiiqaqa márinau. Aiqáma eendaki idáuruara foorá miná ákiiqaqa márufaqa qáfee máriqau. Miqínoo márufaqa fífiuufaqa Yáaweefa nímiraree qu máqa máaqanaki óonu ráqau.